

Vlaams
Parlement

vergadering **11**
zittingsjaar 2012-2013

Handelingen

Plenaire Vergadering

van 28 november 2012

INHOUD

OPENING VAN DE VERGADERING	5
VERONTSCHULDIGINGEN	5
INGEKOMEN DOCUMENTEN EN MEDEDELINGEN	5
ACTUALITEITSDEBAT over de verklaringen van minister-president Kris Peeters betreffende de geplande hervorming van het secundair onderwijs	5
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	20
ACTUALITEITSDEBAT over de verklaringen van minister-president Kris Peeters betreffende de geplande hervorming van het secundair onderwijs (<i>Voortzetting</i>)	20
Moties	28
MOTIE VAN ORDE	
Voorstel tot aanvulling van de agenda	28
ACTUELE VRAAG van de heer Peter Gysbrechts tot de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over de kritiek op de uitvoering van het nieuwe Antidopingdecreet	28
ACTUELE VRAAG van de heer Bart Caron tot de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over sportschieten met vuurwapens	32
ACTUELE VRAAG van de heer Stefaan Sintobin tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over de acties van de melkveesector en de resultaten van een studie van de landbouwadministratie betreffende de afschaffing van de melkquota	34
ACTUELE VRAAG van de heer Ivan Sabbe tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over de stand van zaken in het dossier van de mogelijke Chinese investering voor een handelscentrum European Market City in Willebroek	38
ACTUELE VRAAG van de heer Wilfried Vandaele tot mevrouw Freya Van den Bossche, Vlaams minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie, over het activeren van 'slapende' bouwgronden	41
ACTUELE VRAAG van mevrouw Mia De Vits tot de heer Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over armoede en sociaal isolement bij ouderen	45
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	48
ONTWERP VAN DECREET houdende de stimulering van een inclusief Vlaams ouderenbeleid en de beleidsparticipatie van ouderen – 1716 (2011-2012) – Nrs. 1 tot en met 5	
Algemene bespreking	48
Artikelsgewijze bespreking	55
VLAAMS INSTITUUT VOOR VREDE EN GEWELDPREVENTIE	
Benoeming van twee leden van de raad van bestuur	56
ONTSLAG VAN EEN VLAAMS VOLKSVERTEGENWOORDIGER	56

POLITIEKE FRACTIES	
Wijziging in het bestuur	57
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	57
VERKIEZING van een secretaris	57
SAMENSTELLING VAN DE COMMISSIES	
Verkiezing van een voorzitter	57
HULDE	57
ONTWERP VAN DECREET houdende de stimulering van een inclusief Vlaams ouderenbeleid en de beleidsparticipatie van ouderen – 1716 (2011-2012) – Nrs. 1 tot 5	
Aangehouden stemmingen	61
Hoofdelijke stemming	65
MOTIE van de heren Wim Van Dijck, Joris Van Hauthem en Wim Wienen en mevrouw Katleen Martens tot besluit van het op 28 november 2012 in plenaire vergadering gehouden actualiteitsdebat over de verklaringen van minister-president Kris Peeters betreffende de geplande hervorming van het secundair onderwijs – 1818 (2012-2013) – Nr. 1	
Hoofdelijke stemming	66
MOTIE van de dames Elisabeth Meuleman en Mieke Vogels tot besluit van het op 28 november 2012 in plenaire vergadering gehouden actualiteitsdebat over de verklaringen van minister-president Kris Peeters betreffende de geplande hervorming van het secundair onderwijs – 1819 (2012-2013) – Nr. 1	
Hoofdelijke stemming	66
MOTIE van de heer Kris Van Dijck, de dames Vera Celis, Kathleen Deckx en Fatma Pehlivan, de heer Jos De Meyer en de dames Kathleen Helsen en Sabine Poleyn tot besluit van het op 28 november 2012 in plenaire vergadering gehouden actualiteitsdebat over de verklaringen van minister-president Kris Peeters betreffende de geplande hervorming van het secundair onderwijs – 1820 (2012-2013) – Nr. 1	
Hoofdelijke stemming	66
MOTIE van mevrouw Marleen Vanderpoorten en de heer Boudewijn Bouckaert tot besluit van het op 28 november 2012 in plenaire vergadering gehouden actualiteitsdebat over de verklaringen van minister-president Kris Peeters betreffende de geplande hervorming van het secundair onderwijs – 1821 (2012-2013) – Nr. 1	
Hoofdelijke stemming	67
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	67
BIJLAGEN	
Aanwezigheden	70
Individuele stemmingen Vlaamse Volksvertegenwoordigers	70

■

OPENING VAN DE VERGADERING

Voorzitter: mevrouw Veerle Heeren

– *De vergadering wordt geopend om 14 uur.*

De voorzitter: Dames en heren, de vergadering is geopend.

■

VERONTSCHULDIGINGEN

De voorzitter: Ik deel aan de vergadering mee dat er verontschuldiging zijn ingekomen van de volgende leden:

Jan Penris: ambtsverplichtingen;

Jan Peumans: door Vlaams Parlement toegestane zending;

Christian Van Eyken: familieverbindingen;

Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt, Philippe De Coene, Danielle Godderis-T'Jonck, Dirk Peeters, Griet Smaers: gezondheidsredenen.

■

INGEKOMEN DOCUMENTEN EN MEDEDELINGEN

De voorzitter: Dames en heren, de lijst met de ingekomen documenten en mededelingen werd op de banken rondgedeeld. (*Parl.St.* VI.Parl. 2012-13, nr. 60/9)

■

ACTUALITEITSDEBAT over de verklaringen van minister-president Kris Peeters betreffende de geplande hervorming van het secundair onderwijs

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het actualiteitsdebat over de verklaringen van minister-president Kris Peeters betreffende de geplande hervorming van het secundair onderwijs.

Het debat is geopend.

Minister-president Peeters heeft het woord.

Minister-president Kris Peeters: Voorzitter, volgens artikel 15 van het bijzonder decreet van 7 juli 2006 over de Vlaamse instellingen, hernomen in artikel 45, punt 9, van het Reglement van het Vlaams Parlement, moet de leden van de Vlaamse Regering het woord worden verleend wanneer zij het vragen.

Bij dezen vraag ik dus inderdaad ook het woord.

De voorzitter: Dat staat inderdaad in artikel 45, punt 9, van ons reglement.

De heer Van Hauthem heeft het woord.

De heer Joris Van Hauthem: Voorzitter, de minister-president heeft natuurlijk op basis van het reglement het recht om te allen tijde het woord te vragen en een verklaring af te leggen. Dat geldt trouwens voor alle leden van de Vlaamse Regering. Het is echter nog niet vaak gebeurd dat naar aanleiding van een actualiteitsdebat waar het Uitgebreid Bureau toe besloten heeft, eerst de regering op het spreekgestoelte komt. De meerderheid heeft er overigens in het Uitgebreid Bureau alles aan gedaan om het niet tot een actualiteitsdebat te laten komen. (*Opmerkingen*)

Dat is wel waar, want we hebben zelfs moeten stemmen. Ik vind het dus een beetje eigenaardig – ondanks het feit dat hij het recht heeft – dat de minister-president eerst al de gemoederen komt sussen nog voor de parlementsleden het woord hebben kunnen vragen. Er is dus blijkbaar wel iets aan de hand in de Vlaamse Regering. (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

De voorzitter: Collega's, het Reglement van het Vlaams Parlement geeft in artikel 45, punt 9, inderdaad wel degelijk de mogelijkheid aan de leden van de Vlaamse Regering om te allen tijde het woord te vragen.

Minister-president Peeters heeft het woord.

Minister-president Kris Peeters: Voorzitter, collega's, sommigen zeggen dat de Vlaamse Regering niets te zeggen heeft. Ik ben dus zeer dankbaar dat ik op basis van artikel 45, punt 9, toch kort het woord mag nemen, wat het debat alleen maar kan verrijken. (*Opmerkingen*)

Beste collega's, elke regering – waar ook ter wereld – moet bezig zijn met één essentiële vraag: hoe kunnen we ervoor zorgen dat onze burgers het morgen beter hebben? De basisopdracht van elke regering is dan ook de toekomst vorm te geven. Dat doen wij met een begroting in evenwicht, Nieuw Industrieel Beleid en blijvende investeringen in onder meer innovatie.

Maar als er nu één materie is waarbij de toekomst in de meest letterlijke zin wordt vormgegeven, dan is dat wel het onderwijs. De toekomst is aan de jeugd, is een waarheid die niemand zal ontkennen.

Met de hervorming van het secundair onderwijs willen we ervoor zorgen dat die jeugd alle mogelijkheden krijgt om Vlaanderen later verder te stuwen. Tegelijk willen we een omgeving creëren die de leraars van het secundair onderwijs de mogelijkheid geeft om hun cruciale taak zo goed mogelijk uit te voeren. De hervorming van het secundair onderwijs is dus een van de belangrijke dossiers die deze Vlaamse Regering moet aanpakken.

Het is de minister van Onderwijs die hier een loodzware opdracht heeft. Maar dit dossier stopt niet bij de grenzen van het beleidsdomein Onderwijs. De jongeren die vandaag worden opgeleid, zullen morgen in de bedrijven werken of de zorgsector versterken of bruggen en wegen bouwen.

Dit is een van die metadossiers in verband waarmee de voltallige Vlaamse Regering en de minister-president niet afwezig kunnen blijven. Ik onderstreep dat het hier echt om de voltallige Vlaamse Regering gaat. Dit geldt trouwens ook voor een aantal andere dossiers, zoals de Oosterweelverbinding, de gezondheidszorg, de begroting en het klimaat.

Dat ik hier als minister-president mijn stem laat horen, doet niets af aan het feit dat de vakminister de leiding heeft en verder moet nemen. Ik weet niet wat de oppositie vandaag wil zeggen. Indien de oppositie het over de cohesie binnen de Vlaamse Regering wil hebben, kan ik alvast een eenvoudig antwoord geven. Minister Smet en ikzelf staan in verband met dit dossier schouder aan schouder. (*Gelach*)

Ik wil dit benadrukken. We staan, samen met de voltallige Vlaamse Regering, schouder aan schouder. We zullen onze gezamenlijke visie uitdragen. Het is volgens mij een goede zaak dit toch even te herhalen.

Het is essentieel dat iedereen zich bewust is van de sense of urgency in verband met dit dossier. Ik wil dit even duiden. Hoewel hier veel grote experts ter zake zitten, volgen sommigen dit dossier misschien van wat verder.

De inschrijvingen in het technisch onderwijs vertonen al vele jaren een dalende lijn. De voorbije tien jaar is het aandeel van het aso met 7,5 procent gestegen. De inschrijvingen in de technische opleidingen zijn met 25 procent gedaald.

Als minister-president en als minister van Economie baart dit me grote zorgen. We kunnen de industrie van de toekomst niet creëren indien we er niet voor zorgen dat we over de juiste mensen zullen beschikken om de fabrieken van de toekomst te bevolken. De hervorming van het secundair onderwijs is essentieel om deze sociaal-economische doelen te bereiken.

De herwaardering van het tso en van het bso staat in bijna elke regeringsverklaring of in elk regeerakkoord van de afgelopen decennia. Een krant heeft een lijst gemaakt van alle ministers die dit dossier hebben aangepakt. Ik heb vroeger, toen ik nog vrij jong was, zelf nog aan Accent op Talent meegewerkt. Veel mensen werken hieraan en hebben hier al aan gewerkt. Hoewel al successen zijn geboekt, heeft dit tot nu toe niet tot een grote structurele ommezwaai geleid.

Ook op dit vlak staan minister Smet en ik schouder aan schouder. Ik verwijs in dit verband naar de hervorming van het hoger onderwijs en de nieuwe omkadering van het basis-onderwijs. De minister van Onderwijs heeft deze dossiers op goede wijze afgerond. Recent is er nog het STEM-actieplan (Science, Technology, Engineering, Mathematics) geweest. Dit plan houdt in dat we op een verhoogde keuze van jongeren voor techniek inzetten.

Ik stel vast dat we momenteel beschikken over een duidelijke visie op en een consensus over hoe de kantoren van de toekomst en de fabrieken van de toekomst er zullen uitzien. We zijn het echter nog niet eens over de school van de toekomst. Minister Smet heeft in dit verband nochtans verschillende projecten opgezet. De hervormingen die zich opdringen, moeten ervoor zorgen dat in 2025 of in 2030 een generatie voor een innovatief, welvarend en warm Vlaanderen kan en moet zorgen.

Naast de inhoudelijke sense of urgency is er ook een procesmatige sense of urgency. Minister Smet en ikzelf zijn het hierover volmondig eens. Maar we hebben ook samen uitgebreid gesproken met – en gesproken over – onderwijsexperts als de heer Van Damme van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO) en de heer Monard. Die experts onderstrepen steeds weer dat we niet mogen talmen. We behoren momenteel tot de top. Indien we die toppositie willen consolideren, moeten we actie ondernemen. Dit is niet enkel nodig omdat anderen beter worden, maar ook omdat onze eigen prestaties erop achteruitgaan.

Goed presteren, excelleren zelfs, en een verbetering van gelijke kansen moeten hand in hand gaan. Er zijn voorbeelden, kijk naar Canada en Finland: zij slagen daarin. Maar ook in Vlaanderen zijn er nog te veel mensen die denken dat dit een of-ofverhaal is. Experts en vele anderen zeggen ons dat er iets moet gebeuren, de discussies vorderen, en er wordt hard en goed gewerkt. Maar er nu is vaart nodig om deze hervorming tijdig klaar te krijgen, en ook hier weer staat Pascal Smet klaar om dit samen met de voltallige Vlaamse Regering te realiseren.

Het werk dat tot nu werd geleverd, is zeer waardevol. De oriëntatienota uit 2010 heeft het debat opengetrokken. De Vlaamse Regering heeft daarbij geluisterd naar meningen van experts, leraars, scholen en het werkveld. De geesten zijn daardoor gerijpt: er is een evolutie, een proces van voortschrijdend inzicht – woorden die hier geregeld gebruikt worden. We hebben samen met Pascal in juli aan de Vlaamse Regering voorgesteld om een gemengde werkgroep op te starten tussen de Vlaamse regering en de parlementsleden van de meerderheid. Deze werkgroep, beste collega's, onder leiding van Pascal Smet heeft ondertussen een consensus gevonden over de sterkte-zwakteanalyse van het secundair onderwijs, en over de doelstellingen van het hervormd secundair onderwijs. We moeten ons dus de vraag stellen hoe we die doelstelling kunnen bereiken, en dat gesprek wordt momenteel gevoerd zoals afgesproken.

In het interview, waar u straks mogelijk op gaat terugkomen – maar dat hoeft niet, mijnheer Van Hauthem –, heb ik daarom elementen aangereikt die net gaan over de wijze waarop de doelstellingen moeten worden bereikt. Want men vraagt zich nu af: waar ligt dat eindstation,

hoe zien de scholen van de toekomst eruit, in welke omgeving zullen onze leraars in de toekomst hun kennis kunnen overdragen, zullen de beste leerlingen kunnen excelleren en de zwakkere beter kunnen worden gemaakt?

Voorzitter, beste collega's het eindstation is voor ons een secundair onderwijs waar elk talent wordt uitgedaagd om zich te ontwikkelen. Een eindstation is daar waar elke jongere goed wordt opgeleid en gevormd op basis van zijn of haar talenten. Dat kan een goede taalbeheersing zijn, een stevige wiskundeknobbel of een specifieke stiel. Hij of zij kan in elke geval de veranderingen in de samenleving inschatten, de informatie, onder meer op het internet, kritisch benaderen en maatschappelijk zijn eigen leven inrichten. Het procedurele eindstation is een masterplan of een ontwerp van decreet dat er tegen het einde van de legislatuur moet zijn, én concrete maatregelen op korte, middellange en lange termijn.

Vooruitgang boeken is de absolute doelstelling van de regering en van Pascal Smet in het bijzonder, en dat is ook mijn doelstelling. Beste collega's; ik betreur dan ook ten zeerste dat mijn interview vergleden is tot een gekrakeel over terugfluiten en afwijzen, dat zeer onrechtvaardig is ten opzichte van mijn collega. Laat ons vandaag in dit debat terugkeren naar de essentie. Laat ons het hebben over hoe wij ervoor kunnen zorgen dat onze jonge mensen vandaag en in de toekomst het onderwijs blijven krijgen dat ze verdienen, het onderwijs dat hun talenten maximaal ontwikkelt.

Voorzitter, collega's, de Vlaamse Regering, Pascal Smet en ikzelf gaan voluit voor dit dossier, naar ik hoop samen met vele anderen in dit parlement. *(Applaus bij de meerderheid)*

De voorzitter: De heer Van Dijck heeft het woord.

De volgorde is bepaald aan de hand van de ingediende initiatieven de voorbije dagen. De spreker wenst ook niet onderbroken te worden.

De heer Wim Van Dijck: Voorzitter, collega's, het feit dat de minister-president hier al het woord heeft genomen met een weliswaar reglementair goedgekeurde truc bewijst dat er wel degelijk iets aan de hand is binnen de regering. Hij heeft trouwens weinig gezegd. Hij was eigenlijk niet meer dan een publieksopwarmer, een applausmeester.

“Ik ga een ondersteunend interview geven.” Deze wat cryptische woorden van de minister-president aan minister Smet lijken wel een soort codetaal. Ze deden me onwillekeurig denken aan The Godfather. Zeg nu zelf, het wedervaren van deze Vlaamse Regering begint toch echt iets te hebben van dat epos, met de minister-president in de rol van de peetvader die in zijn Vlaamse werkgebied enkele clans moet trachten te verzoenen.

Met zijn eigen clan heeft hij niet zoveel problemen. Daar heerst de rustige vastheid. De twee andere clans vliegen elkaar echter voortdurend in de haren en bedreigen het welslagen van de hele onderneming. Je zou zoiets een gebrek aan cohesie kunnen noemen. En ja, in zulke omstandigheden moet de peetvader al eens doortastend ingrijpen en moet hij al eens iemand een serieuze optater verkopen, in dit geval minister Smet.

Ik zie het zo voor mij. Je staat daar na afloop van de ministerraad schouder aan schouder met de peetvader en plots voel je de hand van de don zwaar op je neerdalen. Hij rolt eens met de ogen en zegt met zachte maar ietwat lijzige stem: “Pasquale, ik ga een ondersteunend interview geven”, waarna hij wegstapt en je half verheugd, half verontrust achterlaat. De volgende morgen word je wakker naast het hoofd van je paradepaardje en blijkt het ondersteunend interview een ondermijnend interview te zijn.

De demarche van de minister-president was weinig subtiel, maar wel duidelijk: het is welletjes geweest met het beleid van de minister van Onderwijs. In dit geval gaat het over de hervorming van het secundair onderwijs. Was het in juni voor sommigen nog niet helemaal duidelijk dat de nota daarover naar de prullenmand werd verwezen, dan is het dat nu wel zeker. Dat is pijnlijk, want de minister heeft zwaar ingezet op dit onderdeel van het regeerakkoord.

Maar daar blijft het niet bij. Minister Smet krijgt te maken met steeds meer tegenwind. Hij wekt irritatie op binnen deze meerderheid, maar ook binnen de brede onderwijswereld. Wie het bijzonder kritische advies van de Vlaamse Onderwijsraad op zijn beleidsbrief leest, weet genoeg. Minister Smet heeft plannen bij de vleet, maar blijkbaar heeft hij niet de strategische aanleg om er een draagvlak voor te zoeken. Hij is met andere woorden een minister die zijn eigen mislukkingen organiseert. Zo'n minister zou beter de eer aan zichzelf houden.

Maar wat nu met het secundair onderwijs? Ik zal niet verhelen dat wij de plannen van minister Smet absoluut niet zagen zitten. Er zijn knelpunten in verband met de studieoriëntering, de onderwaardering van het technisch en het beroepsonderwijs, de grote instroom van anderstaligen en de capaciteit in de steden, de ongekwalificeerde uitstroom. Maar die knelpunten vergen geen grote passe-partouthervorming, wel oplossingen op maat.

Wat ons het meest bezighoudt, is de onmiskenbare kwaliteitsdaling in het onderwijs als gevolg van de steeds toenemende uitvlakking en nivellering, de knuffelpedagogiek en de verleuking, de grote bureaucratisering en centralisering. De hervorming van minister Smet zou die evolutie alleen maar versterken.

Is die hervorming nu van de baan? Noch minister Smet, noch minister-president Peeters heeft daarover duidelijkheid geschapen. Beide excellenties hebben zich de voorbije dagen uitgeput in spoorwegmetaforen: over treinen die stilstaan maar op het punt stonden te vertrekken, over treinen die een bestemming moeten hebben en over eindstations die concreter worden naarmate men ze nadert. De verwarring is zeer groot en die heeft de minister-president zonet niet weggenomen.

De nota-Smet kwam niet uit het luchtledige, maar putte rijkelijk uit het belangrijke rapport-Monard. Wat is nu nog de status van dat rapport? Is het de onderhandelingsbasis van het wekelijks meerderheidsoverleg, of is ook Monard bij het huisvuil gezet?

Waarover gaan de gesprekken eigenlijk nog?

Er wordt gezegd dat de meerderheidspartijen het eens zijn over een algemene visie en over doelstellingen. Wat zijn die doelstellingen concreet? Wat is die visie? En hoe zit het met de timing? Komt er begin 2013 al een regeringsnota, of zal dat voor een jaar later zijn? Komt er een ontwerp van decreet of een visienota of een masterplan? U laat het in het midden. Wat is het nu? Mogen wij nog antwoorden verwachten?

Voorzitter, collega's, ik rond af. In mijn tekst staat dat de minister-president straks zal antwoorden, maar hij heeft het al op voorhand gedaan. Zoals we verwacht hadden, is hij komen zeggen dat alles peis en vree is in zijn huishouden. "Een schijndebat", heeft hij gezegd, "Veel gedoe om niks!" en "Wij werken voort, schouder aan schouder", maar hij vergeet er natuurlijk bij te zeggen dat schouder aan schouder staan een ideale houding is om elkaar ongezien een mes in de rug te planten.

Minister-president, zoiets hebt u de vorige keren ook gezegd. Wel, die peptalk werkt al lang niet meer. Uw regering hangt als los zand aan elkaar. Het wordt niets meer met Peeters II. Mocht uw regering geen legislatuurregering zijn, wel, we zouden ze uit haar lijden moeten verlossen. (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Mevrouw Elisabeth Meuleman: Voorzitter, beste collega's, dames en heren ministers, in TerZake gisteren zei minister Smet: "Kom morgen zeker naar het debat in het parlement en luister naar wat minister-president Peeters er te zeggen heeft." Dat werd tot drie keer toe herhaald in de uitzending. Wellicht zal de kijker nu vol spanning aan de buis gekluisterd zitten, maar wij weten natuurlijk beter.

Minister-president, wij kenden het stuk al dat u vandaag zou brengen, we wisten al dat het voor ons geen grote verassing zou zijn. En u hebt het inderdaad gebracht, ik wist dat al op voorhand. Het is het stuk met de titel: 'Schouder aan schouder: de cohesie in de Vlaamse

Regering'. We hebben dat stuk hier de laatste jaren al een keer of vier mogen aanschouwen. Vandaag kregen we opnieuw een andere versie van hetzelfde stuk. En wij, de toeschouwers in de zaal, beseffen natuurlijk allemaal dat dit stuk pure fictie is.

Maar goed, minister-president, ergens begrijpen we wel dat u het tijd vond om u hiermee te bemoeien, om de onderwijswereld te kalmeren door de zaak over te nemen. Minister Smet heeft door voorbarige communicatie, ideetjes en overmoed al al te vaak in zijn eigen voet geschoten.

“Maar dan”, zo staat in mijn voorbereide tekst, “moet u straks nu niet uw geweer van schouder gaan veranderen en de oppositie onder vuur nemen.” U hebt dat ondertussen al een beetje gedaan. U zei dat de oppositie wel weer het gebrek aan cohesie zal aanklagen, weer oppositietaal zal gebruiken, spoken zal zien en alles zal opkloppen.

Maar, minister-president, het is niet de oppositie die dit alles bij dit dossier in gang heeft gestoken, dat hebt u zelf gedaan! U hebt de oppositie georganiseerd rond dit dossier. Maandag telefoneerde u met De Standaard voor een paginalang interview over een dossier dat het paradepaardje moest zijn van een van uw vakministers.

En, laat ons even eerlijk zijn: het is ook niet de oppositie, maar uw eigen meerderheid die ervoor heeft gezorgd dat er al maandenlang geen enkele stap vooruit wordt gezet in het dossier van de hervorming van het secundair onderwijs. In het voorjaar 2012 werd hierover een speciale commissie ad hoc opgericht. Het was de bedoeling om voor de krokusvakantie te landen met een kamerbreed gedragen consensusnota, samen met de oppositie die zich engageerde om constructief mee te werken. Die commissie werd opgeblazen door uw eigen CD&V, die plots zelf met een nota op de proppen kwam.

En toen roerde de N-VA zich. Een bevlogen Bart De Wever bejubelde in TerZake zijn opvoeding in het jezuïetencollege. “Latijn en Grieks werden er ingestampt, niet met leuk onderwijs maar met discipline”, zei hij. Hij was “beducht voor verandering”. En met één veeg, puttend uit de angst voor een nivellering naar beneden, haalde hij alle vorige voorstellen van Georges Monard, Frank Vandembroucke en Pascal Smet van de tafel. Er komt geen brede eerste graad, besliste hij, en ook geen uitstel van studiekeuze of heterogene groepen.

Die partij geeft op die manier niet alleen minister Smet een ezelsstamp, ze lapt ook nog eens het regeerakkoord aan haar laars. De oppositie, Groen in het bijzonder, bekijkt die gevechten binnen de meerderheid en de aanval van de coalitiepartners op hun eigen vakminister niet met leedvermaak, minister-president, maar met grote ongerustheid.

Kwaliteitsvol onderwijs is essentieel voor een economische relance. Dat zeiden Yves Leterme en de OESO gisteren nog. We boeten de laatste jaren in op die kwaliteit, en op de democratiserende kracht van ons onderwijs. Iedereen is het erover eens dat er hervormingen nodig zijn – of het nu een big bang is of geleidelijk aan en stapsgewijs – om de hoogstaande kwaliteit van ons onderwijs te behouden en de groeiende ongelijkheid aan te pakken.

De laatste dagen hebben we de N-VA nauwelijks gehoord in het debat. Dat komt omdat die partij zich in stilte in de handen wrijft. Die partij, waarvan de voorzitter nu ergens in de kelder van een of ander hotel zijn mars op het Martelarenplein in 2014 al aan het plannen is en de juiste plaat al uitzoekt, en die er nu al op rekent om in 2014 in Vlaanderen de plak te zwaaien, heeft er alle belang bij dat er geen kader, geen visienota, geen regeringsnota en al zeker geen decreet komt voor 2014. Die wil de handen vrij om in 2014 te doen wat ze wil. Die wil zeker geen erfenis van een socialist in handen krijgen. Want sociale gelijkheid staat bij hen niet zo hoog op de agenda.

Maar, minister-president, de uitdagingen in het onderwijs zijn enorm: het watervalstelsel, de stijgende uitstroom van jongeren zonder diploma, de toenemende sociale ongelijkheid, en de dramatische daling van het aantal technologieleerlingen.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer: Ik heb met veel belangstelling naar u geluisterd, mevrouw Meuleman. De houding van mijn partij is heel duidelijk. We hebben steeds gezegd dat er een ruime visie moet zijn op de toekomst van het onderwijs. Onder leiding van Kathleen Helsen hebben we daarover een voorstel van resolutie ingediend. Bovendien hebben we in het debat altijd gezegd dat als we een hervorming willen, we moeten zorgen dat er een ruim draagvlak is als we iets willen realiseren ten bate van onze kinderen. We hebben de minister de suggestie gedaan om daarvoor de nodige tijd te nemen. We hebben ook gezegd dat als we een hervorming willen realiseren, we die stapsgewijze moeten doorvoeren.

Mevrouw Meuleman, ik zou graag willen dat u het verslag van deze discussie van 20 september in de commissie Onderwijs – die we hier dunnetjes overdoen en waar u ongeveer dezelfde redenering hebt gevolgd – nog even naleest. Ik vertel identiek hetzelfde als wat we daar hebben gezegd. Minister Smet heeft zich daar uitdrukkelijk bij aangesloten en gezegd dat hij aan die visie werkt, dat hij zich bewust is dat hij aan een draagvlak daarvoor moet werken in het veld, en dat hij dat uiteraard stapsgewijze zal realiseren.

Niets nieuws dus, mevrouw Meuleman.

Mevrouw Elisabeth Meuleman: Inderdaad, niets nieuws, mijnheer De Meyer. U en ik, en bijna iedereen in het Vlaams Parlement, zijn het eens over de uitgangspunten die ik heb opgesomd.

Waar moeten we iets aan doen? Het vreselijke watervalstelsel dat ervoor zorgt dat er niet positief wordt gekozen in het Vlaamse onderwijs. De stijgende uitstroom van jongeren zonder diploma. De toenemende sociale ongelijkheid. Ik ben er zeker van dat u die bezorgdheid ook deelt. De dramatische daling van het aantal technologieleerlingen. Daar hebben we het al zo vaak over gehad. In tijden van crisis en nood aan relance moet ons onderwijs blijven excelleren en moet iedereen mee. In die uitgangspunten kunnen we elkaar vinden.

Wij vinden het belangrijk, mijnheer De Meyer, en ik hoop u met ons, dat de overheid met een duidelijke visie, een duidelijk kader en duidelijke doelstellingen komt. Daar moeten we dan stapsgewijs naartoe werken. Politici die zeggen dat we iets moeten doen aan de reputatie van het tso en het bso, los van het aso, die hebben het mis, mijnheer Van Dijk. Het ene hangt samen met het andere. De regering mag niet vergeten dat het precies de bedoeling van deze hervorming was om de problemen op verschillende fronten aan te pakken.

Voor Groen is het eindstation van deze hervorming nog steeds de implementatie van de eerste brede graad, met meer binnenklasdifferentiatie – geen eenheidsworst dus, geen één brij, geen nivellering naar onderen –, met gewaardeerde, goedopgeleide leerkrachten, met het elimineren van het vreselijke watervalstelsel, maar met positieve oriëntering naar je juiste plaats.

Minister-president, door uw interventie in de pers hebt u het dossier van de hervorming van het secundair onderwijs duidelijk naar u toe getrokken. Vlaanderen moet zijn toppositie op het vlak van onderwijs kunnen handhaven, de uitstroom terugdringen en de sociale ongelijkheid aanpakken. U hebt het naar u toe getrokken, dan is het ook uw verantwoordelijkheid geworden, en we zullen u er in 2014 op afrekenen. (*Applaus bij Groen, Open Vld en LDD*)

De voorzitter: De heer Bouckaert heeft het woord.

De heer Boudewijn Bouckaert: Voorzitter, er zijn omstandigheden waarin ik liever niet word onderbroken, maar deze omstandigheden gelden hier niet. Ik mag dus wel onderbroken worden.

Waarde collega's, waarde coministers van Onderwijs – het optreden van de minister-president hier bewijst al dat hij een cominister van Onderwijs is geworden –, in 1955 publiceerde steeds-net-niet-Nobelprijswinnaar Hugo Claus zijn boek 'De verwondering'.

Over het boek zal ik het niet hebben want het is moeilijk leesbaar, zoals alle boeken van Claus trouwens, maar in een commentaar erbij omschreef Claus ‘De verwondering’ als volgt: “De verwondering is een staat waarin het werkwoord verwonderen nog van pas komt met een bijna gelukkig gevoel: hoe is dat alles mogelijk, dat ik met mijn duistere psyche nog alles in mij kan opnemen; het is eigenlijk een soort ode aan het bevattingsvermogen van de mens.”

Met een gelijkaardig gevoel sla ik als oppositielid en voorzitter van de Onderwijscommissie de perikelen gade van wat als minister Smets vlaggenschip werd omschreven. Het gaat ten onder zoals de ‘Armada Invencible’ van Spanje in 1588. “Mieke Van Hecke rules the waves.”

Minister-president, u hebt in het interview in De Standaard uw minister van Onderwijs op zijn nummer gezet door zijn nota naar de prullenmand te verwijzen, maar dat is volgens mij maar een afleidingsmanoeuvre om de essentiële waarheid te maskeren: de ploeg, waarvan u de coach bent, heeft jammerlijk gefaald in zijn opdracht om het Vlaams onderwijs te hervormen.

Collega’s, in september 2010 kwam minister Smet met zijn oriëntatienota ‘Mensen Doen Schitteren’. In deze nota – of u het daar nu mee eens bent of niet; ik ben het daar niet mee eens – staat een tamelijk duidelijke blauwdruk uitgewerkt over de hervorming van het onderwijs. In het regeerakkoord staat dat de hervorming moest worden uitgewerkt volgens de nota-Monard. De nota van minister Smet gaat in de lijn van de nota-Monard. Minister Smet heeft tot september 2010 zijn huiswerk behoorlijk gedaan.

De voorzitter: De heer Van Dijck heeft het woord.

De heer Kris Van Dijck: Ik geef toch even een letterlijk citaat uit het regeerakkoord: “De voorgestelde visienota is een goede basis om de discussie te voeren.”

De heer Boudewijn Bouckaert: Mijnheer Van Dijck, als u zegt dat de nota een basis is, gaat u niet tegen die nota in maar tracht u de basisconcepties van die nota verder uit te werken. Ik denk dat minister Smet dat ook gedaan heeft. In die zin deed hij zijn huiswerk als minister. Begin nu niet te sjoemelen met het woord ‘basis’. Ik zou denken dat u naar een andere partij bent overgestapt.

In artikel 318 van het burgerlijk wetboek wordt in de mogelijkheid voorzien om het vaderschap van een kind te ontkennen. Wie het burgerlijk recht kent, weet dat. Ik denk dat we voor de Vlaamse Regering naar analogie een procedure van ontkenning van vaderschap van regeringsnota’s moeten instellen. Na de nota over de verlenging van de masters en na de nota over de hervorming van het kunstonderwijs, is de oriëntatienota al het derde geval in onze virtuele procedure van ontkenning van notavaderschap.

Collega’s, sinds de oriëntatienota, toen alles nog op spoor zat, zijn er bijna dertig maanden verstreken zonder dat er iets van regeringswege gebeurd is. Dat is een halve legislatuur. De oppositie blijft wachten op het ei van Columbus, maar ik vrees dat het met de langzame overschakeling naar verkiezingsmodus een koekoeksei zal worden, te leggen in het nest van de volgende Vlaamse Regering.

Om het debat wat te oriënteren, wil ik enkel algemene opmerkingen maken. Het gewauwel over de ‘big bang’ moet stoppen. Niemand beweert dat je het Vlaamse secundair onderwijs in één klap kunt hervormen. Ook in de nota van minister Smet wordt gezegd dat het gaat over een proces dat over de lange termijn moet worden uitgesmeerd. Niemand is zo gek te beweren dat je die in ‘une grande soirée’ kunt hervormen. Dat is dus geen zaak voor debat: iedereen is het erover eens dat dit een langdurig proces is.

Wel is er een beleidsdilemma, in de vorm van de vraag of we een revolutionaire hervorming willen of evolutionair te werk moeten gaan. Mij lijkt het dat daar het schoentje knelt binnen de regering. Minister Smet heeft het altijd over die grote eindbestemming waarheen dan stappen moeten worden gezet, een soort ‘grand design’ van ons nieuwe onderwijs waarheen

we langzaam moeten groeien. Na al die maanden weten we echter nog altijd niet hoe die eindbestemming eruit ziet. Mijn voorspelling is dat dit na oeverloze discussies zal eindigen in een wollig en nietszeggend masterplan, dat vrijwel alle opties open laat en dus de hervorming de facto doorschuift naar de volgende regering, met een andere samenstelling.

Vanuit een evolutionaire optiek is het ook niet nodig om een dergelijk grand design in het hoofd te hebben. Ons Vlaamse onderwijs is geen NMBS. Het is geen Dexia. Het is geen bedrijf in moeilijkheden, het is een bedrijf mét moeilijkheden. Dat is een groot verschil. Vertrek dus van de status-quo, die in het algemeen genomen goed is, en verander wat noodzakelijk is om de problemen, die er wel degelijk zijn, aan te pakken. Over die problemen is er wel degelijk een consensus. Er is het tekort aan afstuderende leerlingen in de technologische sector. Ik verwijs in dat verband naar de pertinente column van de heer Hugo Vandamme in De Tijd. U moet die maar eens nalezen. Minister-president, tijdens het bezoek dat de commissies Economie en Onderwijs brachten aan ACTA in Brasschaat wist de heer Wouter De Geest, CEO van BASF, ons te melden dat de chemiesector 2000 werkkrachten per jaar nodig zal hebben. Breng dus al meer technologie in het basisonderwijs, verweef meer technologie in de aso-opties en maak eventueel een derde graad industriële wetenschappen, zoals essenscia voorstelt. Daarover bestaat een ruime consensus. Draal er dus niet mee.

Er is het watervaleffect. Dat bestaat: 16 procent van de kinderen is er het slachtoffer van. Versterk de keuzecapaciteit van de kinderen al vanaf de laatste jaren van het basisonderwijs, versterk het CLB-advies, laat de mogelijkheid open van flexibele overgangen in de eerste graad van het secundair onderwijs, zoals de NV-A trouwens voorstelt, en werk aan het optrekken van het prestige van tso en bso.

Er is de ongekwalificeerde uitstroom. Werk de taalachterstand weg op nog meer krachtdadige wijze. Hervorm de schoolplicht voor schoolmoeë 16- tot 18-jarigen tot een actieve coachingperiode van werken en leren, in samenwerking met de bedrijfssector. Maak een modulaire certificatie, zoals die onder meer door de heer De Gucht werd bepleit, mogelijk. Dat zijn een aantal concrete hervormingen die moeten worden doorgevoerd.

Minister-president, u hebt uw minister op zijn nummer gezet in het interview in De Standaard: van zijn collega's moet men het hebben. Als u het echter allemaal zoveel beter weet, zouden we graag als oppositie eens van u vernemen hoe u deze hervorming concreet ziet en welke stappen u nog mogelijk acht onder uw bewind. De stagnatie op dit domein vreet stilaan aan de geloofwaardigheid, niet alleen van de minister van Onderwijs, niet alleen van de Vlaamse Regering, maar van het Vlaamse bestuursniveau op zich: getuige hiervan het advies van de Vlaamse Onderwijsraad (Vlor) en de opmerkingen van schepen Voorhamme dat men denkt aan een lokale hervorming, los van de algemene hervorming. Minister-president, graag had ik dus van u vernomen hoe u deze situatie wilt aanpakken. Als u voortaan wilt optreden als co-minister van Onderwijs, dan bent u altijd welkom in onze commissie. We beginnen steeds op donderdag, om 10 uur stipt. *(Applaus bij de oppositie en van de heer Bart Martens)*

De voorzitter: Mevrouw Vanderpoorten heeft het woord.

Mevrouw Marleen Vanderpoorten: Voorzitter, leden van de Vlaamse Regering, beste collega's, dat in dit parlement ooit een debat gevoerd zou moeten worden over de lijn die de meerderheid volgt bij de hervorming van het secundair onderwijs, stond in de sterren geschreven. Het is alleen heel spijtig voor het onderwijs dat het op dit moment komt: drieënhalf jaar na de start van de legislatuur, anderhalf jaar voor het einde ervan. Elke onderwijskenner weet dat het nu al bijzonder laat is om nog tot overeenkomsten te kunnen komen met een breed, divers onderwijsveld, en dat binnen een meerderheid waar de teamspirit vaak ver te zoeken is.

De hervorming van het secundair onderwijs werd aangekondigd als het paradepaardje van deze Vlaamse Regering op onderwijsvlak. Na grondige hervormingen in het hoger onderwijs

en het basisonderwijs zou in 2009-2014 het secundair onderwijs aan bod komen. Van meet af aan, en zeker vanaf vorig jaar, was het echter duidelijk dat de meerderheid niet op één lijn zat met betrekking tot deze hervorming. Wellicht is er tussen de meerderheidspartijen nooit deftig en diepgaand overleg gepleegd.

In ieder geval, toen we in de commissie Onderwijs vorig jaar voorstelden om vanuit het parlement een aanbeveling te schrijven aan de minister, werd het oorverdovend stil. Verder dan enkele vergaderingen zijn we niet geraakt, want de meerderheid raakte het niet eens. Blijkbaar raakten ook de regeringsleden, of hun medewerkers, het niet eens, want de nieuwe conceptnota van de minister, tegen Pasen aangekondigd, kwam er evenmin.

Op 27 juni werd in dit parlement al een actualiteitsdebat gehouden, dat de onduidelijkheid over dit paradepaardje van de Vlaamse Regering alleen maar vergrootte. Na een ongelukkige bemoeienis van de N-VA-voorzitter himself, tot de orde geroepen door zijn onderwijs-specialiste, bleek in deze plenaire vergadering toen onder andere dat er niet eens een definitie kon worden gegeven van de brede graad, voor sommigen nochtans hét symbool in dit dossier.

Vandaag kan ik in de beleidsbrief Onderwijs, na drieënhalf jaar, lezen dat er gezocht wordt naar een consensus over de hervorming van het secundair onderwijs. In de krant zegt de fractieleider van de N-VA dat er “geregeld wordt vergaderd met als belangrijkste doel de doelstellingen scherp stellen.” Dat wil wat zeggen. Wist men dan niet waaraan men begon in september 2009? Waren de coalitiepartners van de minister van Onderwijs zich dan niet bewust van het delicate karakter van zo’n grootschalige hervorming? Was niemand in de Vlaamse Regering zich ervan bewust dat het onderwijs zich niet in een handomdraai laat hervormen? Of kende men de gevoeligheden op dit punt onvoldoende? Of is CD&V zich de ernst van het dossier pas gaan realiseren op het moment dat de N-VA ook in dit dossier het laken – of beter: het publiek – naar zich toe begon te trekken? Het is immers niet toevallig dat Bart De Wever zich enkele maanden voor de gemeenteraadsverkiezingen plots met onderwijsaangelegenheden begon in te laten.

De voorzitter: Mevrouw Helsen heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Helsen: Mevrouw Vanderpoorten, u bent het misschien vergeten, maar CD&V heeft als eerste een duidelijke visie ontwikkeld, vertaald in een nota en ingediend in dit parlement. Dat was in januari 2012.

Mevrouw Marleen Vanderpoorten: Dat is juist, mevrouw Helsen. En dat heeft toen heel veel wenkbrauwen doen fronsen. Toen bleek immers dat er geen eensgezinde meerderheid was over dit onderwerp.

Mevrouw Kathleen Helsen: Maar wel een duidelijke visie van CD&V, wat u in vraag stelt.

Mevrouw Marleen Vanderpoorten: U bent wel mee verantwoordelijk voor het onderwijs in Vlaanderen, niet als partij, maar als regering. Van u worden beleidsbeslissingen verwacht, geen nota’s zonder meer. *(Applaus bij de oppositie en sp.a)*

De hervorming van het secundair onderwijs is een onderwerp dat al lang op het programma staat. Luc Van den Bossche heeft eraan gesleuteld. Ik heb zelf Urbain Vandeurzen en de Koning Boudewijnstichting de opdracht kunnen geven om een commissie te leiden en te begeleiden. Daaruit kwamen de voortrekkersscholen voort, die onder de vorige minister proeftuinen zijn geworden.

De eerste opdracht van de genoemde commissie was de herwaardering van het tso en het bso. De reden was dat het aantal technisch geschoolde mensen onvoldoende talrijk was en de ongekwalificeerde uitstroom te hoog lag. Inderdaad, minister-president, dat is het probleem dat u eergisteren in het kranteninterview met De Standaard ook aanhaalde. U zei: “Als we niet opletten, is er over vijf jaar geen technisch onderwijs meer.” U blijkt nu pas tot deze conclusie te komen. De mensen in de onderwijscommissie weten dat al heel lang.

In ieder geval vonden mijn fractie en ikzelf het dan ook niet meer dan normaal dat de hervorming in het begin van deze legislatuur opnieuw werd opgenomen. Het mocht van ons best een paradepaardje worden. Vanuit de oppositie zouden wij graag meegewerkt hebben aan de hervorming, dat weet u. Van meet af aan hebben velen, ook wij, gewaarschuwd voor de ambitieuze doelstelling van de minister van Onderwijs. Het plan dat voorlag, voorzag er inderdaad in dat heel het onderwijsveld door elkaar geschud zou worden, van plaats zou veranderen of ondersteboven zou worden gedraaid.

En waar staan we nu? Nergens. Iedereen maakt voortdurend de analyse dat we met ons secundair onderwijs achteruit dreigen te boeren. En wat doet de Vlaamse Regering? De schuchtere pogingen die ondernomen worden om toch nog tot een consensus te komen, maakt ze met de grond gelijk. In een kranteninterview. Op een maandagmorgen. Koud gepakt. Alsof het een feit divers betrof en niet de toekomst van onze kinderen, van Vlaanderen dus. Ik vind dit onvoorstelbaar. Een sterk staaltje teamspirit. Proficiat!

Ik twijfel er niet aan dat minister Smet volgend jaar of in juni 2014 een nota of een notaatje naar voren zal brengen en dat hij en de Vlaamse Regering dan zullen zeggen dat dit een voldragen en eensgezind klaargestoomd werkstuk is. Het zal wellicht de vermindering van de studierichtingen of enkele andere evidenties betreffen en het zal worden verkocht als een duur bevochten en grootse hervorming die afgerond zal worden in 2040. Waarom niet? Vandaag zou ik graag willen te weten komen hoe eensgezind deze meerderheid over de hervorming van het secundair onderwijs is en wat de punctuele onderdelen zijn waarover men het nu al eens is. (*Applaus bij de oppositie en sp.a*)

De voorzitter: Mevrouw Helsen heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Helsen: Voorzitter, leden van de regering, collega's, voor CD&V moet er een hervorming van het secundair onderwijs komen. Wij hebben de analyse gemaakt. Die legde naast de sterktes ook een aantal hardnekkige knelpunten bloot. Ik noem er slechts drie. 15 procent van de leerlingen komt zonder diploma op de arbeidsmarkt. Onze Vlaamse economie schreeuwt om technologisch geschoolden, terwijl nijverheidsscholen leeglopen. Onze leerlingen presteren de laatste jaren minder goed op de PISA-testen.

Inderdaad, al twintig jaar wordt hierover gedebatteerd. Het is nu hoog tijd voor oplossingen. Laat mij duidelijk zijn: wie vandaag geen politieke verantwoordelijkheid neemt om antwoorden te bieden, speelt met de toekomst van onze kinderen en die van Vlaanderen. Vanuit die optiek, beste collega's, is de CD&V-fractie de minister-president dankbaar dat hij als leider van de regering de minister van Onderwijs wijst op de ernst van de situatie en de voortgang die moet worden gemaakt. (*Rumoer*)

De heer Sas van Rouvoij: Collega, wilt u dat nog eens herhalen, want de minister heeft het niet gehoord. Misschien moet u de laatste zin even herhalen.

Mevrouw Kathleen Helsen: Het is essentieel ... (*Geroep. Gelach*)

Ik neem aan dat iedereen dit dossier aandachtig volgt.

Het is essentieel om werk te maken van topkwaliteit in ons onderwijs als we de aansluiting met de top willen behouden. Zijn wake-upcall is terecht. Dit dossier mag niet in de koelkast belanden. Tegen het einde van deze legislatuur moet de globale visie zijn uitgetekend en de doelstellingen op korte, middellange en lange termijn moeten zijn gedefinieerd.

Beste collega's, deze hervorming is geen motie van wantrouwen ten aanzien van het onderwijsveld. Niet zij zijn verantwoordelijk voor het feit dat ons onderwijs niet meer naadloos aansluit op de veranderende maatschappelijke context. Zij roeien met de riemen die ze hebben en leveren in die context goed werk.

Maar zij zijn het gemorrel in de marge terecht beu. Er is een onderwijshervorming ten gronde nodig. En die heeft enkel kans op slagen als er voldoende draagvlak voor is. Er is ontzettend veel expertise aanwezig bij onze leerkrachten en directies. We moeten hier gebruik van

maken. Bedrijven en hogeronderwijsinstellingen ervaren continu wat de sterktes en zwaktes zijn van ons onderwijs. Zij hebben waardevolle voorstellen tot verbetering.

Minister, we hebben in het parlement al meermaals over de hervorming van het secundair onderwijs gesproken. CD&V heeft u tijdens de plenaire vergadering van 27 juni gevraagd om twee heel concrete dingen te doen. Ten eerste, om in nauw overleg met ouders en leerkrachten, met directies en het middenveld een totaalvisie uit te werken op de school van de toekomst. Ten tweede, om een plan van aanpak uit te rollen waarin duidelijk wordt hoe we die school van de toekomst gaan uitbouwen. Onze vraag vandaag is, wat hebt u hiermee intussen aangevangen?

CD&V heeft als eerste politieke fractie een visie ontwikkeld en die vertaald in een nota die in dit halfroond werd ingediend in 2012. (*Rumoer*)

De heer Boudewijn Bouckaert: Als voorzitter van de commissie wil ik toch wel het volgende zeggen. CD&V heeft inderdaad haar visie geformuleerd – een zeer vage wollige visie zoals we van u gewoon zijn. Maar kom, er was een tekst.

Die tekst werd plots uitgebracht toen de commissie Onderwijs aan het vergaderen was om een soort consensusnota te formuleren. Doordat die tekst van CD&V uitging, werd onze poging om tot een consensus te komen getorpedeerd. U torpedeert de werkzaamheden van de commissie. Ik zal nog eens herhalen wat mevrouw Vanderpoorten zei: van u verwachten we geen nota's, maar coöperatie in beleidsbeslissingen.

We hebben stellig de indruk, mevrouw Helsen – en wees daar eens eerlijk over –, dat in de nota van het katholiek onderwijs heel duidelijk wordt gezegd dat men wel voor een hervorming is, maar dat die tot stand moet komen vanuit de scholen en niet via decreet. Goed, dat is een optie. Dat wil zeggen dat het beleid eigenlijk niet te fel moet tussenkomen. Bent u daar voorstander van? Dan kunnen we onze werkzaamheden stopzetten en de scholen zelf een hervorming laten doorvoeren. Als u daar niet voor bent, als u vindt dat er actief opgetreden moet worden, dan moet u daar werk van maken zodat er in 2014 een ontwerp van decreet op tafel ligt. Wij stellen ons nog altijd vragen over de houding van CD&V in dit dossier. (*Applaus bij de oppositie*)

Minister-president Kris Peeters: Voorzitter, collega's, het is zeer juist dat deze Vlaamse Regering met sp.a en de N-VA geleid wordt door een CD&V'er. We dragen de verantwoordelijkheid om dit belangrijke dossier van het secundair onderwijs tot een goed einde te brengen zoals afgesproken in het regeerakkoord. Ik zal daar samen met de collega's en in het bijzonder minister Smet de verantwoordelijkheid voor nemen. We zullen de afspraken die besproken en gemaakt zijn in de werkgroep nakomen. Maak u daar geen zorgen over. (*Rumoer*)

Wat dat betreft, is het belangrijk dat ik, zoals ik daarstraks heb gezegd, de leiding zonder enig probleem en zonder enige twijfel verder aan minister Smet laat. Samen met de andere collega's zal ik er wel de schouders onder zetten. (*Opmerkingen*)

Ik heb al tweetberichten gelezen die verstuurd werden vanuit dit parlement. U doet maar. (*Opmerkingen van de heer Marino Keulen*)

Mijnheer Keulen, u kunt daar nog andere zaken bij bedenken. Dit is een ernstig debat. Het wordt ook gevolgd door – daar ga ik van uit – veel mensen uit het onderwijs.

Ik wil ook onderstrepen dat de 'wake-upcall' of de 'sense of urgency' inzake dit dossier bij de hele Vlaamse Regering aanwezig is, in het bijzonder ook bij minister Smet. Daarover wil ik ook geen enkele discussie hebben. De werkgroep die door leden van de meerderheid in dit parlement wordt bemand en bevrouwd, zet serieuze stappen vooruit. Daar zullen ook verder afspraken worden gemaakt zodat we stappen zetten in het onderwijsdossier.

Mevrouw Vanderpoorten, zoals steeds was uw inbreng zeer waardevol. Toen u minister van Onderwijs was, toen de heer Vandenbroucke minister van Onderwijs was, was de vaststelling echter toch ook dat dit een zeer delicaat en moeilijk dossier is. *(Opmerkingen)*

Hierin stappen vooruit zetten... *(Opmerkingen)*

Ik spreek als minister-president, verantwoordelijk voor deze Vlaamse Regering. *(Opmerkingen)*

Mag ik iets zeggen? We zetten stappen vooruit in deze legislatuur. Zoals anderen hebben gezegd, zal ik daarop worden afgerekend. Ik heb geen enkele illusie dat dat niet zou gebeuren. Maakt u zich daar geen zorgen over.

De voorzitter: Mevrouw Brusseeel heeft het woord.

Mevrouw Ann Brusseeel: Minister-president, met alle respect, maar ik hoor u al voor de tweede keer wijzen op de ‘sense of urgency’. Die is er inderdaad. Maar mocht die kwestie zo urgent zijn als u vandaag, in november 2012, zegt, waarom wordt er dan nu nog ruzie gemaakt over een visienota die in de commissie is neergelegd in september 2010? Mensen uit het onderwijsveld begrijpen dit echt niet. Ik denk dat ze dit een afschuwelijk schouwspel vinden.

Minister-president Kris Peeters: Maar er is geen ruzie. *(Rumoer)*

Dat is ervan gemaakt. *(Rumoer)*

Mevrouw Ann Brusseeel: Minister-president, met permissie, uw verklaringen in De Standaard vorige maandag waren absoluut niet te rijmen met een aantal zaken die in de visienota van twee jaar geleden staan. *(Applaus bij Open Vld)*

Als men beschotten wil weghalen ...

Minister-president Kris Peeters: Dat is niet juist.

De heer Joris Van Hauthem: Minister-president, u doet amechtige pogingen om te redden wat nog te redden valt. Niet wij hebben het interview in De Standaard van vorige maandag gegeven.

Trouwens, als oppositie zouden we graag horen wat de visie is van de meerderheid, van de regering, in welk station men nu moet aankomen, want we weten het nog altijd niet. Dat is niet goed voor de onderwijswereld.

De ongerustheid over wat uw minister van Onderwijs aan het doen was, dateert echter niet van vorige maandag. Eind juni hebben we hier ook een actualiteitsdebat gevoerd. Toen hebt u naar aanleiding van dat debat in de krant gesteld: “Het dossier is te belangrijk om het te herleiden tot een politiek steekspel. Het draagvlak is aan het verbrokkelen. Het dossier is ontspoord.” U hebt toen in feite een kleine hint gegeven aan uw minister van Onderwijs dat het afgelopen moest zijn. Vorige maandag hebt u hem met een bazooka afgeschoten.

Wat u hier komt doen, is de meubelen redden. Vorige maandag was u de pyromaan, en vandaag probeert u brandweerman te spelen. Wel, dat lukt niet, en zeker niet wanneer mevrouw Helsen hier, van op de tribune – want er is geen ruzie natuurlijk – letterlijk komt zeggen dat het goed is dat de minister-president de minister van Onderwijs teruggefloten heeft, op zijn plaats heeft gezet, op een en ander heeft gewezen.

En dan komt u ons nog vertellen dat er binnen de meerderheid geen enkel probleem is. Maak dat de ganzen wijs! *(Applaus bij het Vlaams Belang en LDD)*

De voorzitter: De heer Vereeck heeft het woord.

De heer Lode Vereeck: Minister-president, u was niet aan het luisteren naar uw partijgenoot Helsen. Ze heeft letterlijk gezegd: “Het was aan de minister-president om te wijzen op de ernst van de situatie. Het is aan het ontsporen.”

Van twee dingen één natuurlijk. Ofwel fluit u mevrouw Helsen terug, en is de situatie niet aan het ontsporen, ofwel was het wel uw taak om de minister van Onderwijs op zijn nummer te zetten. Want dat is wat ze letterlijk heeft gezegd. (*Opmerkingen*)

We zullen straks de Handelingen lezen: de ernst van de situatie.

De heer Jos De Meyer: Het is belangrijk om het debat over de onderwijshervormingen juist te situeren. Ik grijp nog even terug naar het uitgebreide debat in de eerste vergadering van de commissie Onderwijs in september van dit jaar. De heer Bouckaert, voorzitter van de commissie, zei toen: “Ik ben verheugd over de open manier waarop de minister deze belangrijke kwestie benadert.” Ik heb daar gezegd: “Minister, ik heb het bijzonder gewaardeerd dat u zegt dat het draagvlak voor de hervorming van het secundair onderwijs voor u essentieel is, want anders maken we geen kans. Dat is bijzonder belangrijk. U hebt er ook op gewezen, minister Smet, dat uw voorgangers de voorbije twintig jaar hun tanden hebben stukgebeten op allerlei hervormingen van het secundair onderwijs. Collega’s, ik ben een goede twintig jaar lid van deze commissie. Ik heb minister Van den Bossche meegemaakt, ook Baldewijns, Vanderpoorten en Vandenbroucke. Eigenlijk is geen van hen erin geslaagd om de trein van de hervorming van het secundair onderwijs in beweging te brengen en van spoor te laten veranderen. Ik denk dat het eigenlijk bijna onmogelijk is. Ik denk dat we een aantal wagons van spoor moeten laten wijzigen en die in de juiste richting laten rijden. Anders lopen we het risico dat het konvooi zo zwaar is samengesteld dat het onmogelijk is om het in beweging te krijgen.” Minister Smet antwoordt: “Ik ben het met u ten volle eens. Het is wel essentieel dat we weten waar de trein naartoe rijdt.”

Dat is nogal evident, en daarvoor hebben we die duidelijke visie nodig waarrond er nu zulke grote problemen worden gemaakt. Er wordt vanuit de meerderheid verdorie volop aan gewerkt. De minister en de minister-president en de hele regering hebben zich geëngageerd dat die visie er zal komen. Dan is het aan ons en aan het parlement en aan de beleidsverantwoordelijken om uiteraard te zorgen voor het nodige draagvlak. Dan kunnen we inderdaad de nodige stappen vooruit zetten. Ik heb de oproep van de minister-president ook heel duidelijk in die zin begrepen, maar ik behoor natuurlijk niet tot de oppositie.

Mevrouw Marleen Vanderpoorten: Mijnheer De Meyer, hoe kan het dat er na 3,5 jaar nog geen letter van die visie op papier staat? Hoe kan dat? Dat is toch niet besturen. Het was een paradepaardje. De eerste dag heeft deze Vlaamse Regering dat aangekondigd als het paradepaardje in Onderwijs.

De heer Jos De Meyer: Mevrouw Vanderpoorten, laat me heel duidelijk zijn. Mocht ik in uw plaats zijn, dan zou ik in deze materie iets meer bescheiden zijn. (*Rumoer. Opmerkingen*)

Zeker. Als het gaat over de hervorming van het secundair onderwijs, zou ik iets meer bescheiden zijn.

De nota is aangekondigd en er wordt volop aan gewerkt. Ze zal er binnen afzienbare tijd ook zijn.

De heer Kris Van Dijk: Ik wil even in herinnering brengen dat er tijdens het vorige actualiteitsdebat duidelijk gezegd is dat er een werkgroep bezig is. Zeggen dat er niets gebeurd is, is de waarheid geweld aandoen. Ik zal straks in mijn betoog ook mijn visie en die van mijn partij verwoorden. Er is wel degelijk vooruitgang geboekt en we zijn naarstig aan het werken.

De voorzitter: Mevrouw De Knop heeft het woord.

Mevrouw Irina De Knop: Minister-president, de ‘sense of urgency’ is blijkbaar zo groot, maar in uw artikel van maandag lees ik dat er een masterplan zou komen, hoewel er eerst gezegd werd dat er een ontwerp van decreet zou komen dat nadien een voorontwerp is geworden. Als dat er allemaal niet komt, zullen er dan ook geen aanpassingen komen van andere decreten om ervoor te zorgen dat er zijnstroom bij de leerkrachten kan zijn, om de

loopbaan van de leerkrachten te hervormen, om de studiekeuzeloopbaan te hervormen? Wilt u nu echt zeggen dat in deze legislatuur, gedurende vijf jaar, helemaal niets zal zijn gebeurd? Dat is wat wij hier vandaag eigenlijk te horen krijgen. U komt terug op wat u in het regeerakkoord hebt gezegd, u komt terug op wat er in de beleidsnota staat. Er zal dus geen enkel decreet gewijzigd worden. Met andere woorden: ons onderwijs zal in al die urgentie achteruitgaan.

Minister-president Kris Peeters: Voorzitter, ik wil nog eens even herhalen wat ik daarstraks heb gezegd. Het standpunt van de Vlaamse Regering is dat de werkgroep de werkzaamheden voortzet.

Er is al een consensus over de sterktes en de zwaktes en over de doelstellingen. De volgende vraag is welke methodologie moet worden gebruikt. Het kan om een masterplan of om een ontwerp van kaderdecreet gaan. Ik wil me niet op de benaming vastpinnen. Er is afgesproken dat er een ontwerp van decreet komt. Indien iedereen die term duidelijker vindt, zal ik me daaraan houden. Dat ontwerp van decreet moet een duidelijke visie bevatten. Het moet tevens de mogelijkheid inhouden op korte termijn stappen vooruit te zetten. Daar gaat het hier over.

De heer Boudewijn Bouckaert: Ik wil nog even kort ingaan op wat de heer Van Dijck net heeft gesteld. Ik weet uit welingelichte bron dat de meerderheidspartijen vergaderen en aan die nota werken. Ik veronderstel dat de minister van Onderwijs hiervan ook op de hoogte is. De vraag is echter waarom daarvoor een ondermijnend interview met de minister-president moet verschijnen. Dat interview doorkruist heel het proces. Dat is de vraag die wij stellen.

Mevrouw Marleen Vanderpoorten: Ik vind het uitermate zwak dat de heer De Meyer op deze manier op de man of op de vrouw speelt. Ik zal het beleid dat ik destijds heb gevoerd, hier niet verdedigen. De heer De Meyer moet de verslagen maar eens nalezen. Hij weet trouwens goed genoeg wat er toen allemaal is gebeurd en niet is kunnen gebeuren. Dat hij hier nu zo tekeergaat, beschouw ik als een teken van zwakte. (*Applaus bij Open Vld en Groen*)

De heer Wim Wienen: Ik heb nu al driemaal horen vertellen dat er binnen de meerderheid en in de werkgroep eensgezindheid heerst over de sterktes en de zwaktes van het onderwijs en over de doelstellingen. Als lid van het Vlaams Parlement zou ik dan graag die doelstellingen eens horen. De minister-president kan er enkel bij winnen die doelstellingen hier toe te lichten. Op die manier zou hij immers de onduidelijkheid wegnemen dat de Vlaamse Regering geen visie op onderwijs heeft. (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

Mevrouw Kathleen Helsen: Ik stel vast dat mijn woorden in een ander kader worden geplaatst. (*Gelach*)

Mijn woorden worden verkeerd geïnterpreteerd. Ik heb verklaard dat de minister-president op de ernst van de situatie heeft gewezen. (*Rumoer*)

De voorzitter: Mijnheer Vereeck, mag ik u vragen mevrouw Helsen te laten uitspreken? Ze heeft lang genoeg moeten wachten.

De heer Sas van Rouveroij: Mevrouw Helsen, kunt u die passage misschien even herhalen? (*Rumoer*)

Mevrouw Kathleen Helsen: Wij hebben in verband met dit dossier steeds voor een stapsgewijze en weldoordachte aanpak gepleit. Wij hebben dit steeds ondersteund. Wij wijken daar nu niet van af.

Tot slot wil ik de minister van Onderwijs vragen op een ernstige wijze aan dit dossier voort te werken. Er wordt nu al ernstig gewerkt. Om snel vooruitgang te kunnen boeken, lijkt het me belangrijk een tandje bij te steken. Ik vraag de Vlaamse Regering de minister van Onderwijs in zijn werkzaamheden te ondersteunen. De hervorming van het secundair onderwijs is een zeer belangrijke operatie, die doordacht, gelijkmatig en in dialoog moet worden uitgevoerd.

Ons onderwijs is immers de kostbaarste bouwsteen waarover Vlaanderen beschikt. (*Applaus bij CD&V*)

De voorzitter: Mevrouw Deckx heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Deckx: Voorzitter, ik wil me in de eerste plaats tot mevrouw Helsen richten. Onze minister van Onderwijs heeft de regeringsleider niet nodig om te weten dat de hervorming van het onderwijs een ernstige zaak is. (*Rumoer en applaus bij sp.a, Open Vld, het Vlaams Belang, LDD en Groen*)

Beste collega's, minister-president, vindt u dat minister van Onderwijs Pascal Smet tot nu toe goed werk geleverd heeft in de Vlaamse Regering? (*Rumoer*)

Minister-president, hebt u redenen om aan te nemen dat minister Smet zijn werk vanaf vandaag niet meer goed zal doen? Mag ik u dan vragen waarom u nogal ongenueanceerde uitspraken doet in de pers? (*Opmerkingen*)

De voorzitter: De heer Van Mechelen heeft het woord.

De heer Dirk Van Mechelen: In de jaren dat ik hier ben, is het nog niet vaak gebeurd dat de woordvoerder in een dossier aan de minister-president vraagt of een minister van Onderwijs in zijn team zijn werk goed doet. Ik stel voor dat we de vergadering vijf minuten schorsen, en dat de regering een antwoord formuleert. (*Applaus bij Open Vld, het Vlaams Belang, LDD en Groen*)

■

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, we schorsen de vergadering.

- *De vergadering wordt geschorst om 15.12 uur.*
- *De vergadering wordt hervat om 15.17 uur.*

■

ACTUALITEITSDEBAT over de verklaringen van minister-president Kris Peeters betreffende de geplande hervorming van het secundair onderwijs (*Voortzetting*)

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de voortzetting van het actualiteitsdebat over de verklaringen van minister-president Kris Peeters betreffende de geplande hervorming van het secundair onderwijs.

Collega's, ik ben tot nu toe als voorzitter in dit actualiteitsdebat zeer tolerant opgetreden, want ik vind dat een debat ook echt een debat moet zijn, maar ik wil toch oproepen om iets meer sereniteit aan de dag te leggen.

Mevrouw Deckx heeft het woord.

De heer Dirk Van Mechelen: Voorzitter, ik heb heel uitdrukkelijk namens de gehele oppositie gevraagd dat de regering een standpunt zou innemen met betrekking tot de vraag die voor de schorsing door mevrouw Deckx werd gesteld.

De voorzitter: Minister-president Peeters heeft het woord.

Minister-president Kris Peeters: Voorzitter, collega's, bij mijn weten is dit nog niet voorgekomen, maar ik zal natuurlijk antwoorden op de vraag van de heer Van Mechelen. (*Opmerkingen*)

Hij heeft me gevraagd om te antwoorden, en ik kan u hierbij nogmaals onderstrepen dat ik als minister-president vertrouwen heb in de gehele ploeg van de Vlaamse Regering en in elke

minister. Ik waag me niet aan evaluaties, maar er is dan ook geen enkele reden om aan een minister te twijfelen, en zeker niet aan minister Pascal Smet.

De heer Dirk Van Mechelen: Voorzitter, ik neem akte van het antwoord van de minister-president. Ik kan alleen maar vaststellen dat de mot er echt goed in zit.

De voorzitter: Mevrouw Deckx heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Deckx: Collega's, de trein staat niet stil. De commissie Onderwijs heeft hard gewerkt rond dit belangrijk dossier. Dit gebeurt nu nog. De discussienota van minister Smet had de bedoeling het debat te openen over een aantal zaken, en dat is gelukt. We weten wat de problemen zijn, we organiseerden hoorzittingen, en we kregen adviezen vanuit belangrijke organisaties zoals de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV) en de Vlaamse Onderwijsraad (Vlor). We weten vanuit het veld wat de sterktes en zwaktes zijn, de uitdagingen en de bedreigingen, en we doen ons uiterste best om met alle actoren tot een gedragen hervorming te komen.

Het is geen eenvoudig debat. Daar zijn we ons allemaal van bewust. De discussies van de voorbije maanden – de aanzet van N-VA en de visienota van CD&V – hebben ons inderdaad verrast. We hebben daar binnenskamers echter heel serieus over gepraat, alle aspecten in acht genomen en er verder aan gewerkt.

Minister-president, om vandaag verder te kunnen werken was het voor mij heel belangrijk om uw mening te kennen over de werkzaamheden. Vandaar mijn belangrijke vraag aan het begin van mijn betoog.

We zijn er ons van bewust dat we tot een consensus moeten komen en dat we op zoek moeten gaan naar een manier om verschillende standpunten te verzoenen. We gaan niet ineens alles veranderen. U zei dat in een gesprek met De Standaard over de hervorming van het secundair onderwijs. Niemand heeft ooit de bedoeling gehad om the big bang te organiseren. Dat is duidelijk gebleken uit een debat waaraan Kris Van Dijck, Kathleen Helsen en ikzelf hebben deelgenomen in organisatie van het Onderwijssecretariaat van de Steden en Gemeenten van de Vlaamse Gemeenschap (OVSG). Wij hebben dat daar alle drie duidelijk aangegeven.

We hebben altijd gezocht naar een breed draagvlak alvorens verder te gaan. We zijn er absoluut van overtuigd dat die hervorming echt nodig is. Ons onderwijs is de absolute top, maar de alarmlichten knipperen. Te veel leerlingen verlaten de school zonder diploma. Er is te veel schoolmoeheid en demotivatie. De ongelijkheid is onaanvaardbaar. Te weinig leerlingen kiezen voor technologie, met alle problemen van dien op de arbeidsmarkt. Het watervalstelsel zet leerlingen vast in een negatieve spiraal enzovoort. Die hervorming is dus nodig. We zullen die niet op de lange baan schuiven.

Minister-president, in uw interview vergelijkt u de hervorming met een trein. Ik zou dat niet doen gezien de Belgische problematiek met de treinen. Ik zou de hervorming willen vergelijken met de bouw van een huis. Wie een huis bouwt, maakt best eerst een goed plan. Zodra dat plan er is, kan het worden uitgevoerd, beetje bij beetje maar steeds met het duidelijke doel voor ogen. Dat moeten we hier ook doen met deze hervorming. Het is aan ons om dat plan te maken en vervolgens aan de minister om het beetje bij beetje maar toch met bekwaame spoed uit te voeren. Heel veel uitstel kunnen we immers niet meer dulden. Onverhoeds te werk gaan leidt dan weer tot slechte bouwsels die de tand des tijds niet zullen doorstaan.

Minister-president, ik had twee concrete vragen voor u, maar die hebt u intussen al beantwoord. U wilt doorgaan met de hervorming van het secundair onderwijs. Minister Smet zal de architect zijn van het plan. We hebben geen tijd meer te verliezen. Elk politiek steekspel is er een te veel. We gaan opnieuw aan de onderhandelingstafel zitten. De lucht is uitgeklaard, en we gaan verder met ons werk. (*Applaus bij sp.a, CD&V en de N-VA*)

De heer Sas van Rouveroj: Mevrouw Deckx, ik treed uw stelling bij dat de vergelijking met een trein ongelukkig is. Ik krijg inderdaad de indruk dat er alleen nog maar wat wagonnetjes op de rails staan, maar dat er geen locomotief is.

Mevrouw Elisabeth Meuleman: De tegenstellingen zijn nog duidelijker geworden, niet alleen op het vlak van werkwijze en oppositie voeren binnen de meerderheid in de pers, maar ook op inhoudelijk vlak. Als we de minister-president mogen geloven, is het eindstation nog niet zo duidelijk. Het zal echter concreter worden naarmate het nadert. Dat was een quote in het artikel. Die hervorming moet eigenlijk van onderuit komen.

Mevrouw Deckx, u vergelijkt de hervorming met een huis. Er moet een zeer duidelijk plan zijn waarvan minister Smet de architect is. U hebt het over eensgezindheid tijdens het OVSG-debat. Ik was daar ook. De enige eensgezindheid die ik daar heb vastgesteld, is dat er een hervorming moet komen. Hoe, aan welke snelheid en volgens welk plan dat moet gebeuren, daar bestaat absoluut geen eensgezindheid over. Daarover staan de neuzen helemaal nog niet in dezelfde richting.

We zijn nu inderdaad al 3,5 jaar verder. Minister-president, bent u het ermee eens dat minister Smet de architect is van een plan, een heel duidelijk plan, dat zal tonen hoe het huis er in de toekomst uit zal zien, en dat dat plan klaar zal zijn tegen 2014?

Mevrouw Kathleen Deckx: Blijkbaar maakt mevrouw Meuleman deel uit van de werkgroepen, want ze trekt er conclusies uit. Mijn conclusies zijn anders. Ik stel vast dat het absoluut de intentie is om goed werk te leveren. Ik heb helemaal niet de indruk dat de neuzen telkens weer in een verschillende richting wijzen.

Mevrouw Meuleman, ik kan u wat dat betreft dus geruststellen.

De voorzitter: De heer Van Dijk heeft het woord.

De heer Kris Van Dijk: Voorzitter, dames en heren ministers, collega's, geen halfjaar geleden hebben we hier ook een debat gevoerd, ook een actualiteitsdebat over de hervorming van het secundair onderwijs. Mijn collega Vera Celis heeft toen het volgende citaat naar voren gebracht uit het rapport-Dijsselbloem: "Goed beleid en goed onderwijs vragen om tijd. Tijd voor een kritische analyse, tijd om uit te proberen, tijd om zorgvuldig in te voeren, tijd voor omscholing en tijd om zo nu en dan eens achterom te kijken."

Dit citaat is vandaag nog meer dan toen van tel. Maar laten we het debat niet enkel herleiden tot 'interne verdeeldheid'. Want waarover gaat die interne verdeeldheid dan? Als we inderdaad een debat voeren, dan is dat geen eenvoudig debat. Het is een moeilijk debat, het is ook een heel moeilijk en broos onderwerp. De heer Bouckaert heeft gelijk: er zijn moeilijkheden, maar het is geen bedrijf in moeilijkheden. En daarom moeten we op een gepaste manier handelen. We moeten discussiëren. En geef toe, collega's, voor de problemen die zich aandienen, zijn geen eenduidige oplossingen voorhanden, ook niet op wetenschappelijk vlak. Het is dus een moeilijke discussie, waarbij er over ideeën en gedachten moet worden gediscussieerd. En laat ons het debat voeren over ideeën, niet over personen, niet over mensen.

De discussie is ook de motor van de vooruitgang. We discussiëren dan ook frequent binnen de meerderheid met verschillende partners, met de onderwijswereld en met deskundigen die ons aanbevelingen aanreiken. We doen dit beredeneerd en stap voor stap. Ik heb het daarstraks al even aangehaald: er is gesteld dat er een werkgroep tot stand zou komen waarvan minister Smet de leiding neemt. Die werkgroep komt heel frequent en heel intens samen.

De voorzitter: Mevrouw Brusseeel heeft het woord.

Mevrouw Ann Brusseeel: Excuseert u mij dat ik u onderbreek, maar u dreigt een hele mooie filosofische uiteenzetting te geven rond de begrippen 'debat', 'discussie', 'verdeeldheid' en 'werkgroepen'. Ik zou graag van u horen waarover die verdeeldheid precies gaat, welke thema's uw ploeg verdelen en welke oplossingen er in het verschiep liggen voor die thema's.

Gaat het over de brede eerste graad? Gaat het over andere zaken? Het onderwijs wil heel graag weten wat het te wachten staat.

De heer Wim Van Dijck: Ik zou ook heel graag iets van de heer Van Dijck vernemen. Hij heeft het over de ideeën. Laat ons één idee noemen: de brede eerste graad. De meningen daarover staan toch diametraal tegenover elkaar? Als ik Monard lees, dan is hij voor de brede eerste graad. Als ik de oriëntatienota – die nu kaduuk is, maar ik heb ze toch gelezen – lees, dan is die voor een brede eerste graad.

Dan hoor ik de heer De Wever, die absoluut niet enthousiast is voor een brede eerste graad. Ik lees het interview met de minister-president, die zegt dat we nog eens goed moeten nadenken over de brede eerste graad. Hoe zullen jullie een consensus vinden, alleen maar over dat idee, in jullie werkgroep?

De heer Kris Van Dijck: Ons onderwijs behoort tot het beste van Europa, een goed onderwijs met moeilijkheden. Het detecteren van die moeilijkheden is gebeurd. De analyse van de sterktes en zwaktes is gebeurd en staat op papier. Een tweede stap is hoe we een aantal van die problemen zullen aanpakken. Wat moet de basisdoelstelling zijn van ons secundair onderwijs?

Wat voor ons heel belangrijk is, en waarvan ik heel sterk ondervind dat de neuzen in de dezelfde richting staan, is dat we een kwaliteitsvol onderwijs willen aanbieden voor iedereen, dat we jongeren laten groeien tot persoonlijkheden die op een verantwoorde, maatschappijbetrokken, creatieve en verdraagzame manier participeren en bijdragen aan onze samenleving, dat we jongeren daartoe de nodige sleutelcompetenties bijbrengen om hen vervolgens voor te bereiden ofwel op een onmiddellijk functioneren op de arbeidsmarkt, ofwel op een vervolgonderwijs voor zij die willen en kunnen.

Alle aanpassingen en alle slimme maatregelen die we moeten nemen in het secundair onderwijs, moeten hierop worden gefocust. Als in de loop van het debat – en dat stoort me mateloos – wordt gesteld dat het onderwijsbeleid stilstaat, dat er niets gebeurt, dat deze ploeg geen dynamiek heeft, dan kijk ik naar de voorbije periode. Dan stel ik vast dat er ook op het vlak van onderwijs heel wat gebeurt onder de verantwoordelijkheid van minister Smet.

De heer Boudewijn Bouckaert: Mijnheer Van Dijck, u spreekt voor de oppositie, maar wat u zegt, is niet juist. De oppositie zegt niet dat het onderwijsbeleid helemaal stilstaat. Er zijn duidelijke resultaten geboekt, en daarvoor wil ik het krediet geven aan de minister. Tbs is opgelost, er is vooruitgang in de onderhandelingen met de vakbonden enzovoort. We zeggen dat dus niet. We zijn als oppositie niet te beroerd om te zeggen dat de minister bepaalde resultaten heeft bereikt.

Maar met het vlaggenschip van het onderwijsbeleid, namelijk de hervorming van het secundair onderwijs, wordt geen vooruitgang geboekt. Dat moet u toch zelf eens durven toe te geven. We naderen het einde der tijden, in 2014, en er is nog altijd geen oplossing in zicht. Dan mag u niet verwonderd zijn dat de oppositie zich daar vragen over stelt. Mijnheer Van Dijck, leeft u zich eens in in onze rol. Mocht u in de oppositie zitten, u zou net hetzelfde doen.

De heer Kris Van Dijck: Mijnheer Bouckaert, ik begrijp die vraag. Daarom kom ik hier als lid van de werkgroep getuigen van het feit dat die frequent samenkomt, dat er intens wordt gewerkt, dat de minister er zelf de leiding van neemt en dat parlementsleden van de meerderheid en medewerkers van kabinetten er op dit moment voor gaan. Ze staan niet stil, ze gaan vooruit om de moeilijkheden die we kennen, aan te pakken.

Ik vraag om straks over die inhoud verder te gaan, om die werkgroep de kans te geven. Te gepasten tijde zullen we met een deftig document en een degelijke voorbereiding naar dit parlement komen.

Mevrouw Ann Brusseel: Mijnheer Van Dijck, u hebt het over slimme maatregelen. Ik neem aan dat u ondertussen in het tweede deel van uw betoog bent gekomen, maar u bent blijven steken in redelijk abstracte bewoordingen waarin u spreekt over slimme maatregelen, het beste onderwijs en intense vergaderingen van uw werkgroep. Maar kunt u alstublieft toch eens een of twee voorbeelden geven van die maatregelen? Als ze dan toch zo slim zijn, dan durft u er toch mee uit te pakken?

De voorzitter: Mevrouw Zamouri heeft het woord.

Mevrouw Khadija Zamouri: Mijnheer Van Dijck, u zegt altijd: “Ons onderwijs is het beste”. Ja, het beste van wat eigenlijk? Maar het is waar, toch voor een aantal onder ons, maar het is onwaar voor anderen. Wij hebben de grootste kloof tussen de besten en de zwaksten. Daarvoor zijn de verbreding en aanpassing van de eerste graad van fundamenteel belang. Het staat trouwens in het regeerakkoord dat er in deze legislatuur werk van zou worden gemaakt. Het is dus goed om te zeggen dat ons onderwijs bij de beste is, maar wij vertonen ook de grootste kloof tussen diegenen die het aankunnen en diegenen die het niet aankunnen. Dat wou ik er toch even bij zeggen.

De heer Kris Van Dijck: Collega’s, dit is nu net het debat. We weten ondertussen wat onze doelstellingen zijn. We weten wat we willen bereiken. Maar de weg ernaartoe, welk spoor we volgen, dat vormt op dit moment – en terecht – voorwerp van discussie, want je kunt bijna elke stelling, voor of tegen, wetenschappelijk verklaren. Dat is nu net op dit moment de discussie. De synthese is gemaakt. De zwaktes en sterktes zijn gekend. De doelstellingen zijn geformuleerd. Maar ik meen dat de minister van Onderwijs in deze zijn antwoord zal formuleren.

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Voorzitter, collega’s, dames en heren, de afgelopen twee dagen zijn voor mij niet gemakkelijk geweest. Ze waren hard en ze hebben mij pijn gedaan. Ze waren ook onwezenlijk. Als je weet wat er gebeurd is, en als je weet wat de bedoelingen zijn, en als je ziet wat ervan wordt gemaakt, word je een lijdend voorwerp. Dan zie je een debat ontstaan over een intentie, terwijl ik ervan uitga dat die er niet was. Dan ontstaan er allerlei dingen, en worden daarover allerlei dingen gezegd. Dat is hard en dat doet pijn. Maar toen ik hier gisteren aankwam, stonden er buiten aan de ingang drie mensen te praten. Ik ken hen niet. Een van hen – en nogmaals: ik ken hem niet – zei spontaan: “Doorgaan!” (*Opmerkingen*)

Dames en heren, ik heb in mijn leven heel veel geknokt. Ik ben een arbeiderskind en ik weet hoe verdornd moeilijk het is voor arbeiderskinderen om tot in de universiteit te geraken. Ik weet hoe moeilijk het is om daar te komen. Ook als mens heb ik in mijn leven moeten knokken, om met mezelf in het reine te komen. Ook heb ik moeten knokken toen ik op dertigjarige leeftijd in dit land de verantwoordelijkheid kreeg om de grootste asielcrisis die het land ooit heeft gekend op te lossen. Ik heb dat gedaan. Toen ik negen jaar geleden in Brussel in de politiek kwam, heb ik moeten knokken voor dingen die ik zei en die nu gemeengoed zijn. (*Opmerkingen*)

Dames en heren, de afgelopen drie jaar heb ik voor Onderwijs hard gewerkt. Ik begrijp dat de oppositie oppositie moet voeren. (*Opmerkingen*)

De voorzitter: De beleefdheid gebiedt om minstens te luisteren. Mag ik vragen dat iedereen luistert?

Minister Pascal Smet: Maar het doet ook pijn om te moeten vaststellen dat fundamentele waarden waarmee ik in het onderwijs ben opgegroeid, waarden van eerlijkheid, door sommigen met de voeten worden getreden. Ik begrijp dat men focust op wat nog niet is gebeurd. Maar het is zoals de heer Kris Van Dijck en ook anderen hebben gezegd: er is de afgelopen drie jaar in Onderwijs al heel wat gebeurd.

We zijn deze regeerperiode in Onderwijs begonnen met een budgettaire besparing van 147 miljoen euro. We hebben dat gedaan zonder betogingen, zonder staking. We hebben dat gedaan met respect voor de mensen in de scholen en in de klassen, door te besparen in de structuren.

Ik heb er samen met de regering voor gezorgd dat we de afgelopen drie jaar maar liefst 1 miljard euro extra hebben geïnvesteerd in het onderwijs, in de toekomst van onze kinderen.

En ja, ik heb ook hervormd. We hebben het hoger onderwijs hervormd. De integratie van de academiserende opleidingen van de hogescholen in de universiteiten was niet gemakkelijk. Toen deze regering aantrad, was daar geen eensgezindheid over, was daar geen maatschappelijk draagvlak voor. We hebben dat gedaan, overigens met de gewaardeerde steun van Open Vld. We hebben ervoor gezorgd dat het Engels een onderwijstaal kan worden. Dan gaat het niet over Engels om het Engels, maar Engels als dat een toegevoegde waarde geeft.

We hebben nog meer hervormd. We hebben het basisonderwijs grondig hervormd. Er kwamen 1350 extra kleuteronderwijzers. De leerkrachten en de onderwijzers in de basisscholen weten nu wat dat betekent. Veel leden waren op 1 september aan het roepen dat de scholen leeg zouden zijn, dat er geen leerkrachten zouden zijn. Welnu, ze waren er. De kleuteronderwijzers en -onderwijzeressen weten dat die 1350 onderwijzers wel degelijk een verschil maken. Ook dat hebben we gedaan: een transparant, eerlijk omkaderingssysteem in het basisonderwijs.

We hebben de tbs aangepakt. Dat was niet gemakkelijk. We hebben leerkrachten twee jaar langer laten wachten. We hebben eerlijke, correcte overgangsmaatregelen uitgewerkt. Ook dat was niet gemakkelijk. Ook dat is gebeurd zonder staking, zonder sociale onrust in het onderwijs.

En ja, we hebben ook woord gehouden. Ik ben opgegroeid in ons onderwijs, in ons goed onderwijs, met de notie dat je woord moet houden. Op dit spreekgestoelte zijn er leden geweest die me belachelijk hebben proberen te maken toen ik zei dat op 1 september elk kind een plaats in ons onderwijs moest hebben. Ik was overmoedig. Wie dacht ik wel wie ik was? Het kon niet. Welnu, alle kinderen hebben de afgelopen drie jaar op 1 september in ons onderwijs een plaats gekregen.

En ja, ik loop inderdaad soms vooruit. En ja, ik ben ambitieus, maar wat is er nu verkeerd aan ambitieus zijn? Wat is er verkeerd aan een minister die vooruitloopt? Neem de digitale school. Ook hier heeft men me daarover ondervraagd. Smet laat een ballonnetje op, luidde het. Nu is het doorvoeren van die digitale school beleid van de Europese Unie en van de OESO. Welnu, veel dingen die ik hier heb gezegd en die kritiek hebben gekregen, heeft deze regering ook daadwerkelijk beslist. Ik daag u uit om aan te geven welke door mij voorgestelde zaken nog niet of niet bijna zijn beslist. U zult er nauwelijks vinden.

En ja, geachte leden, er is nog veel werk. Dat is duidelijk. We hebben echter nog wel zeventien maanden. Ik ben met al mijn collega's in de Vlaamse Regering gestapt om vijf jaar in die regering te werken. Ik weet dat sommigen nu misschien al in verkiezingsmodus zijn, maar ik weet dat ikzelf en al mijn collega's niet in die verkiezingsmodus zijn en dat we al die zeventien maanden zullen blijven doorwerken, en we zullen keihard werken. Op 1 september, de start van dit schooljaar, heb ik inderdaad aangegeven dat dit voor mij het belangrijkste schooljaar is. De minister-president heeft me toen ook gezegd dat ik ambitieus was, dat ik de lat hoog legde. Welnu, ook zo ben ik opgegroeid. Dat is misschien eigen aan arbeiderskinderen. We hebben nog zeventien maanden en we zullen werken.

De hervorming van het secundair onderwijs is een belangrijk dossier. Dat is al meermaals gezegd. Niemand voor mij is daarin geslaagd. Het is dan ook bijzonder moeilijk. Mevrouw Vanderpoorten, dat is geen verwijt: u weet dat ik u waardeer. Er wordt soms gezegd dat we dat dossier niet behoedzaam zouden aanpakken. We hebben de afgelopen drie jaar inderdaad

veel overlegd. We hebben een oriëntatienota, en, alstublieft, een oriëntatienota dient om een debat te oriënteren, om een debat te openen, om naar argumenten te luisteren en dan een mening te vormen. Laten we echter allemaal toch maar eerlijk zijn: het onderwijsveld is verdeeld. Soms is dat zo bij partijen hier, maar het is ook zo in scholen.

Toen de Guimardstraat in mei zijn blauwdruk op tafel legde, bleek dat het draagvlak in de scholen, waarvan ook ik en anderen dachten dat het groter was, toch niet zo groot was. En dus hebben we meer tijd moeten nemen, hebben we discussies gehad in onze meerderheid. Dat is toch niet meer dan normaal? De regering bestaat uit verschillende partijen. We hebben ons wel geëngageerd om die hervorming door te voeren. In juli 2012 heeft deze regering, naar aanleiding van het actualiteitsdebat hier, beslist dat wij tegen januari-februari een regeringsnota op tafel zouden leggen over de hervorming van het secundair onderwijs.

We hebben overeenstemming bereikt over de zwaktes en de sterktes van ons onderwijs. We hebben ook overeenstemming bereikt over de doelstellingen van de hervorming. En nu zullen we nog wat moeilijke discussies hebben – dat moeten we ook niet wegstoppen – over hoe die hervorming eruit zal zien. En of het nu een trein of een huis is dat je bouwt, je moet weten waar je naartoe gaat. Het is belangrijk te weten wat op een bepaald moment je bestemming is. En dan neem je daar maatregelen voor.

Nogmaals: als het zo eenvoudig zou zijn geweest, dan hadden anderen de oplossing toch ook al voorgesteld? Maar die heb ik nog niet gehoord. Het is nu eenmaal niet eenvoudig. Laten we nu met z'n allen toch eens leren om te discussiëren en debatteren. “Du choc des idées jaillit la lumière”, is een mooi Frans gezegde. Ik geloof daarin. En dus zullen we de komende maanden verder werken aan die hervorming.

Collega's, dames en heren, gisterenavond belde mijn moeder. Moeders zijn bezorgd, en dat hoort ook zo. Mijn moeder vroeg me of ik geen spijt had dat ik opnieuw in de politiek was gestapt en minister was geworden. Ik heb haar gezegd dat ik er geen spijt van heb. Ik ben een arbeiderskind, en ik weet wat het onderwijs mij heeft gegeven. Ik weet dat vandaag in Vlaanderen het onderwijs veel geeft aan kinderen, maar ik weet evenzeer dat er op dit moment veel kinderen in Vlaanderen zijn die, met hun ouders, niet de juiste keuze kunnen maken voor hun toekomst. Ik weet dat op dit moment in Vlaanderen één op acht kinderen het onderwijs verlaat zonder diploma. Ik weet dat in ons onderwijs veel kinderen kiezen op basis van wat anderen zeggen, niet op basis van wat ze zelf graag zouden doen.

Om die reden, collega's, wil ik samen met jullie verder gaan. Om die reden vind ik dat we vandaag de commotie opzij moeten zetten. We moeten proberen om binnen de meerderheid, en in tweede instantie samen met de oppositie, die hervorming uit te werken. We moeten proberen te doen wat Vlaanderen van ons verwacht: ervoor zorgen dat ons onderwijs toponderwijs blijft. Dat betekent inderdaad dat we ambitieus moeten zijn, dat we de zwakke kinderen sterker moeten maken, maar ook de sterken sterker moeten maken. Het gaat om alle kinderen in Vlaanderen. Dat is de reden waarom ik, ondanks wat er de afgelopen twee dagen is gebeurd, verder zal doen.

Collega's, ik ben iemand die zegt wat hij doet en doet wat hij zegt. Ik heb op een bepaald moment in een kranteninterview gezegd dat de dag waarop ik als minister voel dat ik geen wijzigingen, veranderingen en hervormingen meer kan doorvoeren, de dag zal zijn dat ik weg ben als minister. Ik weet dat ik voldoende vertrouwen en steun heb in de Vlaamse Regering. Ik weet dat ik in de partijen van de meerderheid, bij de mensen bij wie het er echt om gaat, voldoende vertrouwen heb. Ik weet dat ik samen met al die mensen verder zal werken, om te doen wat de kiezer, de Vlaming, de Brusselaar van ons verwacht: een goed onderwijs voor alle kinderen in Vlaanderen. Dank u wel. (*Applaus bij de meerderheid*)

Mevrouw Marleen Vanderpoorten: Een mooie, bijna aandoenlijke toespraak, minister. We gaan ons bijna schuldig voelen dat we vragen durven te stellen over de hele hetze.

Maar u mag ons nu toch niet kwalijk nemen dat we na de uitvallen van de minister-president de Vlaamse Regering ondervragen over de stand van zaken na drieënhalf jaar? Ik weet het na twee uur debat nog niet. Waarover is er nu eensgezindheid? Dat kunt u toch niemand wijsmaken? Er is al zoveel gesproken en geschreven over de hervorming van het secundair onderwijs. Men kan vandaag toch niemand duidelijk maken dat er nog geen letter van een akkoord is, alleen het feit dat men gaat hervormen? Dat is het, maar voor de rest? Waar gaat men naartoe? De heer Kris Van Dijck zegt dat men nu gaat vergaderen over de doelstellingen die men wil bereiken. Maar we kennen de doelstellingen: men gaat hervormen. Weet men al wat het einddoel is? Kent men al elementen of bepaalde punten die men zal hervormen? Weet men daar al iets over?

Ik ken het antwoord, maar ik zou het graag van u horen.

De heer Boudewijn Bouckaert: Voorzitter, de toespraak van de minister was aandoenlijk, in die zin dat het er een beetje op leek dat hij peptalk moest verkondigen om bij de minister-president op een goed blaadje te komen staan om een tweede interview in De Standaard te vermijden.

Minister, u hebt een aantal dingen gezegd. U had het over arbeiderskinderen. De heer Dirk Van Damme heeft bijvoorbeeld gezegd in zijn toespraak op de Vlaamse Onderwijsraad (Vlor) dat met de hervormingen die op tafel lagen er een ‘vermiddenklassing’ van het onderwijs dreigde, waardoor de arbeiderskinderen zich in het onderwijs helemaal niet meer thuis zouden voelen. U zou daar toch wel goed naar moeten luisteren om dit soort zaken te vermijden.

Er is iets dat me intrigeert. U zegt dat u met uw nota bent vooruitgegaan en dat u hebt gemerkt in mei 2012, toen het katholiek onderwijs met haar nota naar buiten kwam, dat er geen draagvlak was in het onderwijs. Maar u hebt in september 2010, anderhalf jaar eerder, uw oriëntatienota gepubliceerd. Waarom hebt u dan niet eerder afgetoetst of er een draagvlak was? Het is alsof die oriëntatienota daar blijven ‘blubberen’ is en dat u pas in mei 2012 hebt gezien dat daar geen draagvlak voor was.

Bij de oppositie blijft het gevoel bestaan dat dit dossier bijzonder mismeesterd wordt, dat er wordt getalmd en dat er geen vooruitgang wordt geboekt. Het gevoel leeft ook dat bepaalde partijen – die moeten dat maar zeggen – de hervormingen liever in een volgende legislatuur zien, wanneer de machtsverhoudingen veranderd zijn.

De heer Wim Van Dijck: Wat heb ik geleerd uit dit debat? Ten eerste dat de minister geëmotioneerd is en dat de voorbije twee dagen voor hem hard waren. Minister-president, het ondernijvende interview heeft heel wat aangericht. Schouder aan schouder kan inderdaad wel eens pijn doen en botsen, maar, minister Smet, meestal wordt daar niet voor gefloten.

Ik heb ook geleerd dat de klad in deze regering er serieus in zit. Dat hebben we mogen horen in de uiteenzettingen van mevrouw Helsen en mevrouw Deckx. Ik heb ook geleerd dat de meerderheid er nog geen idee van heeft hoe de hervorming van het secundair onderwijs er zal uitzien. Ik heb vandaag niets, maar dan ook niets concreets gehoord.

Ik heb geleerd dat er in 2014 hoogstens een visienota zal zijn of een zeer vage tekst. Ik heb geleerd dat de trein niet alleen stilstaat maar voor juni 2014 ook niet meer zal rijden, in welke richting dan ook. (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

Mevrouw Elisabeth Meuleman: Collega's, ook ik probeer te begrijpen waarom de minister-president maandag zo nodig dat interview moest geven. Dat is me nog altijd niet duidelijk. Wat ik wel begrepen heb; is dat het was om de ‘sense of urgency’ van de hele zaak te benadrukken. De minister-president wil absoluut vooruit. Tot nu toe zijn er verschillende visies geweest. Elke meerderheidspartij heeft zijn eigen nota over hoe het onderwijs er moet uitzien. Men blijft daarover discussiëren.

Minister-president ik neem aan dat u die ‘sense of urgency’ heeft willen duidelijk maken en dus een goedgekeurd decreet wilt in 2014, zoals ook afgesproken in de beleidsnota deze legislatuur. Wij rekenen erop dat er tegen dan effectief een decreet zal zijn dat de goedkeuring zal meedragen van alle meerderheidspartijen in dit halfroond. Dan hebt u er inderdaad goed aan gedaan om de ‘sense of urgency’ zo duidelijk te stellen afgelopen maandag. Ik zie geen enkel ander nut.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? (*Neen*)

Moties

De voorzitter: Door het Vlaams Belang, door Groen, door de meerderheid en door Open Vld en LDD werden tot besluit van dit actualiteitsdebat moties aangekondigd. Ze moeten uiterlijk om 17.30 uur zijn ingediend.

Het parlement zal zich daar straks over uitspreken.

Het debat is gesloten.

■

MOTIE VAN ORDE

Voorstel tot aanvulling van de agenda

De voorzitter: Dames en heren, met toepassing van artikel 46 van het Reglement van het Vlaams Parlement heeft de heer Jan Roegiers bij motie van orde het woord gevraagd.

De heer Jan Roegiers: Voorzitter, mag ik u vragen om het ontwerp van decreet tot instemming met het facultatief protocol bij het verdrag inzake kinderrechten dat we gisteren in de commissie Buitenlands Beleid goedgekeurd hebben, volgende week al op de agenda van de plenaire vergadering te zetten? Dat is de wens van de commissie en van de minister.

De voorzitter: Is iedereen het daarmee eens? (*Instemming*)

Dan wordt dat punt aan de agenda van de volgende plenaire vergadering toegevoegd.

Het incident is gesloten.

■

ACTUELE VRAAG van de heer Peter Gysbrechts tot de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over de kritiek op de uitvoering van het nieuwe Antidopingdecreet

De voorzitter: De heer Gysbrechts heeft het woord.

De heer Peter Gysbrechts: Voorzitter, minister, collega's, de afgelopen dagen is er heel wat te doen geweest over het nieuwe ontwerp van Dopingdecreet. Er kwam veel kritiek. Een aantal topsporters en sportjournalisten hebben gereageerd en zijn zwaar in de aanval gegaan. Sommigen gingen daarbij al eens te kort door de bocht.

Ook wij waren en zijn voorstander van vereenvoudigde whereabouts. We kunnen ons vinden in de onderverdeling in vier categorieën om de vereenvoudiging te realiseren, minister. Over de plaats waar welke sporten terechtgekomen zijn, kan discussie bestaan. Dat zou ons nu te ver leiden. Zoals ik al in de commissie gezegd heb, de praktijk zal dat uitwijzen.

Het is een feit, we hadden zevenhonderd topsporters. We hebben dat aantal kunnen terugdringen, dat was niet efficiënt. Dat is goed. Controle is goed, maar hij moet zinvol zijn en in verhouding zijn.

Naast die vereenvoudiging, minister, hebt u ook gekozen voor een gedifferentieerde strafmaat voor verschillende categorieën. In de praktijk blijkt dat toch zo te zijn. Daar zit natuurlijk het

discussiepunt. Voor de ene categorie is het toegestaan om vijf administratieve inbreuken te maken op de whereabouts vooraleer er een straf volgt. Voor de andere groep zijn er maar drie fouten mogelijk. Dat is natuurlijk net die A-groep, dat zijn onze elitesporters, de mensen die het meest moeten opletten om hun whereabouts in te vullen. Er wordt van hen het meest gevraagd en zij hebben maar drie kansen. U raakt daar toch een beetje aan het principe dat elke sporter even streng wordt beoordeeld, ongeacht hoe hij zijn whereabouts kan invullen.

Minister, u hebt niet alleen gekozen voor een pragmatische aanpak, maar u bent ook minder streng voor bepaalde groepen. Hoe rechtvaardigt u die ongelijkheid tussen de topsporters die in het ontwerp van decreet vervat zit? Hebt u oor naar de opmerkingen uit de sportwereld?

De voorzitter: Minister Muylers heeft het woord.

Minister Philippe Muylers: Ik ben blij dat u deze vraag stelt. Er bestaan toch wel wat misverstanden. We hebben het in de commissie vaak besproken, de filosofie is: geen doping.

Wie ook maar één keer een overtreding begaat inzake doping, wordt uiteraard verwezen naar het Vlaams Dopingtribunaal en zal daar veroordeeld worden. Dat gebeurt met een minimale administratieve last. U en andere leden van de commissie zagen daar ook de mogelijkheid in inzake een administratieve straf. Dat was daar een element in de discussie.

Vanuit die filosofie moeten we goed begrijpen dat er eerst en vooral een internationale categorie is. In eerste instantie zijn het de internationale federaties die bepalen wie in hun sport moet voldoen aan de whereabouts. De regeling is dan dat de sporter op een bepaald uur steeds te vinden moet zijn. Als hij drie streepjes achter zijn naam heeft, heeft hij prijs. Die regeling geldt voor de internationale categorie.

Ik zeg u, mijnheer Gysbrechts, dat er 113 renners, Vlaamse renners, in dat geval zijn. Daar kunnen we niets aan doen. Dat is internationaal bepaald. Elke federatie bepaalt dat zelf. De criteria worden door de internationale federatie bepaald. Ik geef een voorbeeld. Bij voetbal zijn dat de spelers van de ploegen in de Champions League en de spelers van de nationale ploegen die aan het EK of WK zullen deelnemen of hebben deelgenomen. Dat is internationaal bepaald. Ook daar kan men zeggen dat er een discriminatie is. Maar het zijn de internationale federaties die dat bepalen.

Vlaanderen moet daarbovenop aanduiden wie in die hoogste categorie valt. We hebben, in afspraak met de commissie, gezegd dat dit beperkt moet worden omdat we anders te maken hebben met die grote aantallen. We hebben dat gedaan. En we hebben dat gedaan, niet op basis van de dopinggevoeligheid, behalve voor één categorie, namelijk categorie D, waarvoor het geen zin heeft doping te nemen. De rest is gebeurd op basis van de vraag of die sporter buiten competitie gecontroleerd kan worden. Waar dat kan, doen we dat en waar dat niet kan, doen we dat niet. En daar hangt dan ook, zoals gevraagd in de commissie, waar het kan een administratieve straf aan vast.

Eén ding wil ik nog zeggen, mijnheer Gysbrechts. Op gelijk welk moment, bij een duidelijke indicatie, bij een vermoeden van doping, kunnen we elke sporter, of hij nu ploegsporter is of niet, overplaatsen naar categorie A en onmiddellijk whereabouts en een tijdslot invoeren.

Ik heb dus eigenlijk relatief weinig begrip. Ik denk dat we hebben gedaan wat moest: een antidopingbeleid, maar met weinig administratieve last.

De heer Peter Gysbrechts: Minister, een aantal zaken die u zegt, die kennen we allemaal. De categorie-indeling, de A-categorie, de opsomming, we weten uiteraard ook wie daarin thuishoort. En dat het om World Anti-Doping Agency (WADA) gaat, dat is de evidentie.

Daarom heb ik ook tijdens het begin van mijn betoog gezegd dat we niet discussiëren over die vragen. We vinden het systeem met die groepen oké. We weten ook dat de A-categorie is wat ze is.

Open Vld heeft altijd gepleit voor een beleid conform het WADA. We hebben altijd gepleit voor een vereenvoudiging van de whereabouts. We hebben – en dat weet u ook – altijd gepleit voor die beroepsprocedure in eigen land.

Maar wat we hier willen aankaarten, is de discrepantie tussen die verschillende groepen. Ik heb in de commissie gesteld dat de toetsing aan de praktijk ongetwijfeld nieuwe problemen zal genereren. Wel, de toetsing aan de praktijk is er zeer snel.

Ik heb dus een concrete vraag, want u hebt vrij algemeen geantwoord. Er is toch een discrepantie tussen de sporters uit groep B en C, die vijf administratieve inbreuken mogen plegen, en de sporters uit groep A, die er maar één mogen begaan.

De voorzitter: Mevrouw Werbrouck heeft het woord.

Mevrouw Ulla Werbrouck: Minister, ik vind de kritiek van vooral mensen uit het wielermilieu intellectueel oneerlijk. Elitesporters die door hun internationale sportfederatie hun status toebedeeld hebben gekregen, dienen sowieso te voldoen aan de volledige 'whereabout'-verplichtingen zoals van groep A. Ik wil toch benadrukken dat het Antidoping-decreet een stap in de goede richting is, maar het is nog niet af.

Ik hoeverre hebt u bij de totstandkoming van het samenwerkingsakkoord en het decreet de weg onderzocht om naar analogie met het Nederlands systeem te werken, waar de nationale testingpool is samengesteld uit sporters die worden aangeduid door hun nationaal olympisch comité, aangevuld met mensen die verdacht zijn van dopinggebruik? Hebt u die weg ook bewandeld? Kunt u daar wat meer toelichting bij geven?

De voorzitter: De heer Deckmyn heeft het woord.

De heer Johan Deckmyn: Minister, ik begrijp dat het niet de bedoeling kan zijn om in Vlaanderen iedereen gelijk te trekken. We kunnen niet zomaar zeventuizend sporters onmiddellijk in categorie A zetten. Ik begrijp dus dat er een categorie A, B, C en D is met de randgevallen die voor de nodige vraagtekens zullen zorgen.

Voor ons zijn er twee belangrijke zaken. Is het decreet WADA-conform en blijft dat zo? Dat is heel belangrijk. Minister, denkt u eventuele juridische procedures tegen het Antidoping-decreet te kunnen overleven?

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

De heer Bart Caron: Minister, ik wil u steunen, want ook wij hebben het Antidopingdecreet goedgekeurd. De WADA-conformiteit staat buiten discussie en is geregeld in dit halfroond.

We hebben ook samen de oefening gemaakt voor minder administratie voor sporters en een strengere selectie voor de A-categorie. We komen eigenlijk tegemoet aan een brede vraag uit de sportwereld.

Ik wil er ook op wijzen dat net vandaag de Koninklijke Belgische Wielrijdersbond (BWB), bij monde van zijn voorzitter de heer Van Damme, pleit voor een strenge aanpak van de dopingproblematiek en zelf een aantal voorbeelden uit het wielrennen geeft.

Men moet een beetje consequent blijven. Jullie lezen misschien geen kranten, maar we gaan toch niet soepeler zijn voor de wielrennerij die nogal dopinggevoelig is?

Minister Philippe Muylers: Mijnheer Caron, u weet dat het niet onze filosofie was om een indeling in A, B, C en D te doen op basis van de dopinggevoeligheid.

Mevrouw Werbrouck, we hebben inderdaad niet gekozen voor het Nederlandse systeem. We nemen het goede van het Nederlandse systeem over, in die zin dat we diegenen van wie we vermoeden dat ze doping gebruiken, onmiddellijk in klasse A zetten. Op hen is dan het volledige whereabouts-systeem, inclusief het tijdslot, de streepjes en het dopingtribunaal, van toepassing. Op die manier nemen we het beste element uit het Nederlandse systeem over.

We wilden niet stigmatiseren door de categorisering A, B, C en D en dat doen we ook niet. U vraagt of er dan geen discriminatie is. Ik vraag: “Waar trek je een rechte lijn? Waarom moeten 113 Vlaamse wielrenners door de internationale fietsorganisatie aangeduid worden als categorie A? Waarom worden alleen de voetballers uit de Champions League en niet uit de Euroleague betrokken?” Dat is wat de internationale voetbalfederatie bepaalt. Je kunt hierover ook discussiëren of dat rechtvaardig is of niet.

Er was de wens, ook in dit parlement, om te onderzoeken of er administratief niet een eerste stap kon worden gezet. Het zou toch wel erg zijn – en ik neem de categorie D, de ploegverantwoordelijken – dat als bijvoorbeeld een voetbalploeg samen naar een begrafenis zou gaan en de ploegverantwoordelijke dit zou vergeten door te geven, alle spelers eerst een streepje zouden krijgen. Dat is toch niet de bedoeling van het Antidopingdecreet. Eerst zou de ploegverantwoordelijke een verwittiging moeten krijgen. Dat lijkt me aanvaardbaar. Als we vermoeden dat ze allemaal weg zijn om doping te nemen, dan komen ze onmiddellijk in categorie A terecht. Ik denk dat het systeem eerlijk en correct is en dat het daarom ook zoveel steun van het parlement heeft gekregen.

Het heeft de WADA-toets zeker doorstaan. Ik heb tijdens het Europees voorzitterschap goede contacten met het WADA gehad. Ik denk dat nog nooit voorheen zo intens elk onderdeel met het WADA is besproken. Meer nog, het WADA bekijkt het als een vrij origineel, maar goed voorbeeld en heeft dat ook al duidelijk laten weten. We zijn dus compleet WADA-conform. Ik vind het overigens ook nog altijd fantastisch dat ook de Franse Gemeenschap en de Duitstalige Gemeenschap net hetzelfde systeem hebben, na overleg met de Vlaamse Gemeenschap.

Wat de Raad van State betreft: ik durf me nooit over juridische kwesties uitspreken. Ik ben geen jurist. Ik ben maar een eenvoudige econometrist. Indien iets de toetsing door de Raad van State kan doorstaan, hoop ik dat het ook voor rechtbanken kan worden afgedwongen. Dat zal de praktijk uitwijzen. We hebben dat in het verleden, onder meer met een vorig decreet betreffende doping, al gemerkt. Er zullen hier en daar allicht advocaten zijn die hier en daar iets vinden. Ik wil me daar niet over uitspreken. Het samenwerkingsakkoord met de Franse Gemeenschap en de Duitstalige Gemeenschap en het hier goedgekeurde decreet hebben de toetsing door de Raad van State in elk geval met glans doorstaan.

De heer Peter Gysbrechts: Indien ik het over ongelijkheid of discriminatie heb, heb ik het over het verschil tussen drie en vijf mogelijke inbreuken. Ik heb dat duidelijk gesteld. De minister heeft terecht verwezen naar wielrenners en voetballers die in categorie A terechtkomen. Zij kunnen niet beweren dat ze worden gediscrimineerd. Dat komt door de sport. Daar ben ik het mee eens. Zij bevinden zich in categorie A.

Over de opmerkingen over categorie B en categorie C valt iets te zeggen. De afgevaardigden vult de whereabouts in. Ook daar gelden regels. Die categorieën bevatten overigens niet enkel ploegsporters. Daar zitten ook veel individuele sporters tussen. Ik heb begrip voor die bekommernissen. Daar gaat het hier nu net om.

Wij hebben dat decreet mee goedgekeurd. We beschouwen het als een belangrijke stap voorwaarts. We hebben destijds echter al de opmerking gemaakt die mevrouw Werbrouck daarnet heeft herhaald. Er valt nog het een en het ander over te zeggen. Bepaalde aspecten blijven voer voor discussie. Er moet een praktijktoets komen.

Ondanks alles wat hier over de verschillende categorieën is gezegd, schuilen er verschillen tussen de verschillende categorieën met betrekking tot de kansen die mensen krijgen om een fout te maken. Het gaat dan om een administratieve inbreuk met betrekking tot de whereabouts. De mensen in categorie A moeten terecht aan meer eisen voldoen. De mensen in categorie B krijgen meer kansen. Wij zien daar een discrepantie in.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

■

ACTUELE VRAAG van de heer Bart Caron tot de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over sportschieten met vuurwapens

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

De heer Bart Caron: Voorzitter, deze week heeft het Vlaams Vredesinstituut een rapport gepubliceerd. De mensen die de materie kennen, hebben dit rapport uiteraard al lang uitgevlooid. Algemeen genomen, schetst het rapport een relatief bevredigend beeld van het sportschieten in Vlaanderen. Ik wil hier dan ook niet vanuit een diepe ellende het woord nemen.

We hebben in het verleden een regeling uitgewerkt. Die regeling voldoet in grote lijnen. We merken evenwel een aantal nieuwe fenomenen op. In eerste instantie denk ik dan aan de merkwaardige toename van het aantal sportschutters sinds het ontstaan van het decreet. Naar verluidt zou dit iets te maken hebben met de strengere federale wetgeving. De onderzoekers weten het zelf ook niet precies. De wetgeving zou een aantal mensen de weg van de sportschutterij laten inslaan om toch op legale wijze aan vuurwapens te geraken. Ik durf dat zelf niet te beoordelen. Er moet immers toch een zekere regelmaat met de schutterij gepaard gaan.

Het rapport haalt twee mogelijke pijnpunten of mogelijke gaten in de regelgeving aan. Een aantal risicogroepen valt moeilijk te controleren. Het rapport bevat in dit verband ook een voorstel. Er wordt gesuggereerd de lokale politie of een overheidsdienst in te schakelen. Dat is echter niet mijn vraag. Ik vind niet dat we dat moeten doen. Ik wil de federaties ook niet wantrouwen. Het voorstel houdt in de lokale politie een advies te laten afleveren indien mensen uit potentiële risicogroepen een licentie zouden aanvragen.

Een ander punt betreft de weigering van provinciale wapendiensten een vergunning toe te kennen. Die diensten moeten finaal een beslissing over de toekenning nemen. Die beslissingen zijn blijkbaar niet altijd even duidelijk. De Raad van State heeft hierover al een aantal uitspraken gedaan. Er is geen dichte, wettelijke context meer die als grond van weigering kan dienen voor bepaalde gevaarlijke zware vuurwapens, zoals semiautomatische vuurwapens.

Het voorstel in het rapport houdt in een lijst op te stellen van vuurwapens die voor de sportschutterij zijn toegelaten. Dat kan in de vorm van een uitvoeringsbesluit. Het decreet biedt hiervoor een kapstok aan. De Nederlandse overheid en de Franse Gemeenschap werken al met een dergelijk systeem. Mij lijkt dit beter dan een systeem dat toelaat met elk vuurwapen te schieten als er maar een discipline door een federatie wordt erkend. Op deze manier wordt de keuze verlegd en worden mogelijke gaten in de regelgeving gecreëerd.

De voorzitter: Minister Muyters heeft het woord.

Minister Philippe Muyters: Mijnheer Caron, ik ben uiteraard bereid om het uitvoeringsbesluit aan te passen als dat efficiënt zou blijken. U herinnert zich net zoals ik onze bespreking in de commissie, naar ik meen naar aanleiding van uw vraag. Nadien heb ik nog heel wat bijkomende informatie ingewonnen en overlegd met de provincies. Overigens heb ik volgende week nogmaals een overleg met de gouverneurs gepland om daar nog verder op in te gaan.

Ik zie dat de aanpassing van de regelgeving van de sportschutterslicentie nooit het effect zal hebben dat bepaalde wapens niet meer bij bepaalde mensen terecht kunnen komen. Dat is de huidige situatie, en dat wordt ook bevestigd in het rapport van het Vlaams Vredesinstituut: zolang er op federaal niveau geen soortgelijke initiatieven worden genomen kan Vlaanderen alleen een symbolisch beleid voeren. Het schrappen van de disciplines waarbij gebruik wordt gemaakt van lange semiautomatische vuurwapens belet natuurlijk niet dat personen voor deze wapens een federale vergunning kunnen krijgen, op basis van de wettige reden 'recreatief

schieten'. Dat is de essentie van de zaak. We kunnen inderdaad een aantal dingen doen en ik ben daar ook toe bereid als dat efficiënt is, maar dat zal niet verhinderen bepaalde wapens nog altijd het eigendom zijn bij die mensen, in het kader van het recreatief schieten.

Wat controle betreft, ben ik het met u eens dat we de federaties zeker niet moeten wantrouwen. Ik verwijs opnieuw naar het rapport van het Vredesinstituut, dat stelt dat het systeem in de praktijk in Vlaanderen goed werkt, en dat de bevoegde overheidsdiensten goed samenwerken met de schietsportfederaties. Cruciaal daarin – en dat zegt het Vredesinstituut ook – zijn de verantwoordelijkheid en het verantwoordelijkheidsgevoel van de federaties. Daar moeten we natuurlijk blijven over waken. Als op dat vlak iets misloopt, moeten we durven ingrijpen, en dat ben ik ook van plan.

De heer Bart Caron: Goed dat de bereidheid er is. Ik dank u daarvoor. Misschien moet u eens overleggen met de gouverneurs zodat niet de sportfederaties extra administratief belast worden, maar waar de toetsing van de lokale politie door de diensten van de gouverneur gebeurt, een interessante formule om risico-aanvragen te vermijden. Daar hoeft u zelfs geen uitvoeringsbesluit voor te wijzigen.

Voorzitter, ik stel ook voor om te vragen aan het Vlaams Vredesinstituut om een onderzoek te starten naar eventuele problemen met legaal aangeschafte of vergunde wapens, en of er daar niet al te grote risico's aan verbonden zijn, verwijzend naar de laatste paragraaf uit het rapport en dus naar een eigen suggestie van het Vredesinstituut.

Minister, ik dank u voor de bereidheid om de vooruitgang en de controle daarop voort te zetten, We hebben geen probleem met de olympische disciplines, het gaat alleen maar over die dingen die er altijd buiten vallen en waarbij ook de problemen zich situeren.

De voorzitter: De heer Roegiers heeft het woord.

De heer Jan Roegiers: Minister, u hebt een uitgebreid antwoord gegeven en een aantal elementen naar voren gebracht die in het korte bestek van een actuele vraag moeilijk kunnen worden uitgeput.

Daarom kijk ik uit naar uw overleg volgende week met de provinciegouverneurs, en ik zou graag met u de afspraak maken om samen met geïnteresseerde collega's in de commissie Sport dit debat uit te diepen, en om te luisteren hoe we een aantal zaken op punt kunnen zetten. U weet – ik heb u dat ook al in mei gezegd – dat alle Vlaamse gouverneurs met een aantal vergunningen echt wel problemen hebben, maar niet altijd de wettelijke middelen hebben om die te weigeren. We moeten samen bekijken hoe we dit kunnen verstrengen. Het is inderdaad een probleem dat er te veel mensen onder het mom van het sportschieten een vergunning aanvragen en die ook krijgen.

De voorzitter: Mevrouw Moerman heeft het woord.

Mevrouw Fientje Moerman: Voorzitter, collega's, ik denk toch dat we een en ander moeten nuanceren. Wat de stijging van het aantal sportschutters betreft: als we kijken naar de cijfers van het rapport, dan blijkt dat in de jaren volgend op 2007 het aantal afgeleverde licenties steeds naar beneden gaat. Aanvankelijk hadden we een regularisatie met het nieuwe decreet, en daarna is het aantal nieuwe sportschutters telkens verminderd.

Een van de opties uit het rapport om de overheid opnieuw de licenties te laten uitreiken, is een slechte optie. Het rapport zegt overduidelijk dat het huidige systeem streng is, gecontroleerd wordt en heel efficiënt functioneert. Dat moeten we zo houden.

Er is wel een punt voor wat de risicogroepen betreft. Het gaat dan over bepaalde risico's die aanwezig kunnen zijn zoals alcoholproblemen, gewelddadig verleden enzovoort die niet hebben geresulteerd in een veroordeling. Die kent men niet bij het afleveren van een sportschutterslicentie omdat er geen advies is van de politie. Daar moeten we misschien wel rekening mee houden.

Ik ben zelf sportschutter. Wij worden heel goed gecontroleerd. De gemiddelde leeftijd is 50 jaar. Het gaat over serieuze mensen, geen heethoofden. Misschien moeten we onze aandacht –maar dat is veeleer een federale taak – richten op de illegale markt en niet op de sportschutters.

De voorzitter: Mevrouw Werbrouck heeft het woord.

Mevrouw Ulla Werbrouck: Minister, we hebben hier hetzelfde probleem als bij de vorige vraag. We hebben te maken met mensen die het sportschieten voor een deel misbruiken om eventueel andere zaken te doen.

Sportschieten is een sport van vele Vlamingen. Die kunnen we hen niet afnemen. We moeten de problemen die er zijn echter wel verder uitspitten. We moeten nagaan waar er aanpassingen nodig zijn in plaats van holderdebolder nog een regelgeving bij te creëren. Wat beter kan, moet verder worden onderzocht en uitgespit.

Minister Philippe Muylers: De essentie is niet de wijze waarop het sportschieten wordt georganiseerd en gecontroleerd. Sommige wapens worden toegelaten waarvan men vindt dat die beter niet in het bezit van particulieren zouden zijn. Het is echter in essentie een federale wet die dat bepaalt. Het lijkt me niet aangewezen om de sportlicentie te gebruiken om dit probleem aan te pakken.

Mijnheer Roegiers, u zegt dat de gouverneurs niet alle wettelijke middelen in handen hebben. Als uit het overleg met de gouverneurs duidelijk blijkt dat er via de Vlaamse wettelijke middelen, zaken kunnen worden verbeterd, dan zal ik daar met veel plezier op ingaan. Zodra er conclusies zijn getrokken in samenspraak met de gouverneurs, zal ik daar in de commissie feedback over geven.

Mevrouw Moerman, die controle is inderdaad goed. Er is ook een goede opvolging dankzij de verantwoordelijke federaties. Als die federaties hun verantwoordelijkheid blijven nemen, kan de werking zoals die vandaag bestaat, worden voortgezet.

De heer Bart Caron: Na uw overleg kunnen we daarover in de commissie misschien nog een korte gedachtewisseling houden. Ook de heer Roegiers vraagt dat.

We moeten hier ook contact opnemen met de federale overheid. U hebt trouwens beloofd om dat te doen en om de gaten in de kaas te dichten. Ik hoop dat u dat kunt doen.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

■

ACTUELE VRAAG van de heer Stefaan Sintobin tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over de acties van de melkveesector en de resultaten van een studie van de landbouwadministratie betreffende de afschaffing van de melkquota

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

De heer Stefaan Sintobin: Minister-president, gisteren en eergisteren was er in Brussel hevige protest van enkele honderden melkveehouders waaronder ook enkele tientallen Vlamingen.

Het protest was vooral gericht tegen de lage melkprijs en het beleid van de Europese Commissie ter zake. De actievoerders toonden zich echter ook terecht bezorgd over hun toekomst na het verdwijnen van de quota in 2015. Sommige actievoerders stelden voor om de quota te behouden, anderen stelden een nieuw soort regulering van de markt voor waarbij een correcte en faire prijs zou worden gegarandeerd.

Het hevige protest van de afgelopen dagen staat mijns inziens in schril contrast met de toelichting die wij enkele weken geleden in de commissie Landbouw gekregen hebben bij een studie van de landbouwadministratie over de verwachtingen van de sector na het verdwijnen van de quota. Uit de studie blijkt – of bleek – dat de verwachtingen in de sector bijzonder hoog gespannen zijn en dat men zelfs na een realistische bijsturing van de verwachtingen, nog steeds uitgaat van een groei van 15 tot 20 procent. Bijzonder merkwaardig vind ik dat.

Wat er ook van zij, minister-president, om nieuwe faillissementen te voorkomen, moet nu actie worden ondernomen. In die zin moeten we ook aandacht hebben voor de actiepunten die de vakgroep melkvee van de Boerenbond voorstelt: transparantie in de prijsvorming, kostenbeheersing, het organiseren van producentenverenigingen en dergelijke. De vraag is natuurlijk of dit alles voldoende zal zijn om de sector een leefbare toekomst te garanderen.

Minister-president, naast uw visie op de discrepantie tussen enerzijds de studie en anderzijds het hevige protest van de afgelopen dagen, wil ik u vragen wat u nog kunt doen, binnen uw mogelijkheden natuurlijk, om de sector te ondersteunen.

De voorzitter: Minister-president Peeters heeft het woord.

Minister-president Kris Peeters: Voorzitter, mijnheer Sintobin, beste collega's, het is belangrijk geweest dat de landbouwers, in het bijzonder uit de melkveesector, hun stem hebben laten horen, zeker ten aanzien van Europa. Het was ook een belangrijk signaal voor het debat over het meerjarig financieel kader, dat werd uitgesteld tot januari of februari van volgend jaar. Normaliter zou de Europese Landbouwrap, die nog steeds plaatsvindt, er vandaag en morgen verder concrete invulling aan moeten geven.

Mijnheer Sintobin, u vraagt wat ik nog kan doen. Het belangrijkste is natuurlijk dat ik er alles aan zal doen om ervoor te zorgen dat het budget voor de landbouw in dat meerjarig financieel kader binnen de perken blijft. We hebben daar de vorige keer ook over gesproken.

U haalt een aantal acties aan, thematieken die heel terecht zijn: een producentenorganisatie, investeringen in meer toegevoegde waarde in de zuivelsector – en we hebben nog niet zo lang geleden een nieuwe kaasfabriek mogen openen –, risico's indekken via bepaalde technieken, een goede kijk op de interne kostenstructuur. Het zijn allemaal zaken die ook kunnen bijdragen aan de leefbaarheid van deze sector.

U hebt de Boerenbond genoemd. Die zegt dat het hele debat, zeker op Europees niveau, ruimer is dan alleen de melkveesector en dat ook de andere sectoren, onder meer de rundveesector, zullen worden geïntegreerd wanneer het budget voor landbouw wordt vastgelegd.

Het antwoord op uw vraag is dus het volgende. Eén, we moeten, ook al is het uitgesteld, absoluut alles blijven inzetten op het meerjarig financieel kader en het landbouwbudget daarin. Twee, we kunnen verder een aantal concrete stappen zetten met de sector. En drie, u verwees naar de studie waaruit blijkt dat de steilste stijging in Europa België was, met 13 procent, als ik me niet vergis. Er is dus nog het een en het ander dat verder kan worden uitgeklaard. Ik volg dit van heel nabij op en ik doe nu alles om, zeker op Europees niveau, de nodige budgetten vrij te krijgen.

De heer Stefaan Sintobin: Minister-president, bedankt voor uw antwoord. Het lag natuurlijk in de lijn van de verwachtingen. Ik begrijp ook wel dat uw mogelijkheden beperkt zijn, zeker wat de prijszetting betreft.

Ik geef toch graag nog een aantal bemerkingen. Eén, ik ben blij dat u de actie van afgelopen maandag en dinsdag niet veroordeelt, maar dat u er integendeel begrip voor opbrengt. Anderen hebben er minder begrip voor opgebracht. Het is daarom natuurlijk spijtig dat in de huidige situatie waarin de landbouwsector en in het bijzonder de melkveesector zich bevinden, de landbouworganisaties tegen elkaar opbieden.

Twee, wat het Europees meerjarig budget betreft, zegt u dat u uw uiterste best doet om het binnen de perken te houden.

Misschien zou wat meer ambitie gepast zijn, minister-president. Als ik vandaag federaal minister Laruelle onomwonden hoor pleiten voor het behoud van het budget, vraag ik me af of dat wel of niet realistisch is.

Jammer genoeg is Villa Politica niet meer aanwezig, maar we moeten inspanningen doen hetzij via u, minister-president, hetzij via het Vlaams Centrum voor Agro- en Visserijmarketing (VLAM) om de consument duidelijk te maken hoe de prijs wordt gevormd van om het even welk landbouwproduct. Als samenleving en consument hebben we de laatste jaren bijzonder veel eisen gesteld aan de landbouwsector, waardoor de kosten enorm gestegen zijn. Het gros van de consumenten is nog altijd niet bereid een eerlijke prijs te betalen voor kwaliteitsvol en eerlijk voedsel.

De voorzitter: De heer Vanlerberghe heeft het woord.

De heer Jurgen Vanlerberghe: Wie de vrije markt als principe omarmt, moet er zich vroeg of laat goedschiks, dan wel kwaadschiks naar schikken. Voor de landbouw- en melkveesector leveren niet enkel het Europees landbouwbeleid, de milieuproblematiek, de sterk stijgende voedselprijzen of het energievraagstuk grote uitdagingen op en speelt hen dat parten, het is even belangrijk dat de bedrijfsvoering niet altijd aan de hedendaagse eisen is aangepast. Melkveehouders moeten bij het uittekenen van hun toekomstplannen rekening houden met realistische marktverwachtingen, een stijgende volatiliteit van het inkomen en toenemende onzekerheid over de prijzen.

Dit zijn niet mijn woorden, het is de slotbeschouwing van de Boerenbond uit het daarnet geciteerde platform, dat enkele aanbevelingen heeft geformuleerd. Minister-president, u investeert in uw beleidsplan terecht in het ondersteunen van producentenorganisaties. Plant u ook maatregelen om de sector te begeleiden in een transitie naar wat we de melkfabriek van de toekomst zouden kunnen noemen, zoals een door de sectorvkgroep melkvee voorgestelde strategische denkoefening?

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer: Het klopt dat de melkveehouderijen het moeilijk hebben, maar ook andere sectoren in de land- en tuinbouw kampen met problemen. Daarenboven is er de hervorming van het Europees gemeenschappelijk landbouwbeleid, waarover mevrouw Rombouts enkele weken geleden hier terecht een vraag stelde.

Er wordt ook gesproken over het afschaffen van het melkquotum, en sommigen stellen dat in vraag. Dat is een Europese beslissing van 2004 die in 2015 zou worden doorgevoerd. Ondanks het bestaan van het melkquotum kampen we toch met te lage prijzen. Vandaar mijn twijfels: is dit een remedie om het wel te behouden? Vergeet ook niet dat het melkquotum vandaag 126 miljoen euro kost aan de sector. Op dat vlak vraag ik dus enige nuance.

De voorzitter: De heer Callens heeft het woord.

De heer Karlos Callens: Minister-president, vorige week hebben we het rapport gekregen over de problemen van de melksector, en de studie over de afschaffing van het melkquotum. We weten nu al dat 80 procent van de melkveehouders eraan denkt om na 2015 uit te breiden. Misschien begint het al in 2014. Dat zijn heel wat mensen. Er zullen er ook stoppen. We hebben geleerd dat de productie met 10 tot 20 procent zou stijgen.

Minister-president, hebt u al met de afnemers, de melkerijen gepraat over de opvang van de grote hoeveelheid melk die over enkele jaren op hen zal afkomen?

Want als die mensen niet meespelen met die uitbreiding en niet kunnen garanderen dat wij die melk zullen kunnen kwijtraken aan een normale prijs, moeten we onze landbouwers daarover inlichten. Minister-president, hebt u met hen al contact genomen of bent u van plan om dat te doen?

Minister-president Kris Peeters: Mijnheer Sintobin, u zegt dat ik met betrekking tot het meerjarenbudget van Europa niet ambitieus genoeg ben. Ik kan u verzekeren dat mijn ambities om voor de landbouw effectief iets uit de brand te slepen, minstens even groot zijn als die van de bevoegde federale minister. Het is niet omdat men perscommuniqués de wereld instuurt, dat men daaruit mag afleiden dat men meer of minder ambitieus is. Het is natuurlijk op Europees niveau een heel delicaat debat. Iedereen gaat ervan uit dat er niet een groter maar een kleiner budget zal zijn. De vraag is in welke mate de landbouwsector de schade kan beperken. Maakt u zich geen zorgen, ik ben even ambitieus of nog ambitieuzer, en ik heb al heel wat contacten gehad.

De opmerking over de inspanningen van VLAM kan ik bijtreden. Het is heel belangrijk dat het brede publiek weet hoe de prijsvorming in elkaar steekt en wat de kostprijs is van die prachtige producten en van onder meer, in dit dossier, melk.

Mijnheer Vanlerberghe, uw opmerking over de volatiliteit is juist. Als men de markt ook in deze problematiek invoert, heeft dat gevolgen. Dan zal men zich moeten schikken naar de marktprijzen die op Europees en op wereldvlak worden vastgesteld, in goede en kwade dagen. U weet dat het probleem op dit moment niet zozeer zit in de prijs voor de melk maar wel in de grondstoffen en de veevoeders die men moet aanschaffen.

Maakt u zich geen zorgen, naast de fabriek van de toekomst en de school van de toekomst zal ik ook de melkfabriek van de toekomst blijven verdedigen. Misschien is het gemakkelijker om daarover consensus te bereiken dan over die twee andere. De transitie moet ook daar worden doorgevoerd. Ook daar zal ik mijn schouders onder zetten.

Mijnheer De Meyer, u hebt gelijk: de melkquota zijn een Europese beslissing. Men moet ook realistisch zijn met betrekking tot de mogelijkheden om tot oplossingen te komen.

Mijnheer Callens en commissievoorzitter, uit de in de commissie besproken studie zijn heel wat elementen naar voren gekomen. Heel wat van die zaken moeten nu verder worden besproken. Hoe is het in hemelsnaam mogelijk dat de sector zelf denkt te kunnen groeien terwijl er een probleem is in de verdere fases van de keten, in verband met prijsvorming enzovoort? Ik zal al deze elementen verder bespreken. De intenties om nu nog meer te investeren moeten getemperd worden als een aantal andere zaken zich niet in dezelfde mate positief ontwikkelen.

De heer Stefaan Sintobin: Minister-president, ik heb u in de commissie ook al een paar keer gezegd dat ik waardering heb voor uw inspanningen voor de landbouwsector. Als ik u vraag om een tandje bij te steken, heb ik het over communicatie. U weet hoe gevoelig mensen daarvoor zijn.

Mijnheer Vanlerberghe, we moeten de gevolgen van de liberalisering van de markt erbij nemen. De sector moet zich daarop voorbereiden. Die evolutie kunnen wij niet tegenhouden, en al zeker niet vanuit Vlaanderen.

Mijnheer De Meyer, ik weet wel wat mijn collega Wymeersch indertijd vertelde of wat de houding of visie van onze fractie was inzake melkquota, maar ik heb hier vandaag geen pleidooi gehouden voor het behoud van de melkquota.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

■

ACTUELE VRAAG van de heer Ivan Sabbe tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over de stand van zaken in het dossier van de mogelijke Chinese investering voor een handelscentrum European Market City in Willebroek

De voorzitter: De heer Sabbe heeft het woord.

De heer Ivan Sabbe: Collega's, voorzitter, minister-president, Feng Jun – ik hoop dat ik het juist uitspreek – was de notoire Chinees die met veel trommelgeroffel naar België en meerbepaald naar Vlaanderen zou komen en hier een groots investeringsproject op poten zou zetten.

Dat werd aangekondigd in de nasleep van de bijeenkomst in het zeer elitaire Zwitserse Davos, waarop een aantal van onze politici aanwezig waren, waaronder toenmalig minister Van Quickenborne. Het was een beetje een hanengevecht tussen uzelf en minister Q om de eer: wie zou met de pluimen gaan lopen omdat hij die notoire Chinees naar België had gebracht?

Nu zijn we een klein jaar verder. Ik hoop dat ik het bij het verkeerde eind heb, maar tot op heden is gebleken dat we eens te meer te maken hebben gehad met aankondigingspolitiek. Ik heb immers de indruk dat men de huid al verkoopt voor men de beer heeft geschoten, en misschien zelfs voor de beer al echt is gespot. Er zou kantooractiviteit komen in Tour & Taxis. Er zou industriële activiteit komen in Willebroek. Er werd gesproken van 1200 à 5000 banen. Die 5000 banen zouden natuurlijk zeer welkom geweest zijn. Zoals u immers weet, zijn er in kmo-land sinds het begin van het jaar bijna 8000 banen verloren gegaan.

We zagen immers dat er eind maart uiteindelijk sprake was van twee banen, om de marketing of de politieke contacten voor te bereiden. Hopelijk heb ik het bij het verkeerde eind, maar een projectmanager van Flanders Investment & Trade (F.I.T.) geeft ook al aan dat er tot op heden eigenlijk nog niets concreets is. Hij werd dan teruggefloten door een collega, die zei dat er wel al concrete zaken en afspraken waren. Minister-president, wat gaat er nu concreet gebeuren? Is er nu iets, of was het enkel aankondigingspolitiek? Mogen we hier in Vlaanderen binnenkort de vruchten plukken van deze Chinees, de heer Feng Jun?

Minister-president Kris Peeters: Ja, er is iets, en ik hoop dat dit verder tot iets komt. *(Gelach)*

Maar goed, ik zal iets meer vertellen. Het klopt dat ik die man al een paar keer heb ontmoet. Ik weet niet of u hem al hebt ontmoet. Hij is een zeer flamboyant ondernemer, in China en in de rest van de wereld. Hij is zelfs hier geweest. U hebt het over aankondigingspolitiek. Het klopt dat minister Van Quickenborne toen heeft gezegd dat de jobchinese, zoals de heer Feng Jun wordt genoemd, naar hier zou komen en dat hier dan een aantal arbeidsplaatsen zouden worden gerealiseerd. Ik heb daar toen op gereageerd met de stelling dat men altijd voorzichtig moet zijn en de huid niet mag verkopen voor men de beer heeft geschoten.

De heer Feng Jun is dus hier geweest. Ik heb hem ook ontvangen, samen met de heer Bernaerts van Group Bernaerts. Hij en zijn privébedrijf zorgen ervoor dat die contacten ook effectief worden omgezet in contracten. Als mijn informatie klopt, zijn er een aantal contracten getekend tussen dat privébedrijf en een aantal Chinese investeerders rond Feng Jun. Er zijn verdere gesprekken. Dit kan immers een groot potentieel hebben. Langs de A12 ziet u telkens wat er mogelijk zal komen. Naar aanleiding van uw vraag hebben we ook bij F.I.T. geïnformeerd over de stand van zaken. Het agentschap stelt dat we voorzichtig moeten zijn. De onderhandelingen zijn immers volop gaande. Mijnheer Sabbe, men mag er zeker niet te veel over communiceren, anders zegt u over enkele weken dat ik iets heb aangekondigd à la Van Quickenborne en vraagt u waar we nu staan. Ik ben dus zeer voorzichtig in mijn communicatie ter zake, maar er is dus al iets getekend door dat privébedrijf, en het is de bedoeling dat verder te laten groeien. De ruimte, de ambities en de plannen zijn er immers om

dit te realiseren, net als de banen die u aanhaalde. Soms gaat dit echter niet zo snel als verhoopt. Zeker als men het iets te snel aankondigt, dan loopt men het risico daar op een bepaald moment mee te worden geconfronteerd.

De heer Ivan Sabbe: Minister-president, de vraag is natuurlijk of men soms communiceert om daar op korte termijn al een bepaalde politieke exposure mee te krijgen, om te tonen dat men goed bezig is. In de toekomst moeten we daar zeer voorzichtig mee zijn. Dat geldt zeker voor u, als voorman van de Vlaamse ploeg. Wat is immers het probleem? Als dat concreet wordt, dan is iedereen gelukkig en zegt iedereen dat men dat goed heeft gedaan. De Vlaamse ondernemers staan echter op de eerste rij om administratieve vereenvoudiging te vragen, en minder fiscale druk, zeker op gemeentelijk en provinciaal vlak. Dat valt toch onder een bepaalde bevoegdheid, natuurlijk met respect voor de onafhankelijkheid die men heeft op dat vlak. De Vlaamse Regering heeft toch diverse hefboomen in handen om het de kmo's in dit land en in Vlaanderen gemakkelijker te maken.

Als de berg een muis baart, en die Chinees komt niet, dan zal de reactie zijn: men heeft energie gestopt in een Chinese droomfabriek, terwijl men die tijd misschien beter had geïnvesteerd in het vereenvoudigen en faciliteren van het ondernemen voor de mensen van eigen bodem, die hier dagelijks proberen te groeien en meerwaarde en welvaart creëren in Vlaanderen.

De voorzitter: De heer Watteeuw heeft het woord.

De heer Filip Watteeuw: Minister-president, wat mij vooral opvalt, is dat er zoveel onduidelijkheid heerst in dit dossier. Een projectleider van F.I.T. zegt dat het nog niet duidelijk is dat Feng Jun voor Willebroek gekozen heeft en dat dat maar een van de mogelijke locaties is, terwijl voordien in de pers, maar ook door F.I.T. en deels ook door u, werd gesteld dat dit een geloofwaardig project is.

Ik vraag me nu vooral af wie dit dossier momenteel beheert en hoe die investeerder gescreend wordt. F.I.T. heeft een Vlaamse economievertegenwoordiger in China, en er is ook een technologieattaché. Er is daar dus een vertegenwoordiging. Als zo'n investeerder interesse toont, veronderstel ik dus dat er ook wordt gescreend en dat wordt bekeken of het een ernstig bod is. Nu lijkt het alsof het niet ernstig is. Ik zou graag wat duidelijkheid hebben over hoe u dit aanpakt.

De voorzitter: De heer Callens heeft het woord.

De heer Karlos Callens: Minister-president, in de rand van deze vraag wil ik het volgende kwijt. In mijn streek zijn er verschillende diepvriesgroentebedrijven die nog groeien. Die bedrijven gaan in Frankrijk mensen aanwerven om bij hen te komen werken. In één bedrijf werken er intussen meer dan tweehonderd Fransen. Zij komen van bijna tweehonderd kilometer ver.

Moet de Vlaamse Regering bijvoorbeeld in streken waar er problemen zijn met jobs, en die maar honderd of minder kilometer afliggen van de streek in kwestie, namelijk West-Vlaanderen, niet meer informatie verstrekken aan de mensen daar? U kunt die mensen erop wijzen dat er jobs zijn, zij het misschien een beetje ver. Ik denk dat er mensen bereid zullen zijn om daar te komen werken, in plaats van dat wij mensen die tweehonderd kilometer ver in Frankrijk wonen, naar Vlaanderen moeten aantrekken.

De voorzitter: De heer Van Overmeire heeft het woord.

De heer Karim Van Overmeire: Minister-president, dit dossier is ook al in de commissie Buitenlands Beleid aan bod gekomen, in de vergadering van 20 maart. Wie het verslag erop naleest, leert dat de Aigo Entrepreneurs Alliance niet zomaar naar Vlaanderen is gekomen, maar dat het onder meer ook het gevolg is van de goede contacten en het goede werk dat F.I.T. in China levert. Men tracht permanent om Chinese bedrijven richting Vlaanderen te loodsen. Er zijn geen indicaties dat F.I.T. of de Vlaamse Regering op dit moment niet de

nodige aandacht en steun aan dit dossier heeft gegeven – aandacht of steun die dit dossier verdient.

Minister-president, wij moeten hier een formele vraag stellen, en het antwoord erop zal veel duidelijk maken. Kunt u zeggen dat er aan Vlaamse of Chinese zijde formele engagementen zijn opgenomen die uiteindelijk niet gehonoreerd zijn? Of is dat op dit ogenblik niet het geval?

De voorzitter: De heer Deckmyn heeft het woord.

De heer Johan Deckmyn: Minister-president, u had het daarnet over een jobchinese, die voor bijkomende jobs zal zorgen in Vlaanderen. Laten we hopen dat het geen gokchinese wordt, die met de jobs in Vlaanderen speelt. Ik kan de collega's Watteeuw en Van Overmeire zeker volgen in hun betoog: is dit een ernstig bod of niet?

Ik wil er toch voor waarschuwen om door voorbarig te communiceren verwachtingen te creëren die uiteindelijk niet gehaald zullen worden. Als u iets aankondigt, heb ik het liefst dat u jobs aankondigt in plaats van valse verwachtingen.

Minister-president Kris Peeters: Voorzitter, ik zal beginnen met de laatste opmerking. De oppositie mag zeggen wat ze meent te moeten zeggen, maar die man is hier geweest. Hij is hier ook geïnterviewd. Hij heeft gezegd: ik ben hier met veel collega's uit China, wij komen naar hier, we zullen verder onderhandelen en dat kan zoveel werkgelegenheid creëren. Ik stond ernaast. Wat raadt u mij dan aan? Moet ik zeggen: wat u hier zegt, klopt niet? Die man heeft publiekelijk intenties geuit en er zijn contacten geweest met Group Bernaerts. Dat zijn serieuze contacten. Het nu hebben over valse aankondigingen enzovoort, dat is oppositietaal.

Datzelfde kan ik ook zeggen van de heer Watteeuw. Mijnheer Watteeuw, de heer Van Overmeire haalt terecht aan wat in de commissie is besproken. Het is een zeer ernstig dossier en F.I.T. volgt dat zeer ernstig op. Er wordt veel energie in gestoken, net zoals bij andere dossiers, om investeerders naar hier te trekken. U vraagt wie dat opvolgt. F.I.T. is daar zeer intensief mee bezig en doet alles om het te laten landen.

Ik weet niet of u al eens geprobeerd hebt om een buitenlandse investeerder zoals die Chinees naar hier te brengen en ervoor te zorgen dat hij hier ook effectief investeert. Dat is een proces dat langer kan duren dan men zou willen. U kunt dat mogelijks in uw nieuwe functie proberen, waarvoor ik u nu al wil feliciteren. Er wordt dus zeer ernstig aan gewerkt.

Mijnheer Van Overmeire, ik heb op dit moment geen enkel element waarbij er formele engagementen niet correct worden nageleefd. U moet die Chinese groep goed kennen. Feng Jun is hoofd van een conglomeraat van verschillende branches en Chinese ondernemingen. Hij wil een uitvalsbasis voor de Europese markt. Hij had op een bepaald ogenblik een aantal landen op een shortlist. Er was dan België met Brussel en nog enkele andere locaties.

Er is hard aan gewerkt door een privébedrijf, mijnheer Sabbe. De heer Bernaerts, een collega van u, ook ondernemer, wilde dat als projectontwikkelaar effectief realiseren. Wij ondersteunen dat. Hier worden geen valse aankondigingen gedaan. Wij hebben alles gedaan om die man te overtuigen om in Vlaanderen te investeren. Hij is hier ontvangen met de nodige egards omdat werkgelegenheid verschrikkelijk belangrijk is.

Mijnheer Sabbe, het is een en-enbenadering. Het zou niet verstandig zijn om Vlaamse kmo's en ondernemers niet de nodige aandacht en ondersteuning te geven. Het gaat om én binnenlandse ondernemingen steunen én buitenlandse investeerders aantrekken.

Mijnheer Callens, wij moeten ook op andere domeinen verder acties ondernemen. Ik heb gisteren het genoegen gehad om in Veurne een toespraak te mogen houden. Ik heb vastgesteld dat in de Westhoek de werkloosheidsgraad 5,26 procent bedraagt. Dat is 2 procentpunt minder dan in de rest van Vlaanderen. In West-Vlaanderen zijn regio's waar men smeekt om arbeidskrachten. Ze moeten van Frankrijk komen. Men vindt ze ook niet. Dat is een paradox. Er zijn regio's waar de werkloosheid spijtig genoeg de volgende jaren zal

stijgen, denk maar aan Limburg en andere regio's, maar in de Westhoek smeekt men om arbeidskrachten. Dat allemaal goed combineren is een heel belangrijke uitdaging, goed wetende, mijnheer Callens, dat de arbeidsmobiliteit in Vlaanderen niet zo groot is – en dan druk ik mij voorzichtig uit.

De heer Ivan Sabbe: Minister-president, waar ik het moeilijkst mee heb, is de aankondigingspolitiek. Ik denk dat u in het vervolg omgekeerd tewerk moet gaan. In feite moet er radiostilte zijn en dan moet men naar buiten komen met een concreet resultaat. Nu was er een beetje haantjesgedrag bij u en bij federaal minister Van Quickenborne om de pluim op zijn hoed te kunnen steken van de Chinees die naar hier komt.

U zegt dat hij hier in elk geval geweest is. Nu, met een ticket van 1000 euro vliegt men wel over en weer van China naar hier. Met zijn vijven is dat dan 5000 euro. Ze hebben dan misschien Manneke Pis gezien en Brugge bezocht, en misschien vinden ze bij de heer Verfaillie nog wat verdwaalde duinen terug. Maar zo'n bezoek betekent niet dat ze concreet actie zullen ondernemen. Ik hoop dat het werkelijk iets wordt. We hebben daar allemaal baat bij.

De heer Callens heeft terecht gezegd dat minister Muylers meer werk moet maken van de arbeidsmobiliteit. Daar pleit ik in de commissie Werk al jaren voor. Nu is er een federaal kader: de afstand van 25 kilometer is opgetrokken naar 60 kilometer. Dat is effectief een aandachtspunt van deze Vlaamse Regering. U zou bijvoorbeeld de werkloze Gentenaren kunnen aanzetten om in Waregem en omstreken te gaan werken. De treinen zijn er en op die lijn rijden ze nog behoorlijk op tijd. Er is werk aan de winkel. De kern van mijn betoog is: laat ons zoveel mogelijk concrete zaken voor de deur realiseren voor de Vlaamse kmo's, in plaats van droomkastelen uit China voor werkelijkheid te houden.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

■

ACTUELE VRAAG van de heer Wilfried Vandaele tot mevrouw Freya Van den Bossche, Vlaams minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie, over het activeren van 'slapende' bouwgronden

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

De heer Wilfried Vandaele: Voorzitter, minister, het Beroepsinstituut van Vastgoedmakelaars (BIV) heeft ons deze week het heuglijke nieuws meegedeeld dat Vlaanderen nog bijlange na niet volgebouwd is. Er is in de woonuitbreidingsgebieden nog ruimte voor 100.000 kavels. Eigenlijk werd nog maar 37 procent van die woonuitbreidingsgebieden benut.

Uw collega, minister Muylers, heeft daar terecht nogal terughoudend op gereageerd vanuit het perspectief van Ruimtelijke Ordening. Woonuitbreidingsgebieden – het woord zegt het zelf – zijn reservegebieden. We moeten die niet meteen allemaal opsouperen. Het is de bedoeling om er voor de toekomst nog wat van te bewaren. Ze kunnen vandaag worden aangesneden, maar dan onder strikte voorwaarden, als er bijvoorbeeld een woonbehoefte-studie is uitgevoerd, als er een geïntegreerd project is enzovoort. We moeten voorzichtig zijn met de woonuitbreidingsgebieden.

We hebben ook woongebieden en die zijn wel onmiddellijk aansnijdbaar. We zien dat ze soms moeilijk op de markt komen. De gemeenten hebben instrumenten om die slapende woonzones te activeren, bijvoorbeeld een belasting op onbebouwde percelen. Ik weet dat u werkt aan een woonbeleidsplan en daarbij veel belang hecht aan betaalbaar wonen. Ziet u vanuit uw domein Wonen extra instrumenten om die slapende kavels als woongebied te benutten?

De voorzitter: Minister Van den Bossche heeft het woord.

Minister Freya Van den Bossche: Er bestaan vandaag hoofdzakelijk zachte instrumenten om het zo te zeggen, vooral in het gebied Ruimtelijke Ordening en een beetje via Wonen. U verwijst naar de mogelijkheid van gemeenten om een heffing te leggen op dergelijke percelen. Ze kunnen dat enkel als ze beschikken over een register van de onbebouwde percelen. Dat is zo voor 244 van de gemeenten. Ze worden daarvoor financieel ondersteund, om dat op te maken en om dat actueel te houden. Ik moet zeggen dat ik niet de indruk heb dat dat overal wordt geactualiseerd. Het instrument bestaat.

In het kader van het Grond- en Pandendecreet kan men 25 procent van de gronden in publieke en semi-publieke handen op de markt brengen als men onvoldoende inspanningen levert om het objectief te bereiken. Huisvestingsmaatschappijen kunnen net als overheden onteigenen, gebruik maken van hun voorkooprecht enzovoort. Er zijn wel wat instrumenten.

Ik stel samen met u vast dat redelijk wat bouwgronden daar liggen te liggen. Dat zijn percelen die mensen kopen om zelf te gaan bouwen, maar er gaat wat tijd over. Het zijn percelen die mensen kopen voor hun kinderen. Daar gaat het niet om, denk ik. Het gaat om de gronden die men bewust laat liggen om een soort schaarste te creëren aan aanbodzijde, wat de prijzen de hoogte indrijft.

Ik wil daar heel graag iets aan doen. Als minister van Wonen ben ik daar niet echt bevoegd voor. Ik kan u wel mijn morele en andere steun geven. Ingeval u bijvoorbeeld zou denken aan een Vlaams instrument, een heffing voor speculatie met die gronden, hebt u zeker mijn steun.

De heer Wilfried Vandaele: Minister, u hebt gelijk als u zegt dat het gaat om een gedeelde verantwoordelijkheid tussen minister Muyters en uzelf. Dat is zeker zo. Ik ben ook blij dat u ook kijkt naar, in de eerste plaats, woonzones, woongebieden, en dat we met die woonuitbreidingsgebieden toch wat voorzichtiger moeten zijn. Landbouw wil ruimte, bedrijven willen ruimte, natuur wil ruimte. Dat geldt dus ook voor wonen. Met die reservegebieden moeten we echter oppassen.

We weten ook dat Vlaanderen steeds dichter bebouwd wordt. In 1972 was 7,2 procent verhard of bebouwd. Vandaag is dat, dacht ik, 18,3 procent. Volgens de prognoses zou dat in 2050 bij ongewijzigd beleid 41,5 procent zijn. Met die cijfers in het achterhoofd heb ik toch de indruk dat de uitspraken van BIV, van de vastgoedmakelaars, vrij cynisch waren.

We moeten dus inderdaad oppassen met die reservegebieden. Ik ben blij dat u die mening in zekere zin deelt.

De voorzitter: De heer Ceyskens heeft het woord.

De heer Lode Ceyskens: In eerste instantie wil ik me aansluiten bij de bezorgdheid van de heer Vandaele inzake het aansnijden van woonuitbreidingsgebieden. Het aansnijden daarvan moet gebeuren op basis van reële behoeftes, die ook aangetoond kunnen worden. We moeten daarbij zeker de regels met betrekking tot de goede ruimtelijke ordening in het achterhoofd houden.

Ik deel iets minder zijn mening als hij woonuitbreidingsgebieden betitelt als reservegebieden. Dat klinkt dan alsof we die zo lang mogelijk moeten laten liggen. Ik ben van mening dat we die gradueel en gefaseerd moeten aansnijden. Dat moet weliswaar onderbouwd gebeuren. Wat dat betreft, deel ik volledig zijn mening.

Mijnheer Vandaele, net als de minister verbaast het mij enigszins dat u deze vraag vandaag aan de minister van Wonen stelt. Het gaat hier echt over ruimtelijke ordening. Pleit u er nu voor om de middelen die de gemeenten toebedeeld hebben gekregen binnen de Codex Ruimtelijke Ordening opnieuw bij Vlaanderen onder te brengen? Want dan denk ik toch dat aan de gemeentelijke autonomie wordt geknabbeld. Een gemeente die een goed beleid inzake ruimtelijke ordening voert, is de ideale actor om hierin een belangrijke rol te spelen.

De voorzitter: De heer Huybrechts heeft het woord.

De heer Pieter Huybrechts: Minister, uw collega-minister, de heer Muylers, heeft onlangs nog verklaard dat hij niet zomaar van plan is die woonuitbreidingsgebieden vrij te geven. Dat is niet ten onrechte. Er moet inderdaad grondig, geval per geval, gebied per gebied, worden onderzocht wat de mogelijkheden zijn. Zoals de heer Vandaele daarnet heeft aangehaald, zijn er buiten woonuitbreidingsgebieden, ook nog ‘slapende’ bouwgronden die, zoals u weet, grotendeels in handen zijn van de overheid: de OCMW’s, de gemeenten, de huisvestingsmaatschappijen, de intercommunales, de kerkfabrieken enzovoort. Dat betekent dat ongeveer 75 procent van de onbebouwde bouwgronden binnen de bouwzones in handen zijn van de overheid. In het verleden heeft mijn partij al meermaals gepleit om deze bouwgronden aan betaalbare prijzen op de markt te brengen.

Minister, uit uw antwoord maak ik op dat u, uiteraard samen met minister Muylers, een extra tandje zult moeten bijsteken om deze ‘slapende’ bouwgronden, toch ongeveer 3750 hectare, goed voor 60.000 woningen, te activeren.

De voorzitter: Mevrouw Van Volcem heeft het woord.

Mevrouw Mercedes Van Volcem: Minister, uw antwoord is toch enigszins raar. U hebt het over speculatieheffingen. U maakt er een karikatuur van als men ziet dat er nog nooit zo weinig nieuwbouw is geweest in Vlaanderen. Het is erg moeilijk om een woonuitbreidingsgebied aan te snijden. Juist daarom en omdat er zo weinig aanbod is, stijgen de prijzen. Ik vind de opmerking dan ook misplaatst. De bouwsector vraagt juist met aandrang om meer te mogen bouwen. Vroeger ging het om 45.000 nieuwbouwprojecten; vandaag zijn dat er nog ongeveer 30.000. De speculatieheffing mag dan ook zeker niet worden doorgevoerd.

Er mogen ook geen twee maten en twee gewichten zijn. Aan de ene kant mogen de woonuitbreidingsgebieden nu versneld worden aangesneden door sociale bouwmaatschappijen, maar niet door anderen. Die twee maten en twee gewichten zijn geen goede zaak.

Mijnheer Vandaele, het kan allemaal veel sneller en beter in de ruimtelijke ordening. Ik vind het raar dat u uw vraag stelt aan de minister van Wonen. De persoon die bevoegd is voor het versneld aansnijden van de woonuitbreidingsgebieden, is minister Muylers. Ik begrijp dus uw vraag niet zo goed.

De voorzitter: Mevrouw De Waele heeft het woord.

Mevrouw Patricia De Waele: Minister, begin 2006 heeft de Vlaamse Regering al een aanzet gegeven om zo’n speculatietaks in het leven te roepen. Naar mijn oordeel heeft men toen wijselijk beslist dat er nog te veel regionale verschillen waren en dat men dus eigenlijk geen algemene speculatietaks kon heffen. Als gemeenten dat zouden willen, hebben ze wel het recht en de middelen om te sturen.

Toch moeten we voorzichtig zijn. Wat bereiken we met zo’n taks? We hebben meestal te maken met burgers die beschikken over één of twee perceeltjes die ze houden voor hun kinderen. Uit de gemeentelijke registers van stedenbouw blijkt dat 80 procent van de eigenaars eigenaar van één perceel zijn. Men gaat er eigenlijk de gewone grondeigenaar mee pesten. Die eigenaar zien dat ook als een pestbelasting.

We moeten nagaan wat we met zo’n belasting bereiken. In mijn gemeente heeft men zo’n belasting ingevoerd. Wat zijn de gevolgen? Men kan niet volgen met de scholen, met de overheidsdiensten. De gemeente is nu al aan het nadenken hoe ze het aanzuigeffect kan stopzetten. Het gaat dus de andere kant uit.

Minister, kunnen de gronden die momenteel in handen zijn van de overheden, niet versneld worden geactiveerd?

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

De heer Bart Caron: Ik vervang even Dirk Peeters, die nog altijd ziek is.

Mijnheer Vandaele, ofwel hebt u een heel groene oprisping – en ik hoop dat dat zo is –, ofwel stelt u de vraag aan de verkeerde minister. Er klopt iets niet. Hoe dan ook, ben ik supporter van uw betoog en zelfs grotendeels van het antwoord van de minister. Laat ons duidelijk zijn: de bouwsector activeren met alleen maar woonuitbreidingsgebieden aan te snijden, is niet de oplossing. Staat er in het ontwerp van het nieuwe Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen niet dat we die 41,5 procent ruimte nu net niet moeten ontwikkelen? We moeten inbreiden en beschikbare gronden efficiënter aanwenden en zelfs oude wijken renoveren, zodat meer mensen op minder ruimte kunnen leven en meer gemeenschappelijke ruimte hebben.

Minister, u suggereert een instrument om speculatie tegen te gaan. Er is speculatie, laat ons daarover geen flauwekul vertellen. Er liggen in Vlaanderen duizenden lappen onbebouwd. Maar als ik mijn kinderen allemaal een stuk bouwgrond wil geven, dan moet er in Vlaanderen nog heel veel bouwgrond zijn om dat te realiseren.

Mijn stad heeft zo'n registratieapparaat gehad, maar heeft het afgeschaft. Ze is gestopt met het heffen van een belasting op onbebouwde percelen. Zo gaat het maar verder en verder en durven we geen kleur te bekennen.

Minister Freya Van den Bossche: Ik ben blij dat er in dit halfroond toch vrij veel mensen zijn die vinden dat we niet zomaar woonuitbreidingsgebieden kunnen aansnijden en dat we zorgvuldig moeten omspringen met de ruimte in Vlaanderen. Ik deel die visie volledig.

Ik ben hier inderdaad aan het praten over ruimtelijke ordening. Ik heb geprobeerd om uw vraag door te spelen naar mijn collega Muylers, maar hij wilde uw vraag niet. Ik wil dus met plezier antwoorden.

Ik geef hier mijn mening. Dat betekent niet automatisch dat ik alles zomaar kan regelen. (*Rumoer*)

Ik deel de visie van de heer Vandaele. Op dat vlak zijn we zeker bondgenoten. Er is onder meer gevraagd de gronden in overheidshanden te activeren. Ik ben het daarmee eens. Dat is door mijn voorganger trouwens in het Grond- en Pandendecreet opgenomen. Indien uit een voortgangstoets blijkt dat in een gemeente onvoldoende werk van sociale woningen wordt gemaakt, zal 25 procent van de gronden in publieke of semipublieke handen worden geactiveerd. Ik wil gerust nagaan of ik daar nog wat harder aan kan trekken. Misschien kan ik dat in meer gevallen opleggen. Ik vind dat een goed idee en ik wil dat onderzoeken.

Mevrouw De Waele heeft gevraagd met welk doel eigenlijk een heffing op de onbebouwde percelen is opgelegd. Dat doel is zeer eenvoudig. We willen die percelen op de markt krijgen. Dit geldt trouwens niet indien een perceel bestemd is voor de mensen zelf of voor een kind dat wil bouwen. Op dat vlak klopt wat mevrouw De Waele heeft gezegd, niet. In het Grond- en Pandendecreet staat duidelijk dat die percelen zijn vrijgesteld. Het gaat hier om de percelen die mensen kopen om er later een meerwaarde op te realiseren. Volgens mevrouw De Waele geldt dit niet voor alle percelen. Ik heb dat ook niet beweed. Helaas klopt het wel voor sommige percelen. Die percelen komen dan niet op de markt. Dat is het doel van een dergelijke heffing.

Mijnheer Vandaele, het lijkt me nuttig hier ook in de commissie voor Ruimtelijke Ordening eens op in te gaan. We zouden eens kunnen evalueren hoeveel gemeenten werkelijk gebruikmaken van een register van onbebouwde percelen, in welke mate daar een sturende heffing aan wordt gekoppeld, hoeveel gemeenten dit register daadwerkelijk actualiseren en tot slot of het Departement Ruimtelijke Ordening, Woonbeleid en Onroerend Erfgoed van de Vlaamse overheid hier controle op uitoefent.

Ik wil u alvast beloven dat ik vanuit het woonbeleid al het mogelijke zal doen om een ruimtelijkeordeningsbeleid dat de gronden activeert, te versterken. U moet me maar zeggen waar ik van dienst kan zijn. Ik neem evenwel aan dat u dit eerst nog eens in de commissie voor Ruimtelijke Ordening zult bespreken. (*Applaus bij Open Vld en Groen*)

De heer Wilfried Vandaele: Niet al die woonuitbreidingsgebieden zijn aansnijdbaar. Ik herinner me dat dit punt ook in de Commissie voor het Beheer van de Wateroverlast aan bod is gekomen. Sommige gebieden liggen in waterzieke gebieden, zijn niet ontsluitbaar of liggen in het buitengebied.

Dan volgt de vraag waarom ik minister Muylers deze vragen niet voorleg. Ik weet natuurlijk wat de antwoorden met betrekking tot de ruimtelijke ordening zijn. Indien ik minister Muylers iets wil vragen, bel ik die gewoon op zijn gsm. *(Gelach)*

Minister Freya Van den Bossche: Mijnheer Vandaele, zal ik u anders mijn nummer geven?

De heer Wilfried Vandaele: Minister, ik heb uw nummer niet. Indien ik het zou hebben, zou ik u nog niet durven te bellen. *(Minister Freya Van den Bossche geeft de heer Wilfried Vandaele haar nummer. Gelach)*

Net nu heb ik geen eigen kaartje bij me. *(Gelach)*

Aangezien ik een volledig zicht op het plaatje wilde hebben, heb ik de vraag ook met betrekking tot het beleidsdomein Wonen gesteld. Uit de discussie blijkt dat er nog een probleem is. Heel wat gebieden zijn eigendom van lokale besturen en van kerkfabrieken. Daarvoor zal ik dan het gsm-nummer van minister Bourgeois moeten gebruiken. *(Applaus bij de N-VA)*

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

■

ACTUELE VRAAG van mevrouw Mia De Vits tot de heer Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over armoede en sociaal isolement bij ouderen

De voorzitter: Mevrouw De Vits heeft het woord.

Mevrouw Mia De Vits: Voorzitter, afgelopen weekend heeft vzw Welzijnszorg aan de alarmbel getrokken in verband met armoede onder ouderen. Een op de vijf ouderen leeft onder de armoedegrens en 9 procent van de ouderen stelt de zorg uit. Meer dan 40 procent van de ouderen kan de zorg niet betalen. Daarnaast is er ook een sociaal isolement bij ouderen.

Mensen die arm zijn, raken vrij snel in isolement. Om die reden roept vzw Welzijnszorg op om middelen vrij te maken die organisaties, verenigingen en lokale besturen in staat moeten stellen projecten te starten om mensen uit hun isolement te halen.

Mensen die arm zijn en in isolement leven, kennen hun rechten minder goed. Ze weten minder welke dienstverlening bestaat en op welke financiële ondersteuning ze een beroep kunnen doen.

En dat kwam ter sprake op het slotevenement van Samenlevingsopbouw en de OCMW's uit Oost-Vlaanderen, Geraardsbergen, Zottegem en Zwalm waar een project liep over onderbescherming en proactief handelen. Op dit slotevenement werden een vijftal beleidsaanbevelingen duidelijk. Lokale besturen moeten mensen opsporen die hun rechten beter moeten leren kennen, men moet inzetten op kwalitatieve dienstverlening, en inzetten op ankerplaatsen voor sociale cohesie zoals dorpsrestaurants en buurthuizen op een manier dat alle niveaus erbij betrokken zijn, lokaal, federaal en Vlaams.

Minister, naar aanleiding van de uitgebrachte brochure, naar aanleiding van het slotevenement, hebt u gezegd dat u de beleidsaanbevelingen steunt, en dit klopt ook met wat Welzijnswerk vraagt. Welke initiatieven neemt u concreet, en hoe gaat u dit project voortzetten in Vlaanderen?

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Het antwoord op uw vraag is vrij eenvoudig. We hebben uiteraard vergaderd met Samenlevingsopbouw tijdens de loop van dit project, en ik was onmiddellijk gecharmeerd. Het is een zeer zinvol project, en door proactiever te werken kan men vermijden dat mensen geen gebruik maken van de rechten waarover ze kunnen beschikken, en zo meer risico's lopen op kwetsbaarheid. Ik heb het initiatief genomen om de VVSG en alle mogelijke andere partners daarbij te betrekken, en er is afgesproken om deze manier van beleidsvoeren uit te rollen over heel Vlaanderen.

We hebben gezocht naar zeven plaatsen in Vlaanderen die voldoen aan een mix van regionale spreiding, van regionale kenmerken, van de bereidheid van het OCMW en de bereidheid van andere partijen. Zeven plaatsen in Vlaanderen gaan deze methodiek verder ontwikkelen, en voor de zeven gemeentes en OCMW's is een draaiboek beschikbaar, voor de partijen en stakeholders op het lokale niveau. Er is aan het Steunpunt Wetenschappelijk Onderzoek van ons beleidsdomein gevraagd om dit wetenschappelijk op te volgen, en nu wordt de implementatie van de aanpak doorgevoerd. Er wordt nu bekeken wat de aanpak met vijf aanbevelingen in de zeven regio's betekent, wat er werkt als een best package om mee te nemen.

Dit project loopt tot begin 2014, en aan de hand van het wetenschappelijk onderzoek, van analyse en evaluatie bekijken we of de uitbouw naar heel Vlaanderen kan worden uitgebreid. Ik vind dit ten gronde een heel goede aanpak, het is een resultaat van een intense samenwerking tussen veel partijen, en we staan al heel wat verder: zeven gemeenten, een draaiboek, een wetenschappelijke ondersteuning en resultaten in 2014.

Mevrouw Mia De Vits: Minister, we weten dat armoedebestrijding hoog op de agenda staat van de Vlaamse Regering. Het project maakt duidelijk dat alle besturen erbij betrokken worden, lokale besturen om mensen op te sporen en hun rechten duidelijk te maken, de Federale Regering die 200 miljoen euro uittrekt om de laagste uitkeringen te verhogen, en voor de oudste pensioenen, en daar ben ik blij om. Er is ook de Vlaamse sociale bescherming, waarbij we weten dat door de budgettaire moeilijkheden de maatregelen zoals de maximumfactuur in de thuiszorg momenteel niet kunnen worden uitgevoerd. Er is ook nog de maximumfactuur bij de residentiële ouderenzorg, en ik vraag u om ook in dit dossier duidelijkheid te creëren in het belang van de strijd tegen de armoede.

De voorzitter: Mevrouw Vogels heeft het woord.

Mevrouw Mieke Vogels: Minister, eigenlijk loopt er momenteel al een project dat perfect beantwoordt aan wat samenlevingsopbouw en welzijnszorg willen in het kader van de projecten wonen-welzijn. In de Antwerpse regio wordt een project gesteund waarbij een aantal kansarme ouders samenwonen in één huis om hun wonen betaalbaar te maken en om uit het isolement te geraken. Dat project past in de goedgekeurde projecten wonen-welzijn. Die kunnen werken omdat het Vlaams Parlement heeft beslist om in drie jaar regelluwte te voorzien om die projecten een kans te geven. Mijn vraag is hoe het zit met de evaluatie van die projecten. Wanneer we die periode van drie jaar niet verlengen, dan zullen die projecten zoals vele andere projecten aflopen en uitdoven en niet in aanmerking komen voor verdere steun.

De voorzitter: Mevrouw Coppé heeft het woord.

Mevrouw Griet Coppé: Minister, ik hoor u graag zeggen dat de lokale besturen de best geplaatste partner zijn om mee te helpen tegen de vereenzaming van de senioren en dat de lokale besturen zullen worden betrokken bij een proefproject met zeven gemeenten om een draaiboek op te stellen en uit te rollen over heel Vlaanderen. Het is niet onbelangrijk bij de start van de nieuwe legislatuur dat ook andere lokale besturen op de hoogte worden gebracht en worden gestimuleerd om een goed armoedebeleid te voeren. Minister, wat is de timing voor de verhoogde Vlaamse zorgverzekering in het kader van de Vlaamse sociale bescherming? Ik heb het dan vooral over de zwaar zorgbehoevenden. Is dat nog mogelijk tijdens deze legislatuur?

De voorzitter: Mevrouw Jans heeft het woord.

Mevrouw Lies Jans: Minister, ik ben eigenlijk heel tevreden dat dergelijke projecten worden uitgerold over heel Vlaanderen. Het is essentieel dat we ouderen uit het sociaal isolement halen en proactief handelen. Dat is de enige manier om concreet op armoede in te spelen. Voor deze projecten werd er hoogstwaarschijnlijk in middelen voorzien. Men zal die projecten nu verder uitrollen over Vlaanderen. Zal dat structureel worden gefinancierd of blijft het bij de projecten en legt men nadien de verantwoordelijkheid bij de lokale besturen om die verder uit te rollen?

De voorzitter: Mevrouw Dillen heeft het woord.

Mevrouw Marijke Dillen: Ik sluit me aan bij de terechte bezorgdheid die mevrouw De Vits op de agenda heeft geplaatst. Het is binnen het zeer korte tijdbestek van een actuele vraag echter moeilijk om hier diepgaand over te debatteren.

Minister, ik heb ook kennis gekregen van de aanbevelingen die zijn geformuleerd en ik hoor nu dat u de bedoeling hebt om de zeven verschillende projecten na evaluatie over heel Vlaanderen toe te passen. Ik wil echter waarschuwen. Er zijn verschillende andere initiatieven. Mevrouw Vogels heeft ook al verwezen naar een project in Antwerpen. Er zullen overal te lande wel projecten zijn. Het zou heel zinvol zijn om daarover in de commissie diepgaand van gedachten te wisselen en na te gaan hoe deze stilaan schrijnende problematiek kan worden aangepakt.

Minister Jo Vandeuren: Wat het verhoogde forfait in het kader van de zorgverzekering betreft, gaat het over de eerste drie onderdelen die on hold zijn gezet in de Vlaamse sociale bescherming en waarvoor een deliberatie op het moment van de begrotingscontrole noodzakelijk zal zijn. Het is niet de bedoeling dat daar fundamenteel structureel bijkomende middelen voor gemobiliseerd worden. Het is veeleer een manier van proactief aanpakken. Het gaat ook over outreaching vanuit de OCMW's.

We zullen natuurlijk de lering trekken uit die zeven cases die nu ook wetenschappelijk worden bekeken en waarvan we de evaluatie zullen omzetten in een vervolgtraject. Het gaat in feite om een visie van het OCMW op de hulpverlening die wordt georganiseerd. Natuurlijk zijn er een aantal randvoorwaarden zoals administratieve vereenvoudiging, de optimalisatie van de rechtenverkenner als techniek enzovoort.

Ik kan helaas niet zeggen hoever het staat met die evaluatie. Ik wil u die wel bezorgen. We kunnen daar in de commissie dan van gedachten over wisselen. Het is echter de bedoeling om uit die projecten lering te trekken.

Een van de vragen die uiteraard aan bod komen, is hoe we andere vormen van wonen mee kunnen organiseren. We hebben daar naar aanleiding van de beleidsbrief ook over gesproken. Het is hoe dan ook een thema. De bedoeling was juist om met de projecten een aantal dingen te leren.

Een visie op de bestrijding van onderbescherming en daarin proactief handelen, is een soort visie op de manier waarop we de hulpverlening kunnen organiseren. Ik denk dat het een heel goede aanpak is. Het feit dat we dit met samenlevingsopbouw en met de lering vanuit Oost-Vlaanderen zouden kunnen uitrollen, is wat mij betreft een meerwaarde voor ons welzijnswerk.

Mevrouw Mia De Vits: Ik zou nog willen zeggen dat wij een uniek systeem hebben van sociale bescherming, maar dat het vandaag mensen niet optimaal beschermt tegen armoede. Ik ben dus heel blij dat armoedebestrijding een prioriteit is.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

■

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, we schorsen de vergadering.

– *De vergadering wordt geschorst om 17.28 uur.*

– *De vergadering wordt hervat om 17.35 uur.*

■

**ONTWERP VAN DECREET houdende de stimulering van een inclusief Vlaams ouderenbeleid en de beleidsparticipatie van ouderen
– 1716 (2011-2012) – Nrs. 1 tot 5****Algemene bespreking**

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet houdende de stimulering van een inclusief Vlaams ouderenbeleid en de beleidsparticipatie van ouderen.

De algemene bespreking is geopend.

Mevrouw De Vits, verslaggever, heeft het woord.

Mevrouw Mia De Vits: Voorzitter, minister, collega's, ik heb een kort verslag bij de bespreking van dit ontwerp van decreet. Voor de plenaire vergadering wil ik eerst heel kort toelichten waarom dit ontwerp van decreet er gekomen is.

Steeds meer mensen bereiken een hoge leeftijd en in veel gevallen – gelukkig – in een goede gezondheid. Daarbij moeten we beseffen dat de levensloopbaan niet eindigt op 65 jaar. Een vierde van de bevolking kan niet op non-actief geplaatst worden. We moeten de emancipatie van ouderen met andere woorden structureel verankeren. In 2004 heeft dit parlement daartoe al een belangrijke stap gezet, toen hebben we over een eerste versie van dit decreet gestemd.

De wijziging die vandaag voorligt, is vooral een wijziging met betrekking tot een geactualiseerde visie op de rol van de Vlaamse overheid versus de lokale besturen. Het Planlastendecreet bepaalt dat Vlaanderen de lokale besturen moet ondersteunen in plaats van planlasten op te leggen. Die visie komt neer op minder betutteling, vandaar dat het ouderenbeleid op lokaal niveau niet langer meer zal worden gestuurd, maar wel zal worden gestimuleerd. Er is een ondersteunende rol van de Vlaamse overheid waarbij men een beroep kan doen op één of meerdere partnerorganisaties.

De commissie organiseerde een hoorzitting waar de verschillende betrokken partijen werden gehoord en vervolgens was er de bespreking in commissie. Ik geef het verslag van de standpunten in de commissie.

Mevrouw Dillen gaat akkoord met de uitgangspunten en doelstellingen van het ontwerp van decreet, maar ze stelt zich de vraag of men met dit voorstel van decreet die doelstellingen wel realiseert. Een afbouw van controlerende functies houdt ook risico's in. Zullen bijvoorbeeld alle gemeenten wel hun verantwoordelijkheid blijven opnemen? Zijn er voldoende financiële middelen gepland? De tekst over de partnerorganisaties is vaag en onduidelijk. Wie zal ze erkennen? Gaat het om één of meerdere partnerorganisaties? Wie kan de partnerorganisaties aanspreken? Dat zijn de vragen die mevrouw Dillen zich stelt. Ze merkt ook op dat de Raad van State heel wat juridische bemerkingen maakt bij het ontwerp van decreet.

Mevrouw Jans steunt het ontwerp van decreet. Ze vindt het belangrijk in te spelen op nieuwe vormen van participatie en inspraak die meer inhouden dan alleen maar adviesraden. Mevrouw Jans vindt het ook goed dat de betutteling van de gemeenten verdwijnt en dat de lokale besturen zelf een inclusief beleid uitwerken, ondersteund door een partnerorganisatie.

Wij steunen het ontwerp van decreet. Wel vragen we ons af wat een lokale ouderraad vermag als de lokale overheid ouderen niet bij het beleid betreft. Het is een goede zaak dat de

betutteling verdwijnt, maar dit mag niet leiden tot een verarming van het ouderenbeleid. Daarom vraagt mijn fractie een evaluatie na twee jaar. Dan moet duidelijk zijn of de planlast is verminderd en het ouderenbeleid is versterkt. We hebben geen problemen met het werken met partnerorganisaties, maar de ouderen zelf moeten ook kunnen worden ondersteund door de Vlaamse Ouderenraad.

De heer Gysbrechts zal het ontwerp van decreet niet goedkeuren. Hij staat wel achter het principe van minder betutteling en meer stimulering. De invoeging van het ouderenbeleidsplan in het lokale beleidsplan juicht Open Vld toe, maar het gevaar is de perceptie dat in de lokale besturen een ouderenbeleid niet langer verplicht is. Er komen financiële middelen, maar ze worden toegekend aan partnerorganisaties. De Vlaamse Ouderenraad wil de middelen over de gemeente verdelen, en dat komt neer op 480 euro. Dat is niet zinvol en het budget zou dan best worden geschrapt, aldus de heer Gysbrechts.

Mevrouw Vogels zal het ontwerp van decreet evenmin goedkeuren. De lokale besturen zouden volgens haar immers de ouderenadviesraden minder ernstig kunnen nemen. De VVSG zal haar aanbodgestuurde ondersteuning voortzetten maar zo bevordert men de participatie en de betrokkenheid van de ouderen zelf niet.

Tijdens de artikelsgewijze bespreking werden er een aantal amendementen ingediend door mevrouw Dillen om tegemoet te komen aan de bemerkingen van de Raad van State en aan kritieken geuit op de hoorzitting. Ook mevrouw Van der Borgh en de heer Gysbrechts dienden een amendement in, maar die werden verworpen in de commissie.

Er werden drie amendementen aangenomen. Nadat mevrouw Dillen haar eigen amendement had ingetrokken, werd er met unanimititeit een amendement aanvaard op artikel 9, paragraaf 2, dat stelt dat de Vlaamse Ouderenraad zal worden gehoord over de erkenning van één of meer relevante partnerorganisaties. Er wordt, met inbegrip van twee onthoudingen, ook een nieuw artikel 10 aanvaard, waardoor er een evaluatie komt van het decreet gedurende het derde jaar na de inwerkingtreding. Ten slotte wordt ook het hernummerd artikel 13 gewijzigd, dat slaat op de inwerkingtreding van het decreet. (*Applaus*)

De voorzitter: Mevrouw Dillen heeft het woord.

Mevrouw Marijke Dillen: Voorzitter, minister, collega's, dit decreet schuift een aantal mooie principes en doelstellingen naar voren die mijn fractie zeker kan ondersteunen. Het is in ieder geval een grondige wijziging met het bestaande beleid. We mogen spreken van een drastische ommezwaai.

De lokale verantwoordelijkheid wordt meer beklemtoond. Dit is belangrijk. De schoonmoederfunctie van het Vlaamse niveau verdwijnt. Het gaat zeker geen controlerende functie meer uitoefenen.

We zijn het er allemaal over eens dat beleidsparticipatie van ouderen belangrijk is. Ouderen dienen op een rechtstreekse wijze te worden betrokken. De vraag is alleen of dit met dit ontwerp van decreet kan worden gerealiseerd. Hoe mooi de doelstellingen ook mogen zijn, mijn fractie heeft toch een aantal fundamentele punten van kritiek bij dit ontwerp van decreet.

Dit ontwerp van decreet is zeer algemeen en vaag en het bevat zeer veel machtigingen voor de Vlaamse Regering. Maar dat zijn we intussen wel al gewoon. Maar er zijn vooral ook zeer veel onduidelijkheden en vragen die onbeantwoord blijven en geen antwoord krijgen in de toelichting en ook niet in de grondige bespreking tijdens de commissiezitting. Ook de Raad van State heeft fundamentele kritiek.

Ik som kort enkele punten van kritiek op.

We moeten ons eerst en vooral de vraag stellen of dit Vlaams Parlement wel bevoegd is om de in dit ontwerp van decreet voorziene regeling uit te werken. Minister, u bent daar in uw antwoord vrij licht overheen gegaan. De Raad van State heeft hier zeer ernstige twijfels bij. De bevoegdheid van de decreetgever reikt niet zo ver dat hij bepaalde ministers of bepaalde

diensten van de Vlaamse Regering met opdrachten kan belasten of de regering of haar diensten op een welbepaalde manier kan organiseren. De decreetgever kan met andere woorden niet regelen dat de Vlaamse Regering een minister aanstelt ter coördinatie van het ouderenbeleid. Evenmin kan de decreetgever de Vlaamse Regering verplichten om welbepaalde opdrachten aan haar diensten toe te kennen. Het behoort tot de autonomie van de Vlaamse Regering om te bepalen welke voorbereidende maatregelen er nodig zijn ter uitvoering van haar beleid in het algemeen en van het ouderenbeleid in het bijzonder.

De lokale verantwoordelijkheid wordt meer beklemtoond. Het Vlaamse niveau gaat zijn controlerende functie afbouwen. Maar dit houdt toch wel een aantal ernstige risico's in. Wij moeten ons durven af te vragen of alle gemeenten hun verantwoordelijkheid zullen opnemen. Ik zal dit niet veralgemenen – en ik heb dit ook tijdens de commissiebespreking gezegd – maar ik vrees dat er in Vlaanderen gemeenten zullen zijn die weinig of niets zullen doen en alles zullen afschuiven op de partnerorganisaties. Het is dan ook wenselijk om, minstens in de toelichting, beter aan te geven wat de opdracht van de gemeenten moet blijven.

De cruciale vraag is wat het vooropgestelde budget is. We weten allemaal dat het al dan niet kunnen verwezenlijken van een decreet in de praktijk afhangt van de beschikbare budgetten. We zijn het er allemaal over eens dat het budget zeer belangrijk is. De behoeften van ouderen vormen dé grote uitdaging van de toekomst. Dat is daarnet nog in een actuele vraag aan bod gekomen.

Minister, met betrekking tot de vzw-structuur van de Vlaamse Ouderenraad heeft de Raad van State terecht ernstige bedenkingen bij de in dit ontwerp van decreet voorziene juridische rechtspersoon. In strijd met een aantal essentiële bepalingen van de wet op de vzw's worden in dit decreet regels vastgesteld die op een ingrijpende wijze het bestaan, de organisatie en de werking van de Vlaamse Ouderenraad raken of die op een algemene wijze het administratief toezicht op die verenigingen organiseren.

Gelet op het feit dat er slechts één vereniging in aanmerking komt om aangesteld te worden als Vlaamse Ouderenraad moet de vraag gesteld worden of het niet de bedoeling is van dit ontwerp van decreet om onder het mom van de subsidiëring van een privé-instelling de oprichting van een organieke openbare dienst te beogen. Collega's, dit is echt een juiste opmerking van de Raad van State. Ik deel dan ook zijn advies dat het beter is om de Vlaamse Ouderenraad op te richten onder de vorm van een rechtspersoon sui generis, wat perfect kan volgens de bijzondere wet van 8 augustus 1980, die ter zake zeer ruime mogelijkheden biedt.

Ook over de partnerorganisaties blijft er veel onduidelijkheid, ook na de bespreking in de commissie. Is daar echt nood aan, zeker gezien de budgettaire krapte? Hoeveel partnerorganisaties wenst de Vlaamse Regering? Hoe zullen ze worden gestructureerd? Over wie gaat het? Ter zake zijn er immers veel mogelijkheden. Wat zal de verhouding zijn tot de lokale ouderenraden? Wat is de meerwaarde voor alle betrokkenen en voor de Vlaamse Ouderenraad? Op welke wijze zijn er voldoende waarborgen dat er voldoende rekening wordt gehouden met het lokale niveau? Zo kan ik nog wel een paar vragen over de partnerorganisaties opsommen die onbeantwoord blijven.

Minister, ik wil nog één vraag expliciet stellen, omdat het misschien belangrijk is daar meer duidelijkheid over te hebben. Wie wil de Vlaamse Regering eigenlijk als relevante partnerorganisatie erkennen? Ik blijf herhalen dat ik me niet van de indruk kan ontdoen dat een en ander toch wel op het lijf van de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG) is geschreven. Vandaag bestaat er al een convenant met de VVSG voor een periode van vijf jaar en met zelfde of toch minstens een soortgelijke opdracht. Daaraan wordt een behoorlijke financiering gekoppeld. Stel dat de VVSG wordt uitgekozen als relevante partnerorganisatie, hoe zal dit zich verhouden tot het bestaande convenant? We hebben de gelegenheid gehad om daar uitvoerig over te debatteren in de commissie. Ik zal heel dat debat hier niet herhalen, maar dat wou ik toch even opmerken. Voor onze fractie is dat immers toch wel een punt van kritiek.

Ook over Brussel-Hoofdstad zijn er ernstige bedenkingen, omdat de bevoegdheden niet enkel beperkt zijn tot gemeenschapsaangelegenheden. Meer bepaald is er kritiek op de subsidiering van de partnerorganisaties, omdat die zich niet enkel richten op de ondersteuning van het beleid van de Vlaamse Gemeenschapscommissie, maar ook op de ondersteuning van de ouderen zelf. De regeling van participatiemogelijkheden van burgers of groepen burgers ontsnapt aan de bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap. De regeling waarin dit ontwerp voorziet, meer bepaald in artikel 9, is dus zeker niet aangepast aan de situatie in Brussel.

Ik rond af. Ook al zijn de doelstellingen die naar voren worden geschoven om invulling te geven aan een inclusief Vlaams ouderenbeleid en de beleidsparticipatie van ouderen, positieve en juiste doelstellingen, de wijze waarop een en ander in dit ontwerp van decreet wordt uitgewerkt is niet de juiste wijze. Ik betreur het dat de Vlaamse Regering en de meerderheid in dit Vlaams Parlement geen gevolg willen geven aan terechte opmerkingen van de Raad van State. Dan gaat het niet over inhoudelijke, over principiële, politieke bemerkingen, maar over opmerkingen die enkel zijn ingegeven door mijns inziens terechte juridische en legistische bekommernissen. Minister-president, heren minister, ik richt me hierbij ook tot u. Ik vind dit een regelrechte kaakslag aan het adres van de Raad van State. De Raad van State verdient echt beter. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: De heer Dehaene heeft het woord.

De heer Tom Dehaene: Voorzitter, ik dacht mijn betoog te houden vanop mijn plaats, maar het is misschien mijn laatste kans om hier vooraan een betoog te houden. *(Gelach)*

Hoeveel tijd heb ik? Een halfuur. Geachte leden, het voorliggende ontwerp van decreet is inderdaad uitvoerig besproken in de commissie. Ik durf te zeggen dat het een voorbeeldbehandeling heeft gekregen in onze commissie, in die zin dat we de tijd hebben genomen. Vaak is er kritiek uit de commissie Welzijn omdat we sommige dingen te snel zouden behandelen, maar hiervoor hebben we de nodige tijd genomen. Er is een hoorzitting geweest, een nuttige hoorzitting, die heeft geleid tot een aantal aanpassingen en amendementen die zijn aanvaard. Die aanpassingen werden ons onder meer door de Vlaamse Ouderenraad gesuggereerd.

Mevrouw Dillen spreekt van een radicale ommezwaai. Sta me toe dat enigszins te nuanceren. Dit ontwerp is eigenlijk een vertaling van wat de jongste jaren al bestaat: lokaal zijn er zeer veel besturen die het decreet zoals dat bestond ter harte hebben genomen en een zeer onderbouwd lokaal sociaal beleidsplan hebben uitgewerkt, in overleg met zeer veel actoren.

Ik spreek uit ondervinding, maar ook een aantal collega's hebben bevestigd dat het decreet voor een zeer grote dynamiek gezorgd heeft op lokaal niveau, om het lokaal sociaal beleidsplan te onderbouwen en te laten ontstaan. Ik ben ervan overtuigd dat die dynamiek niet zomaar zal wegebben met dit ontwerp van decreet. Ook al zal het lokaal sociaal beleid onderdeel worden van het globale beleidsplan in de nieuwe legislaturen in de gemeenten, ik ben ervan overtuigd dat men de bestaande dynamiek niet alleen zal gebruiken voor het sociale gedeelte van het beleidsplan, maar voor elk gedeelte.

De aanpassingen die vandaag voorgesteld worden, zijn inderdaad een vertaling van wat er de voorbije zes jaren was. Er is geen specifieke financiële ondersteuning voor de gemeenten, maar dat heeft de gemeenten er niet van weerhouden om toch het nodige te doen voor een gedragen lokaal sociaal beleidsplan. Ik ben blij dat we die aanpassing doen.

De amendementen die aangenomen werden, moeten ervoor zorgen dat er ook in de volgende legislatuur voldoende overleg is met onder andere de Vlaamse Ouderenraad. Wie er uiteindelijk gekozen wordt als partner, zal nog moeten blijken. Mevrouw Dillen gaat ervan uit dat dat de VVSG is. Als het de VVSG is, twijfel ik er niet aan dat die dat goed zal doen. Maar ik twijfel er evenmin aan dat de Vlaamse Regering in eer en geweten zal beslissen welke organisatie de lokale besturen zal begeleiden. Belangrijk is dat we de lokale besturen de kans geven om dat sociale hoofdstuk in te brengen in het totale beleidsplan.

Laat ons eerlijk zijn, collega's: de planlastvermindering die dit teweeg zal brengen, kunnen we alleen maar toejuichen. Uiteraard moeten we er allemaal, hier in dit halfroond en in onze gemeenteraden, over waken dat er voldoende aandacht blijft voor het sociale beleid. (*Applaus*)

De voorzitter: Mevrouw Van der Borght heeft het woord.

Mevrouw Vera Van der Borght: Voorzitter, heren ministers, collega's, we bespreken nu en stemmen straks over het ontwerp van decreet Ouderenbeleid en Ouderenparticipatie. Het huidige decreet, dat dateert van 2004, was misschien nogal betuttelend, maar het heeft er toch voor gezorgd dat 90 procent van onze Vlaamse steden en gemeenten een ouderenadviesraad hebben opgericht. Dat is geen kleine verdienste. De 'fond' is met andere woorden gelegd, ook al weten we dat niet alle gemeenten hun lokale ouderenadviesraden even intensief bevragen.

Veeleer negatief in het huidige decreet was de betuttelende houding, waarbij Vlaanderen traditioneel gaat voor het opleggen van plannen, het aanwerven van personeel verplicht maakt, de methodiek bepaalt en daarna eigenlijk onvoldoende meet wat de resultaten zijn van zijn maatregelen.

Het ontwerp van decreet dat hier vandaag voorligt, bevat zeker een aantal positieve elementen. Het getuigt van een meer volwassen houding ten aanzien van lokale besturen. Lokale besturen zullen binnen hun sociaal lokaal beleidsplan hun ouderenparticipatiebeleid uittekenen en aangeven met welke instrumenten ze die ouderenparticipatie gestalte zullen geven. Vlaanderen zal enkel de resultaten evalueren. In die beleidsvisie stappen wij als liberalen graag mee.

Positief is ook dat kosteninducerende maatregelen, zoals een afzonderlijke ambtenaar voor ouderenbeleidsparticipatie, wegvallen. Deze verplichting stoorde een aantal gemeenten vooral omdat de in het decreet voorziene financiering er nooit is gekomen, en zelfs als zou de financiering er gekomen zijn volgens de voorwaarden van het decreet, dan zouden deze middelen voor kleinere gemeenten nooit hebben volstaan om die ambtenaar in dienst te nemen.

Ondanks deze positieve elementen, zijn er toch ook een aantal bekommernissen, ook bij de meerderheid. Om die reden vroeg mevrouw De Vits een hoorzitting en die leverde ons een goed rapport op van het vandaag bestaande decreet. Uit de hoorzitting bleek ten eerste duidelijk dat een aantal gemeenten dit ontwerp van decreet percipiëren als de afschaffing van de verplichting om te werken rond ouderenbeleidsparticipatie. Dit is volgens ons niet de bedoeling van het decreet. Het belang van ouderenbeleidsparticipatie mag niet worden onderschat gelet op de toenemende vergrijzing, waarbij een steeds groter aandeel van onze bevolking tot die groep ouderen behoort.

Ouderen zijn ook geen eenduidige groep. Je hebt een hele grote groep vitale ouderen, je hebt ouderen die fysiek wat minder goed zijn maar met beperkte hulp nog heel goed functioneren en ten slotte een groep van vooral hoogbejaarde ouderen die fysiek en mentaal sterk afhankelijk worden. Hun verschillende noden en wensen detecteren en er rekening mee houden bij het ontwikkelen van het beleid behoort tot de essentie van een democratie, zowel op Vlaams als op lokaal niveau.

Minister, ik meen te begrijpen dat de minister-president u dringend nodig heeft. Anders wacht ik wel even.

De voorzitter: Ga gewoon verder, mevrouw Van der Borght.

Mevrouw Vera Van der Borght: Minister, u was net als ikzelf afgelopen vrijdag aanwezig op de viering van 20 jaar Federatie Onafhankelijke Seniorenzorg die in het teken stond van een dynamische ouderenzorg. Dank u, minister, dat u zo aandachtig naar mij luistert.

Ik heb uit uw uiteenzetting daar mogen begrijpen dat het grote debat over onze toekomstige ouderenzorg er zeker zit aan te komen, gelet op de federale bevoegdheden die zullen worden

overgeheveld binnen een paar jaar. Minister, collega's, dit mag ons natuurlijk niet beletten daar nu al op te anticiperen in uw en onze werkzaamheden.

De minister-president krijgt er maar niet genoeg van. Minister-president, ik vind het een beetje vervelend dat u telkenmale de minister stoort in zijn poging om te luisteren naar het parlement. Voorzitter Peumans zegt ook altijd als we met elkaar aan het praten zijn: ga babbelen in de koffiekamer, hier moet je luisteren.

De voorzitter: Ze zijn wel hier, mevrouw Van der Borgh. Gaat u verder.

Mevrouw Vera Van der Borgh: Dank u wel.

Minister, dit alles mag ons niet beletten om in onze werkzaamheden te anticiperen op wat komen gaat. Vandaar toch ook mijn vraag om de doelstelling van dit ontwerp van decreet scherp te stellen en gemeenten te enthousiasmeren voor de ouderenbeleidsparticipatie en met hen hierover voldoende te communiceren. Ik denk dat verstandige politici die lokaal actief zijn en hun gemeente zien vergrijzen trouwens ook wel de meerwaarde ervan zullen inzien.

Een tweede element dat uit de hoorzitting is gebleken, is dat de subsidiëring van de partnerorganisatie voor ons allesbehalve duidelijk is. We stelden vast dat de VVSG voor het werken rond lokaal sociaal beleid, waarvan ouderenbeleidsparticipatie een onderdeel was, van de Vlaamse overheid 480.000 euro ontvangt. Daarnaast nog een partnerorganisatie erkennen, deed ons vrezen voor een dubbele financiering. Daarom hadden we een amendement ingediend in de commissie om de subsidiëring van de partnerorganisatie te schrappen.

Tijdens de begrotingsbespreking vorige week hebben we nogmaals duidelijkheid gevraagd en ook verkregen. De 148.000 euro die we sinds de stemming van het huidige decreet jaarlijks terugzien in de begroting en die deel uitmaakt van de 480.000 euro subsidie voor de VVSG, zal worden afgetrokken van de subsidie indien de partnerorganisatie een andere organisatie is dan de VVSG. Daarmee bent u ons gedeeltelijk tegemoet gekomen. We zullen nu vanuit onze fractie de uitvoering van dit ontwerp van decreet opvolgen, meer bepaald het aanduiden van de partnerorganisatie, de subsidies voor die partnerorganisatie en de impact ervan op de financiering van de VVSG indien de partnerorganisatie de VVSG niet zou zijn.

Een aandachtspunt dat eveneens aan bod kwam bij de hoorzitting en dat we hier zeker willen herhalen is dat we bij evaluaties meer moeten gaan naar harde cijfers die ons politici en burgers laten zien of we vooruitgang boeken. Dit is een opmerking die niet alleen geldt voor dit onderwerp, maar voor heel veel domeinen waarvoor Vlaanderen bevoegd is. Itinera gaf ons voorbeelden van landen waar dat wel transparant gebeurt. Misschien kunnen we daar inspiratie opdoen.

Open Vld heeft in de commissie tegen dit ontwerp van decreet gestemd omdat er voor ons geen duidelijkheid was met betrekking tot de dubbele financiering. Daarover is ons door de minister iets meer duidelijkheid gegeven bij de bespreking van de begroting. We blijven desalniettemin beducht voor de uiteindelijke uitvoering en we blijven bekommerd om een aantal zaken, maar het is voor ons wel een argument om onze neen-stem van de commissie om te zetten in een onthouding.

De voorzitter: Mevrouw Vogels heeft het woord.

Mevrouw Mieke Vogels: Voorzitter, minister, dames en heren, ik wil mevrouw De Vits bedanken voor het vrij volledige verslag. Ze citeerde mij, zeggende dat wij dit ontwerp van decreet niet kunnen goedkeuren om verschillende redenen. Omdat in de commissie het amendement aanvaard is dat bij de toewijzing van de partnerorganisatie ook het Ouderenoverlegcomité zal worden betrokken, hebben wij in de commissie reeds onze stem omgezet in een onthouding. Dat zullen we ook vandaag doen.

De voorzitter: Mevrouw Jans heeft het woord.

Mevrouw Lies Jans: Voorzitter, minister, collega's, ik wil eveneens mevrouw De Vits bedanken voor het volledige verslag. Omdat dit een belangrijk ontwerp van decreet is, wil ik onze visie toch ook verduidelijken.

Minister, we vinden het een goed ontwerp van decreet, dat tegemoet komt aan de doelstellingen die het beoogt en dat volledig kan worden ingepast in de visie die deze regering uitdraagt als het aankomt op de efficiëntie en de werking van de lokale besturen. Het decreet van 30 april 2004 met betrekking tot het inclusief Vlaams ouderenbeleid en de beleidsparticipatie van ouderen, dat met dit ontwerp van decreet wordt aangepast aan de moderne realiteit, heeft ontegensprekelijk zijn waarde gehad.

Er zijn nagenoeg geen lokale besturen meer die ouderen niet betrekken bij het beleid en het staat dus prominent op de agenda van diezelfde lokale besturen. Immers, de overgrote meerderheid van de lokale besturen heeft de afgelopen jaren een visie met betrekking tot ouderenbeleid uitgewerkt, heeft een schepen bevoegd voor senioren, heeft een seniorenadviesraad, heeft een coördinator seniorenbeleid enzovoort. Al deze lokale besturen deden dit onder andere onder stimulans van het decreet van 2004 maar zeker ook als gevolg van het stijgende maatschappelijk belang van ouderen in onze samenleving. We zijn daarom ook blij dat nu gekozen is voor een modernere visie op het ouderenbeleid en dat de betutteling van de lokale besturen achterwege blijft. De lokale besturen zullen zelf de verantwoordelijkheid op zich nemen om een inclusief ouderenbeleid uit te werken, iets wat ze in de praktijk nu ook al doen. De Vlaamse Regering zorgt daarbij terecht voor de nodige ondersteuning via partnerorganisaties.

Tijdens de hoorzitting en de bespreking van het ontwerp van decreet in de commissie is er veel aandacht gegaan naar deze mogelijke partnerorganisaties. In onze visie zijn dat duidelijk niet de provincies, aangezien zij in het kader van de interne staatsvorming andere verantwoordelijkheden hebben gekregen. In de hoorzittingen in commissie mochten we ook horen dat de Vlaamse Ouderenraad zichzelf ook niet als partnerorganisatie ziet. We hebben zeker begrip voor die keuze, maar zijn eveneens tevreden dat zij in dit ontwerp van decreet toch de aandacht krijgen die ze verdienen en dat ze blijvend betrokken worden in dit proces.

Deze modernere visie op het ouderenbeleid past perfect in de planlastvermindering waar deze regering voor staat. Besturen zullen op die manier minder tijd en energie hoeven te stoppen in het maken van plannen en rapporten allerhande, en kunnen die tijd en die energie op een meer zinvolle manier investeren in het ouderenbeleid. Het is daarom belangrijk dat die nagestreefde vermindering van de planlast ook effectief gerealiseerd wordt.

De kritiek die bij de bespreking door sommigen geuit werd, namelijk dat lokale besturen geen aandacht meer zouden besteden aan het ouderenbeleid, lijkt mij volledig onterecht. Lokale besturen dienen immers nog steeds een visie uit te werken in het kader van de nieuwe beheers- en beleidscyclus. Tevens benadrukte minister Vandeurzen in de commissie dat in zijn omzendbrief planlastvermindering aan de lokale besturen uitdrukkelijk wordt aangegeven dat ze werk moeten maken van ouderenbeleid en -participatie. En persoonlijk kan ik het me echt niet voorstellen dat een bestuursploeg het zich nu nog kan veroorloven om dit niet op te nemen in haar beleid. Er zijn tegenwoordig trouwens voldoende mondige ouderen, die de lokale bestuurders ook zullen wijzen op hun verantwoordelijkheden.

Onze fractie vindt het belangrijk dat in dezen ook wordt ingespeeld op nieuwe vormen van participatie en inspraak. Adviesraden zijn een goed instrument, maar niet elk lid van de doelgroep wordt bereikt door een adviesraad. De lokale besturen zullen dan ook creatief moeten zijn en inspelen op de wijzigende leefwereld van ouderen. Daar moeten we ons van bewust zijn en ook op inspelen.

Voorzitter, minister, collega's, dit ontwerp van decreet biedt de lokale besturen de mogelijkheden en nodige ondersteuning om een ouderenbeleid op maat uit te bouwen en dit zonder zware planlast en betutteling door de Vlaamse overheid. Op basis van deze elementen kan onze fractie niet anders dan dit ontwerp van decreet ten volle steunen. (*Applaus*)

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Voorzitter, ik stel er prijs op de collega's te danken voor de manier waarop zowel in de commissie als in de plenaire vergadering het ontwerp is behandeld. Een aantal zaken die collega's nu opnieuw hebben aangebracht, werden natuurlijk ook behandeld in de commissie en werden daar beantwoord.

Ik ben een beetje verbaasd over de kritiek of de suggestie als zou bij het aanduiden bij decreet van een coördinerend minister een zware bevoegdheidsoverschrijding aan de orde zijn. Als ik goed geïnformeerd ben, was het in een voorstel van decreet uit 2004 dat het parlement dat in het oorspronkelijke decreet heeft ingeschreven. Het is niet zo dat dat nu plots werd uitgevonden. Het gaat om een bestaande situatie.

Mevrouw Marijke Dillen: Ik ben blij dat ik nu de minister zie. Vanop het spreekgestoelte kunnen we dat niet.

Minister Jo Vandeurzen: En is het een verbetering? (*Gelach*)

Mevrouw Marijke Dillen: Nu is het een verbetering, minister.

U hebt gelijk, minister. Het was ingeschreven in dat voorstel van decreet. Op dat ogenblik was er echter geen advies van de Raad van State. Het zijn eminente juristen van de raad die daarover hun licht hebben laten schijnen en dat gemotiveerd hebben opgemerkt.

Minister Jo Vandeurzen: Het zou me interesseren te weten hoe uw fractie toen heeft gestemd. U hebt toen een positie ingenomen. Dat decreet is ondertussen inderdaad in uitwerking. Het is op dit moment het tweede Vlaams ouderenbeleidsplan dat in uitvoering is.

De bedoeling is dat we op zoek gaan naar één of meerdere partnerorganisaties, precies om de lokale besturen en alle actoren op het lokale vlak aan te moedigen een goed geïntegreerd beleid te voeren, om dat ondersteunende, stimulerende beleid te kunnen voeren. Dat is toch belangrijk. Het ontwerp van decreet verwijst uitdrukkelijk naar de bestaande actoren, waaronder de adviesraden. Zoals het bepaalt, zal er een oproep gelanceerd worden en zullen dan ook één of meerdere partnerorganisaties worden aangeduid. Het is ons natuurlijk bekend dat de VVSG die rol nu vervult. Het ontwerp van decreet is echter duidelijk. Het sluit niet uit dat in de oproep ook ruimte wordt gecreëerd voor bijkomende partnerorganisaties of dat een andere partnerorganisatie wordt aangeduid.

Samen met u ben ik wel tevreden over het amendement dat in de commissie aan het ontwerp van decreet is toegevoegd, namelijk dat er in een evaluatie is voorzien.

Mevrouw De Vits heeft een punt. We moeten nagaan of het vertrouwen dat aan lokale besturen wordt gegeven – voor minder betutteling en planlast –, niet betekent dat de betrokkenheid en participatie van ouderen aan de opmaak en de uitvoering van het beleid zou verminderen. Ik heb het amendement dan ook gesteund. Het zal toelaten om de vraag naar meer data, cijfers en een concreet zicht op het geheel te beantwoorden.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? (*Neen*)

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet.

De door de commissie aangenomen tekst wordt als basis voor de bespreking genomen. (*Zie Parl.St. VI.Parl. 2011-12, nr. 1716/4*)

– *De artikelen 1 en 2 worden zonder opmerkingen aangenomen.*

Er is een amendement tot schrapping van artikel 3. (*Zie Parl.St. VI.Parl. 2011-12, nr. 1716/5*)

De stemming over het artikel wordt aangehouden.

Er is een amendement in hoofdorde tot schrapping van artikel 4 en in bijkomende orde op artikel 4. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2011-12, nr. 1716/5)

De stemmingen over het amendement en over het artikel worden aangehouden.

Er is een amendement op artikel 5. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2011-12, nr. 1716/5)

De stemmingen over het amendement en over het artikel worden aangehouden.

Er is een amendement tot schrapping van artikel 6. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2011-12, nr. 1716/5)

De stemming over het artikel wordt aangehouden.

Er zijn amendementen op artikel 7. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2011-12, nr. 1716/5)

De stemmingen over de amendementen en over het artikel worden aangehouden.

– *Artikel 8 wordt zonder opmerkingen aangenomen.*

Er is een amendement op artikel 9. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2011-12, nr. 1716/5)

De stemmingen over het amendement en over het artikel worden aangehouden.

– *De artikelen 10 tot en met 13 worden zonder opmerkingen aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

■

VLAAMS INSTITUUT VOOR VREDE EN GEWELDPREVENTIE

Benoeming van twee leden van de raad van bestuur

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is overeenkomstig artikel 7 van het decreet van 7 mei 2004 houdende oprichting van een Vlaams Instituut voor Vrede en Geweldpreventie bij het Vlaams Parlement de benoeming van twee leden van de raad van bestuur van dat instituut, ter vervanging van de heren Walter Baeten en Hans Lammerant, ontslagnemend.

Het vrijwillig samenwerkingsverband van Nederlandstalige vredesorganisaties heeft bij brief van 22 oktober 2012 de heer William De Bruyn en mevrouw Brigitte Herremans voorgedragen.

Vraagt iemand hieromtrent nog het woord? (*Neen*)

Aangezien het aantal kandidaten overeenstemt met het aantal toe te wijzen plaatsen, verklaar ik de heer William De Bruyn en mevrouw Brigitte Herremans benoemd tot lid van de raad van bestuur van het Vlaams Instituut voor Vrede en Geweldpreventie.

■

ONTSLAG VAN EEN VLAAMS VOLKSVERTEGENWOORDIGER

De voorzitter: Dames en heren, bij brief van 12 november 2012 neemt de heer Ludwig Caluwé met ingang van 1 december 2012 ontslag als Vlaams volksvertegenwoordiger.

■

POLITIEKE FRACTIES

Wijziging in het bestuur

De voorzitter: Dames en heren, bij brief van 27 november 2012 deelt de CD&V-fractie mee dat de heer Koen Van den Heuvel met ingang van 1 december 2012 de taak van fractievoorzitter op zich neemt. (*Applaus*)

■

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, ik stel voor de agenda aan te vullen met de verkiezing van een secretaris ter vervanging van de heer Koen Van den Heuvel, die met ingang van 1 december 2012 fractievoorzitter wordt, en met de verkiezing van de voorzitter van de Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebeleid ter vervanging van de heer Tom Dehaene.

Is het parlement het hiermee eens? (*Instemming*)

■

VERKIEZING van een secretaris

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de verkiezing van een secretaris van het Vlaams Parlement ter vervanging van de heer Koen Van den Heuvel, die op 1 december 2012 fractievoorzitter wordt.

Bij brief van 27 november 2012 draagt de CD&V-fractie de heer Eric Van Rompuy voor. (*Applaus*)

Zijn er nog andere voorstellen? (*Neen*)

Aangezien het aantal kandidaten overeenstemt met het aantal toe te wijzen plaatsen, verklaar ik de heer Eric Van Rompuy met ingang van 1 december 2012 verkozen tot secretaris van het Vlaams Parlement.

■

SAMENSTELLING VAN DE COMMISSIES

Verkiezing van een voorzitter

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de verkiezing van de voorzitter van de Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebeleid ter vervanging van de heer Tom Dehaene.

Bij brief van 27 november 2012 draagt de CD&V-fractie mevrouw Katrien Schryvers voor.

Zijn er nog andere voorstellen? (*Neen*)

Aangezien het aantal kandidaten overeenstemt met het aantal toe te wijzen plaatsen, verklaar ik mevrouw Katrien Schryvers met ingang van 1 december 2012 verkozen tot voorzitter van de Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebeleid. (*Applaus*)

■

HULDE

De voorzitter: Mijnheer Caluwé, ik heb het bijzonder genoeg om vanop dit spreekgestoelte een woordje te mogen zeggen. Ik moet onze voorzitter uitdrukkelijk verontschuldigen. Hij zit

nu op het vliegtuig, maar hij zendt u in elk geval de beste groten. Ik heb de eer iets te mogen zeggen, want dit is eigenlijk uw laatste vergadering.

Beste Ludwig, u was ruim dertien jaar lid van dit parlement, waarvan acht jaar als fractieleider van uw en onze partij, CD&V. Met deze termijn onderscheidt u zich als de ancien onder de huidige fractieleiders en treedt u in het voetspoor van uw voorganger, Eric Van Rompuy.

Het mag duidelijk zijn, u behoort tot de kopgroep van ervaren leden. Op 1 december 2012 verliest dit parlement een deel van zijn geheugen. De provincie Antwerpen krijgt er een ervaren politicus bij.

Beste Ludwig, u maakt deel uit van de geduchte club van slagerszonen die de politiek zijn ingetrokken, de politici van vlees en bloed. Politiek kreeg u niet van thuis uit mee, maar het harde werken en de dienstvaardige omgang met mensen des te meer. In de weinige vrije tijd die u vandaag nog rest, blijft u actief in het verenigingsleven en uw werkkraft blijkt uit uw loopbaan.

Tijdens uw humanioraperiode in Edegem koos u voor de richting Latijn-Wiskunde en was u voorzitter van de leerlingenraad. Aan de universiteit studeerde u rechten en economie. U zette er de eerste stappen in de politiek, als Antwerps en nadien ook als nationaal voorzitter van de Christendemocratische Studenten. Midden de jaren 80 werd u kabinetsattaché van toenmalig minister van Institutionele Hervormingen Jean-Luc Dehaene. In 1989, op het congres 'Politiek, iets voor mij?', verkozen de CVP-Jongeren u tot hun nationaal voorzitter.

Van uw politieke keuze zou u later zeggen dat ze was ingegeven door de waarden van uw ouders, maar dan aangepast aan een veranderde tijd. Als CVP-Jongerenvoorzitter was u een rebelse voorman. In een periode waarin daar nog geen sprake van was, pleitte u voor de oppositiekuur. U was een fel verdediger van de jonge gezinnen en van de Vlaamse autonomie.

Toen u in 1995 de kans kreeg om uw politieke idealen als senator te verwezenlijken, deed u dit met het u typerende doorzettingsvermogen. De Rwandacommissie, de politiehervorming, de evaluatie van de staathervorming, de rechtstreekse verkiezing van de districtsraden zijn maar enkele van de belangrijke dossiers waarvoor u zich inzette.

In 1999 werd u Vlaams volksvertegenwoordiger en was u 38 jaar oud. De media voerden u op als de coming man en als de dauphin en de opvolger van CVP-boegbeeld Herman Suykerbuyk, uw schoonvader. U zou uw talent bevestigen tijdens uw eerste legislatuur als gewezen jongerenvoorzitter en gedreven in het voeren van oppositie tussen 1999 en 2004. Later zou u, met Kempense nuchterheid, als een no-nonsense politicus uw fractie stevig en steeds op zoek naar harmonie leiden. Politiek ervaren als u was, wist u jong en iets ouder met elkaar te verzoenen. Dat was niet altijd even gemakkelijk.

Beste Ludwig, u bent niet enkel een doorgewinterd fractieleider geweest. We zullen ons u eveneens herinneren als een gemeenschapssenator en als een felle bewaker van het Vlaams bevoegdheidsterrein. U hebt de voorbije jaren negentien belangenconflicten ingeroepen, waarvan er zes zijn aangenomen. Dat vier van die belangenconflicten vanuit de oppositie zijn ingeroepen, is op zich zeer opmerkelijk. U hebt zich niet voor niets wel eens de Vlaamse luis in de partijpels genoemd.

Er zijn nog andere terreinen waarbij u zich zeer betrokken hebt gevoeld. Als verkozenen voor de kieskring Antwerpen bent u onafgebroken een voorvechter van de belangen van Antwerpen en zijn omgeving geweest. Tel daarbij uw nauwgezette opvolging van de mobiliteitsdossiers en men komt tot een typering van een bedrijvig, maar ook zeer pragmatisch politicus.

Naar uw gevoel is het moment gekomen om over te stappen naar de provincie. U gaat verder als Antwerps gedeputeerde met de bevoegdheden Economie, Landbouw, Innovatie en

Financiën. Als man van de Noorderkempen bent u emotioneel verbonden met de regio, en zal u er ongetwijfeld aarden. Ik ben ervan overtuigd dat het met heel veel toewijding zal zijn dat u er aan de slag gaat.

Beste Ludwig, namens dit voltallige parlement wil ik u oprecht danken voor uw inzet, en ik wens u in naam van ons allen alle succes toe in uw nieuwe functie. Het ga je goed. (*Applaus op alle banken*)

Minister-president Kris Peeters: Voorzitter, ik wil namens de Vlaamse Regering Ludwig Caluwé van harte bedanken voor de jarenlange samenwerking. De Vlaamse Regering werkt natuurlijk intenser samen met de fractievoorzitters, zeker die van de meerderheid, maar ook die van de oppositie. Ik dank u voor de vele jaren dat de Vlaamse Regering met u als fractieleider samengewerkt heeft. We hebben een aantal moeilijke momenten gehad – waar ik nu niet dieper op inga –, wij hebben ook heel gezellige momenten gehad, die we koesteren. Ik wil u daar uitdrukkelijk namens de voltallige Vlaamse Regering voor danken.

Ik wil u natuurlijk ook feliciteren. U gaat naar een zeer belangrijke provincie, de provincie Antwerpen, met belangrijke bevoegdheden, die me ook zeer na aan het hart liggen. We zullen elkaar ook daar nog ontmoeten. Ik hoop u daar op dezelfde manier, met de rustige vastheid die u eigen is, de moeilijke dossiers tot een goed einde kunt brengen.

Ik maak ook al van de gelegenheid gebruik om de nieuwe fractievoorzitter te feliciteren. Ik ken hem een beetje, hij komt ook van de provincie Antwerpen.

Het belangrijkste is dat we Ludwig Caluwé alle succes toewensen en hem grote dankbaarheid betuigen voor al die jaren van fijne samenwerking. (*Applaus op alle banken*)

De voorzitter: De heer Caluwé heeft het woord.

De heer Ludwig Caluwé: Voorzitter, minister-president, leden van de regering, collega's dit soort van huldezittingen geeft altijd het ietwat ongemakkelijk gevoel dat men aanwezig is op zijn eigen begrafenisplechtigheid. Het geeft wangen van schaamte, rode kaken, maar goed, het is het lot dat men dit moet aanhoren. Bedankt voor al die mooie woorden – en ik ben er ook van overtuigd dat ze stuk voor stuk gemeend zijn.

Vorige maandag had Koen Van den Heuvel een bijzondere dag. Hij moest 's morgens deelnemen aan een oefening in rampbestrijding: men oefende dat een Sevesobedrijf een zware ramp onderging in zijn gemeente. In de namiddag werd het dan echt. We waren samen bij de inhuldiging van het museum bij de Dossinkazerne, toen hij plots opgebeld werd door zijn brandweercommandant met de mededeling dat er een oude bom was ontdekt die tot ontploffing dreigde te komen. Ik maakte mezelf de bedenking: Koen Van den Heuvel is perfect voorbereid op de rol van fractieleider in de meerderheid. (*Gelach*)

En u zult zeggen: was dat deze namiddag dan wel het geval, er is toch wel een bommetje ontploft? Wel, kijk op uw banken: er is onmiddellijk omgegaan met de gevolgen van de ramp, er ligt een eensgezinde meerderheidsmotie op de tafel van iedereen. (*Applaus*)

Incident gesloten.

Brandjes blussen vormt heel vaak de taak van een fractieleider in de meerderheid. Ik heb dat heel graag gedaan en was het zeker nog niet beu. Er zijn echter nieuwe uitdagingen. Er zijn wel andere zaken die ik eerlijk gezegd met de jaren stilaan een beetje moe werd. Ik heb het dan over de discussies over ons statuut, over het aantal vragen dat hier al dan niet wordt gesteld, over het al dan niet mogen gebruiken van een laptop in de plenaire vergadering enzovoort. Soms was dat het enige dat er over ons in de media verscheen, waardoor de vaak interessante inhoudelijke boodschap dikwijls ondergesneeuwd raakt. Dat werd me af en toe te veel.

Ik wil nu wel even ernstig zijn. Ik verlaat niet alleen dit parlement, ik verlaat na 28 jaar ook de Wetstraat. Mevrouw Heeren heeft mijn parcours daarnet geschetst. De rode draad

doorheen dat parcours was de staats hervorming. Ik had het voorrecht om in 1984 recht van de universiteitsbanken terecht te komen op het kabinet van Jean-Luc Dehaene om daar te werken aan de uitvoering van de staats hervorming van 1980. Hierdoor was ik ook op de medewerkersbanken aanwezig op het moment dat de staats hervorming van 1988 werd uitgewerkt. Ik vond dat zo'n goede staats hervorming dat ik nadien als jongeren voorzitter ook van oordeel was dat ze helemaal moest worden uitgevoerd, dus niet alleen de eerste en tweede fase, maar ook de derde. Dat is na verkiezingen ook gebeurd. Daardoor hebben we hier nu dit rechtstreeks verkozen Vlaams Parlement. Zonder die derde fase was dat niet mogelijk geweest.

Nadien hadden we de Vlaamse resoluties en de saga over Brussel-Halle-Vilvoorde. Dat heeft finaal aanleiding gegeven tot deze zesde staats hervorming. Het is dit parlement en het volgende dat zal moeten omgaan met de gevolgen daarvan en de discussies over eventuele bijkomende stappen.

Daarover toch enkele woorden.

Ik houd niet van het beeld waarbij Vlaanderen als een afrit wordt voorgesteld. Het geeft de indruk dat we ons met de staats hervorming knus kunnen terugtrekken in ons kleine Vlaanderen en dat we zo kunnen ontkomen aan de grote wereldstormen. Vlaanderen is geen afrit. Neen, via meer Vlaanderen moeten we de oprit nemen en ervoor zorgen dat we die stormen aankunnen en ons voorbereiden. We zullen die stormen echter sowieso ondergaan. Vlaanderen moet een oprit zijn waarbij we ons beter kunnen positioneren in die internationale samenleving.

Daarom ook vind ik het belangrijk dat het Vlaams Parlement het handvest onderschrijft waarin we duidelijk de Europese grondwaarden onderschrijven. Ik heb geprobeerd dat nog te realiseren. Ik heb daar af en toe nogal hard voor gepusht omdat ik dat graag zelf nog wilde doen en besepte dat ik hier sneller dan voorzien zou vertrekken. Het is niet gelukt, maar ik hoop dat dit parlement dit handvest toch nog zal goedkeuren.

Bij de implementatie van de zesde staats hervorming en wat er eventueel nog op volgt, is het ook belangrijk dat we de band met Brussel niet verliezen. We mogen Brussel niet loslaten. Niet alleen wordt 10 procent van het Vlaams bruto nationaal product door Brussel gegenereerd en werkt 8 procent van de Vlaamse werknemers die wonen in het Vlaamse Gewest in Brussel, het gaat er ook om dat Brussel in belangrijke mate een venster op de wereld is. Vlaanderen moet met een open vizier met de hele wereld kunnen communiceren.

Ik moet zeggen dat op dat vlak mijn mening over Brussel ook wat geëvolueerd is. Dat heeft misschien te maken met die 28 jaar, misschien heeft zich een soort stockholm syndroom voorgedaan. Ik zal nu het grootste gedeelte van mijn werkdagen in Antwerpen, in 't stad, kunnen doorbrengen. Ik heb ook altijd gehoopt dat dat eens mogelijk zou zijn: in 't stad, dat ik ook beschouw als mijn stad. *(Gelach)*

Ik woon er dan wel een eindje vandaan, maar 't stad is van iedereen. Dat is toch nog zo? *(Gelach)*

Het is ook mijn stad. Vroeger durfde ik al eens te zeggen: "Wat is het mooiste van Brussel? Dat is de eerste trein naar Antwerpen." Mijn mening daarover is ondertussen iets meer genuanceerd.

Tenslotte heb ik nog een laatste bemerking bij wat we moeten doen, bij hoe we moeten omgaan met de zesde staats hervorming en eventuele bijkomende stappen. We gaan als Vlaamse overheid met deze zesde staats hervorming van 25 miljard euro uitgaven naar 35 miljard euro. Dit parlement moet er goed over nadenken hoe daarmee wordt omgegaan. We moeten vermijden dat die massa Vlaanderen te zeer overstelpt, dat dit een overheid wordt die op de jacobijnse leest, of op de Franse leest is geschoeid.

Neen, het lijkt me belangrijk dat er wordt gewerkt met partners, dat er goed wordt samengewerkt, dat we het niet alleen doen. We moeten goed samenwerken met het middenveld en met verenigingen zodat dit niet louter een overheid op zichzelf is.

U zult nu denken dat ik nu al helemaal in mijn nieuwe rol zit en misbruik maak van dit spreekgestoelte, maar het is ook belangrijk dat er op een goede manier wordt samengewerkt met de lokale besturen. Ik denk dan in de eerste plaats aan de gemeenten maar in tweede instantie toch ook met de provincies.

Waarom? Laat me toch één statistiek geven. En die komt niet van de Vereniging van de Vlaamse Provincies (VVP) of van de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG), maar van het Nederlandse Centraal Bureau voor de Statistiek. Als we de mate van decentralisatie van uitgaven bekijken op Europees vlak, dan wordt gemiddeld 28 procent van de uitgaven in Europa uitgegeven door lokale besturen en 72 procent door centrale overheden of in federale staten, zoals hier, in Spanje en in Duitsland door de deelstaten en de centrale overheid samen. In Nederland gaat het om 32 procent, in de Scandinavische landen om meer dan 40 procent en in België om 13 procent. Er zijn slechts drie landen in Europa waar dit cijfer lager ligt: Portugal, Griekenland en Ierland. Ik denk niet dat hier nog veel meer over moet worden gezegd.

Ik rond af. Politiek, een parlement, is geen eenvoudige aangelegenheid, geen eenvoudige bedrijvigheid. Ik discussieer soms met bedrijfsleiders en ik krijg dan vaak de vraag hoe het toch komt dan men in de politiek zo moeilijk tot akkoorden en tot besluiten komt. Waarom duurt het soms zo lang vooraleer echte beslissingen kunnen worden genomen? Ik stel dan altijd de volgende wedervraag: kunt u zich voorstellen dat u permanent akkoorden moet sluiten met degenen die eigenlijk uw grootste concurrenten zijn, met degenen die op de markt jagen op dezelfde klanten? Kunt u zich voorstellen dat u permanent akkoorden moet sluiten, beslissingen moet nemen en samenwerkingsakkoorden moet aangaan, met degenen met wie u permanent in strijd bent om al dan niet klanten te winnen of te verliezen?

Dat is de uitdaging waar de politiek permanent voor staat. En dat kunnen we maar wanneer er in de politiek ten aanzien van elkaar, op persoonlijk vlak, respect en vriendschap bestaan. Ik behoor niet tot degenen die zeggen dat je in de politiek geen vrienden kan hebben. Integendeel, ik heb in de voorbije jaren niet alleen heel veel respect, maar ook heel veel vriendschap ontmoet, niet alleen in onze eigen fractie, maar ook over de fracties heen. De gesprekken die je kunt hebben na een discussie: opnieuw rustig met elkaar praten over het persoonlijke leven, over kinderen en ouders. Respect hebben voor elkaar is een essentieel onderdeel om mogelijk te maken dat je ook in de politiek met tegenstanders tot akkoorden kunt komen.

Ik ben blij dat ik dat hier met zoveel mensen heb gehad. Ik hoop dat die vriendschap ook de komende jaren kan blijven bestaan. Voor die goede samenwerking en voor die vaak bemoedigende, vriendelijke woorden, hartelijk dank. (*Applaus*)

■

ONTWERP VAN DECREET houdende de stimulering van een inclusief Vlaams ouderenbeleid en de beleidsparticipatie van ouderen – 1716 (2011-2012) – Nrs. 1 tot 5

Aangehouden stemmingen

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde zijn de aangehouden stemmingen.

Aan de orde is de stemming over amendement nr. 14, van mevrouw Dillen, tot schrapping van artikel 3.

We stemmen meteen over het artikel zelf.

Stemming nr. 1

Het resultaat wat betreft de gemeenschapsaangelegenheden is als volgt:

110 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
62 leden hebben ja geantwoord;
15 leden hebben neen geantwoord;
33 leden hebben zich onthouden.

Het resultaat wat betreft de gewestaangelegenheden is als volgt:

104 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
60 leden hebben ja geantwoord;
15 leden hebben neen geantwoord;
29 leden hebben zich onthouden.

Artikel 3 is aangenomen.

De heer Tommelein heeft het woord.

De heer Bart Tommelein: Voorzitter, ik heb een stemafpraak met mevrouw Godderis voor deze en volgende stemmingen.

De voorzitter: De heer Watteeuw heeft het woord.

De heer Filip Watteeuw: Ik heb een stemafpraak met mevrouw Pehlivan.

De voorzitter: Aan de orde is de stemming over amendement nr. 15 in bijkomende orde, van mevrouw Dillen, op artikel 4.

Stemming nr. 2

Het resultaat wat betreft de gemeenschapsaangelegenheden is als volgt:

109 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
22 leden hebben ja geantwoord;
62 leden hebben neen geantwoord;
25 leden hebben zich onthouden.

Het resultaat wat betreft de gewestaangelegenheden is als volgt:

103 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
20 leden hebben ja geantwoord;
60 leden hebben neen geantwoord;
23 leden hebben zich onthouden.

Het amendement in bijkomende orde is niet aangenomen.

Aan de orde is de stemming over amendement nr. 15 in hoofdorde, van mevrouw Dillen, tot schrapping van artikel 4.

We stemmen meteen over het artikel zelf.

Stemming nr. 3

Het resultaat wat betreft de gemeenschapsaangelegenheden is als volgt:

110 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
63 leden hebben ja geantwoord;
15 leden hebben neen geantwoord;
32 leden hebben zich onthouden.

Het resultaat wat betreft de gewestaangelegenheden is als volgt:

104 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
61 leden hebben ja geantwoord;

15 leden hebben neen geantwoord;
28 leden hebben zich onthouden.

Artikel 4 is aangenomen.

Aan de orde is de stemming over amendement nr. 16, van mevrouw Dillen, op artikel 5.

Stemming nr. 4

Het resultaat wat betreft de gemeenschapsaangelegenheden is als volgt:

110 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
17 leden hebben ja geantwoord;
62 leden hebben neen geantwoord;
31 leden hebben zich onthouden.

Het resultaat wat betreft de gewestaangelegenheden is als volgt:

104 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
16 leden hebben ja geantwoord;
60 leden hebben neen geantwoord;
28 leden hebben zich onthouden.

Het amendement is niet aangenomen.

Aan de orde is de stemming over artikel 5.

Stemming nr. 5

Het resultaat wat betreft de gemeenschapsaangelegenheden is als volgt:

110 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
63 leden hebben ja geantwoord;
15 leden hebben neen geantwoord;
32 leden hebben zich onthouden.

Het resultaat wat betreft de gewestaangelegenheden is als volgt:

104 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
61 leden hebben ja geantwoord;
15 leden hebben neen geantwoord;
28 leden hebben zich onthouden.

Artikel 5 is aangenomen.

Aan de orde is de stemming over amendement nr. 17, van mevrouw Dillen, tot schrapping van artikel 6.

We stemmen meteen over het artikel zelf.

Stemming nr. 6

Het resultaat wat betreft de gemeenschapsaangelegenheden is als volgt:

110 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
62 leden hebben ja geantwoord;
15 leden hebben neen geantwoord;
33 leden hebben zich onthouden.

Het resultaat wat betreft de gewestaangelegenheden is als volgt:

104 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
60 leden hebben ja geantwoord;
15 leden hebben neen geantwoord;
29 leden hebben zich onthouden.

Artikel 6 is aangenomen.

Aan de orde is de stemming over amendement nr. 18, van mevrouw Dillen, op artikel 7.

Stemming nr. 7

Het resultaat wat betreft de gemeenschapsaangelegenheden is als volgt:

109 leden hebben aan de stemming deelgenomen;

15 leden hebben ja geantwoord;

61 leden hebben neen geantwoord;

33 leden hebben zich onthouden.

Het resultaat wat betreft de gewestaangelegenheden is als volgt:

104 leden hebben aan de stemming deelgenomen;

15 leden hebben ja geantwoord;

60 leden hebben neen geantwoord;

29 leden hebben zich onthouden.

Het amendement is niet aangenomen.

Aan de orde is de stemming over amendement nr. 19, van mevrouw Dillen, op artikel 7.

Stemming nr. 8

Het resultaat wat betreft de gemeenschapsaangelegenheden is als volgt:

110 leden hebben aan de stemming deelgenomen;

15 leden hebben ja geantwoord;

62 leden hebben neen geantwoord;

33 leden hebben zich onthouden.

Het resultaat wat betreft de gewestaangelegenheden is als volgt:

104 leden hebben aan de stemming deelgenomen;

15 leden hebben ja geantwoord;

60 leden hebben neen geantwoord;

29 leden hebben zich onthouden.

Het amendement is niet aangenomen.

Aan de orde is de stemming over artikel 7.

Stemming nr. 9

Het resultaat wat betreft de gemeenschapsaangelegenheden is als volgt:

110 leden hebben aan de stemming deelgenomen;

62 leden hebben ja geantwoord;

15 leden hebben neen geantwoord;

33 leden hebben zich onthouden.

Het resultaat wat betreft de gewestaangelegenheden is als volgt:

104 leden hebben aan de stemming deelgenomen;

60 leden hebben ja geantwoord;

15 leden hebben neen geantwoord;

29 leden hebben zich onthouden.

Artikel 7 is aangenomen.

Aan de orde is de stemming over amendement nr. 20, van mevrouw Dillen, op artikel 9.

Stemming nr. 10

Het resultaat wat betreft de gemeenschapsaangelegenheden is als volgt:

---

110 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
15 leden hebben ja geantwoord;
62 leden hebben neen geantwoord;
33 leden hebben zich onthouden.

Het resultaat wat betreft de gewestaangelegenheden is als volgt:

104 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
15 leden hebben ja geantwoord;
60 leden hebben neen geantwoord;
29 leden hebben zich onthouden.

Het amendement is niet aangenomen.

Aan de orde is de stemming over artikel 9.

Stemming nr. 11

Het resultaat wat betreft de gemeenschapsaangelegenheden is als volgt:

110 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
62 leden hebben ja geantwoord;
15 leden hebben neen geantwoord;
33 leden hebben zich onthouden.

Het resultaat wat betreft de gewestaangelegenheden is als volgt:

104 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
60 leden hebben ja geantwoord;
15 leden hebben neen geantwoord;
29 leden hebben zich onthouden.

Artikel 9 is aangenomen.

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 12

Het resultaat wat betreft de gemeenschapsaangelegenheden is als volgt:

110 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
62 leden hebben ja geantwoord;
48 leden hebben zich onthouden.

Het resultaat wat betreft de gewestaangelegenheden is als volgt:

104 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
60 leden hebben ja geantwoord;
44 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

■

MOTIE van de heren Wim Van Dijck, Joris Van Hauthem en Wim Wienen en mevrouw Katleen Martens tot besluit van het op 28 november 2012 in plenaire vergadering gehouden actualiteitsdebat over de verklaringen van minister-president Kris Peeters betreffende de geplande hervorming van het secundair onderwijs – 1818 (2012-2013) – Nr. 1

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de motie.

Stemming nr. 13

Ziehier het resultaat:

106 leden hebben aan de stemming deelgenomen;

16 leden hebben ja geantwoord;

67 leden hebben neen geantwoord;

23 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement de motie niet aan.

■

MOTIE van de dames Elisabeth Meuleman en Mieke Vogels tot besluit van het op 28 november 2012 in plenaire vergadering gehouden actualiteitsdebat over de verklaringen van minister-president Kris Peeters betreffende de geplande hervorming van het secundair onderwijs – 1819 (2012-2013) – Nr. 1

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de motie.

Stemming nr. 14

Ziehier het resultaat:

107 leden hebben aan de stemming deelgenomen;

5 leden hebben ja geantwoord;

81 leden hebben neen geantwoord;

21 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement de motie niet aan.

■

MOTIE van de heer Kris Van Dijck, de dames Vera Celis, Kathleen Deckx en Fatma Pehlivan, de heer Jos De Meyer en de dames Kathleen Helsen en Sabine Poleyn tot besluit van het op 28 november 2012 in plenaire vergadering gehouden actualiteitsdebat over de verklaringen van minister-president Kris Peeters betreffende de geplande hervorming van het secundair onderwijs – 1820 (2012-2013) – Nr. 1

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de motie.

Stemming nr. 15

Ziehier het resultaat:

108 leden hebben aan de stemming deelgenomen;

61 leden hebben ja geantwoord;

20 leden hebben neen geantwoord;
27 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement de motie aan. Ze zal aan de Vlaamse Regering worden overgezonden.

■

MOTIE van mevrouw Marleen Vanderpoorten en de heer Boudewijn Bouckaert tot besluit van het op 28 november 2012 in plenaire vergadering gehouden actualiteitsdebat over de verklaringen van minister-president Kris Peeters betreffende de geplande hervorming van het secundair onderwijs
– 1821 (2012-2013) – Nr. 1

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de motie.

Stemming nr. 16

Ziehier het resultaat:

108 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
45 leden hebben ja geantwoord;
61 leden hebben neen geantwoord;
2 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement de motie niet aan.

■

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, hiermee zijn we aan het einde gekomen van onze werkzaamheden voor vandaag.

We komen opnieuw bijeen op woensdag 5 december 2012 om 14 uur.

De vergadering is gesloten.

– *De vergadering wordt gesloten om 18.51 uur.*

■

BIJLAGEN

Aanwezigheden

Aanwezig

Filip Anthuenis, Erik Arckens, Robrecht Bothuyne, Boudewijn Bouckaert, Karin Brouwers, Ann Brussee, Karlos Callens, Ludwig Caluwé, Bart Caron, Vera Celis, Patricia Ceysens, Lode Ceysens, Sonja Claes, Griet Coppé, Frank Creyelman, Jean-Jacques De Gucht, Irina De Knop, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Annick De Ridder, Mia De Vits, Gwenny De Vroe, Else De Wachter, Patricia De Waele, Bart De Wever, Johan Deckmyn, Kathleen Deckx, Tom Dehaene, Lieven Dehandschutter, Paul Delva, Mark Demesmaeker, Steve D'Hulster, Matthias Diependaele, Marijke Dillen, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Cindy Franssen, Peter Gysbrechts, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans, Michèle Hostekint, Pieter Huybrechts, Yamila Idrissi, Lies Jans, Vera Jans, Chris Janssens, Patrick Janssens, Ward Kennes, Marino Keulen, Els Kindt, Jan Laurys, Marcel Logist, Chokri Mahassine, Bart Martens, Katleen Martens, Elisabeth Meuleman, Fientje Moerman, Lydia Peeters, Fatma Pehlivan, Sabine Poleyn, Peter Reekmans, Els Robeyns, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Ivan Sabbe, Hermes Sanctorum, Ludo Sannen, Johan Sauwens, Katrien Schryvers, Herman Schueremans, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Helga Stevens, Felix Strackx, Erik Tack, Valerie Taeldeman, Bart Tommelein, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Marleen Van den Eynde, Koen Van den Heuvel, Vera Van der Borgh, Luckas Van Der Taelen, Kris Van Dijck, Wim Van Dijck, Joris Van Hauthem, Bart Van Malderen, Dirk Van Mechelen, Karim Van Overmeire, Eric Van Rompuy, Sas van Rouveroj, Gerda Van Steenberge, Mercedes Van Volcem, Wilfried Vandaele, Marc Vanden Bussche, Marleen Vanderpoorten, Jurgen Vanlerberghe, Lode Vereeck, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Christian Verougstraete, Johan Verstreken, Jurgen Verstrepen, Linda Vissers, Mieke Vogels, Filip Watteeuw, Ulla Werbrouck, Wim Wienen, Veli Yüksel, Khadija Zamouri.

Afwezig met kennisgeving

Jan Penris: ambtsverplichtingen;

Jan Peumans: door Vlaams Parlement toegestane zending;

Christian Van Eyken: familieverblijven;

Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt, Philippe De Coene, Danielle Godderis-T'Jonck, Dirk Peeters, Griet Smaers: gezondheidsredenen.

Afwezig zonder kennisgeving

Filip Dewinter

■

Individuele stemmingen Vlaamse Volksvertegenwoordigers

Stemming nr. 1:

JA-stemmen:

Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ludwig Caluwé, Vera Celis, Lode Ceysens, Sonja Claes, Griet Coppé, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Jos De Meyer, Mia De Vits, Else De Wachter, Bart De Wever, Kathleen Deckx, Tom Dehaene, Lieven Dehandschutter, Paul Delva, Mark Demesmaeker, Steve D'Hulster, Matthias Diependaele, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Cindy Franssen, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Lies Jans, Vera Jans, Patrick Janssens, Ward Kennes, Els Kindt, Jan Laurys, Marcel Logist, Chokri Mahassine, Bart Martens, Sabine Poleyn, Els Robeyns, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Ludo Sannen,

Johan Sauwens, Katrien Schryvers, Willy Segers, Helga Stevens, Valerie Taeldeman, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Koen Van den Heuvel, Kris Van Dijck, Bart Van Malderen, Karim Van Overmeire, Eric Van Rompuy, Wilfried Vandaele, Jurgen Vanlerberghe, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Johan Verstreken, Veli Yüksel

NEEN-stemmen:

Frank Creyelman, Johan Deckmyn, Marijke Dillen, Pieter Huybrechts, Chris Janssens, Katleen Martens, Stefaan Sintobin, Felix Strackx, Erik Tack, Marleen Van den Eynde, Wim Van Dijck, Joris Van Hauthem, Christian Verougstraete, Linda Vissers, Wim Wienen

ONTHOUDINGEN:

Filip Anthuenis, Erik Arckens, Boudewijn Bouckaert, Ann Brusseel, Karlos Callens, Bart Caron, Patricia Ceysens, Jean-Jacques De Gucht, Marnic De Meulemeester, Annick De Ridder, Gwenny De Vroe, Patricia De Waele, Peter Gysbrechts, Marino Keulen, Elisabeth Meuleman, Fientje Moerman, Lydia Peeters, Hermes Sanctorum, Herman Schueremans, Bart Tommelein, Vera Van der Borght, Luckas Van Der Taelen, Dirk Van Mechelen, Sas van Rouveroij, Gerda Van Steenberge, Mercedes Van Volcem, Marc Vanden Bussche, Marleen Vanderpoorten, Lode Vereeck, Mieke Vogels, Filip Watteeuw, Ulla Werbrouck, Khadija Zamouri

■

Stemming nr. 2:

JA-stemmen:

Erik Arckens, Bart Caron, Frank Creyelman, Johan Deckmyn, Marijke Dillen, Pieter Huybrechts, Chris Janssens, Katleen Martens, Elisabeth Meuleman, Hermes Sanctorum, Stefaan Sintobin, Felix Strackx, Erik Tack, Marleen Van den Eynde, Luckas Van Der Taelen, Wim Van Dijck, Joris Van Hauthem, Gerda Van Steenberge, Christian Verougstraete, Linda Vissers, Mieke Vogels, Wim Wienen

NEEN-stemmen:

Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ludwig Caluwé, Vera Celis, Lode Ceysens, Sonja Claes, Griet Coppé, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Jos De Meyer, Mia De Vits, Else De Wachter, Bart De Wever, Kathleen Deckx, Tom Dehaene, Lieven Dehandschutter, Paul Delva, Mark Demesmaeker, Steve D'Hulster, Matthias Diependaele, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Cindy Franssen, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Lies Jans, Vera Jans, Patrick Janssens, Ward Kennes, Els Kindt, Jan Laurys, Marcel Logist, Chokri Mahassine, Bart Martens, Sabine Poleyn, Els Robeyns, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Ludo Sannen, Johan Sauwens, Katrien Schryvers, Willy Segers, Helga Stevens, Valerie Taeldeman, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Koen Van den Heuvel, Kris Van Dijck, Bart Van Malderen, Karim Van Overmeire, Eric Van Rompuy, Wilfried Vandaele, Jurgen Vanlerberghe, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Johan Verstreken, Veli Yüksel

ONTHOUDINGEN:

Filip Anthuenis, Boudewijn Bouckaert, Ann Brusseel, Karlos Callens, Patricia Ceysens, Jean-Jacques De Gucht, Marnic De Meulemeester, Annick De Ridder, Patricia De Waele, Peter Gysbrechts, Marino Keulen, Fientje Moerman, Lydia Peeters, Herman Schueremans, Bart Tommelein, Vera Van der Borght, Dirk Van Mechelen, Sas van Rouveroij, Mercedes Van Volcem, Marc Vanden Bussche, Marleen Vanderpoorten, Lode Vereeck, Filip Watteeuw, Ulla Werbrouck, Khadija Zamouri

■

Stemming nr. 3:

JA-stemmen:

Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ludwig Caluwé, Vera Celis, Lode Ceyskens, Sonja Claes, Griet Coppé, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Jos De Meyer, Mia De Vits, Else De Wachter, Bart De Wever, Kathleen Deckx, Tom Dehaene, Lieven Dehandschutter, Paul Delva, Mark Demesmaeker, Steve D'Hulster, Matthias Diependaele, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Cindy Franssen, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Lies Jans, Vera Jans, Patrick Janssens, Ward Kennes, Els Kindt, Jan Laurys, Marcel Logist, Chokri Mahassine, Bart Martens, Sabine Poleyn, Els Robeyns, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Ludo Sannen, Johan Sauwens, Katrien Schryvers, Willy Segers, Helga Stevens, Valerie Taeldeman, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Koen Van den Heuvel, Kris Van Dijck, Bart Van Malderen, Karim Van Overmeire, Eric Van Rompuy, Wilfried Vandaele, Marc Vanden Bussche, Jurgen Vanlerberghe, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Johan Verstreken, Veli Yüksel

NEEN-stemmen:

Frank Creyelman, Johan Deckmyn, Marijke Dillen, Pieter Huybrechts, Chris Janssens, Katleen Martens, Stefaan Sintobin, Felix Strackx, Erik Tack, Marleen Van den Eynde, Wim Van Dijck, Joris Van Hauthem, Christian Verougstraete, Linda Vissers, Wim Wienen

ONTHOUDINGEN:

Filip Anthuenis, Erik Arckens, Boudewijn Bouckaert, Ann Brusseel, Karlos Callens, Bart Caron, Patricia Ceyskens, Jean-Jacques De Gucht, Marnic De Meulemeester, Annick De Ridder, Gwenny De Vroe, Patricia De Waele, Peter Gysbrechts, Marino Keulen, Elisabeth Meuleman, Fientje Moerman, Lydia Peeters, Hermes Sanctorum, Herman Schueremans, Bart Tommelein, Vera Van der Borght, Luckas Van Der Taelen, Dirk Van Mechelen, Sas van Rouveroij, Gerda Van Steenberge, Mercedes Van Volcem, Marleen Vanderpoorten, Lode Vereeck, Mieke Vogels, Filip Watteeuw, Ulla Werbrouck, Khadija Zamouri

■

Stemming nr. 4:

JA-stemmen:

Erik Arckens, Frank Creyelman, Johan Deckmyn, Marijke Dillen, Pieter Huybrechts, Chris Janssens, Katleen Martens, Stefaan Sintobin, Felix Strackx, Erik Tack, Marleen Van den Eynde, Wim Van Dijck, Joris Van Hauthem, Gerda Van Steenberge, Christian Verougstraete, Linda Vissers, Wim Wienen

NEEN-stemmen:

Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ludwig Caluwé, Vera Celis, Lode Ceyskens, Sonja Claes, Griet Coppé, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Jos De Meyer, Mia De Vits, Else De Wachter, Bart De Wever, Kathleen Deckx, Tom Dehaene, Lieven Dehandschutter, Paul Delva, Mark Demesmaeker, Steve D'Hulster, Matthias Diependaele, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Cindy Franssen, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Lies Jans, Vera Jans, Patrick Janssens, Ward Kennes, Els Kindt, Jan Laurys, Marcel Logist, Chokri Mahassine, Bart Martens, Sabine Poleyn, Els Robeyns, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Ludo Sannen, Johan Sauwens, Katrien Schryvers, Willy Segers, Helga Stevens, Valerie Taeldeman, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Koen Van den Heuvel, Kris Van Dijck, Bart Van Malderen, Karim Van Overmeire, Eric Van Rompuy, Wilfried Vandaele, Jurgen Vanlerberghe, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Johan Verstreken, Veli Yüksel

ONTHOUDINGEN:

Filip Anthuenis, Boudewijn Bouckaert, Ann Brussee, Karlos Callens, Bart Caron, Patricia Ceysens, Jean-Jacques De Gucht, Marnic De Meulemeester, Annick De Ridder, Gwenny De Vroe, Patricia De Waele, Peter Gysbrechts, Marino Keulen, Elisabeth Meuleman, Fientje Moerman, Lydia Peeters, Hermes Sanctorum, Herman Schueremans, Bart Tommelein, Vera Van der Borgh, Luckas Van Der Taelen, Dirk Van Mechelen, Sas van Rouveroij, Mercedes Van Volcem, Marc Vanden Bussche, Marleen Vanderpoorten, Lode Vereeck, Mieke Vogels, Filip Watteeuw, Ulla Werbrouck, Khadija Zamouri

■

Stemming nr. 5:

JA-stemmen:

Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ludwig Caluwé, Vera Celis, Lode Ceysens, Sonja Claes, Griet Coppé, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Jos De Meyer, Mia De Vits, Else De Wachter, Bart De Wever, Kathleen Deckx, Tom Dehaene, Lieven Dehandschutter, Paul Delva, Mark Demesmaeker, Steve D'Hulster, Matthias Diependaele, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Cindy Franssen, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Lies Jans, Vera Jans, Patrick Janssens, Ward Kennes, Els Kindt, Jan Laurys, Marcel Logist, Chokri Mahassine, Bart Martens, Sabine Poleyn, Els Robeyns, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Ludo Sannen, Johan Sauwens, Katrien Schryvers, Willy Segers, Helga Stevens, Valerie Taeldeman, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Koen Van den Heuvel, Kris Van Dijck, Bart Van Malderen, Karim Van Overmeire, Eric Van Rompuy, Wilfried Vandaele, Jurgen Vanlerberghe, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Johan Verstreken, Ulla Werbrouck, Veli Yüksel

NEEN-stemmen:

Frank Creyelman, Johan Deckmyn, Marijke Dillen, Pieter Huybrechts, Chris Janssens, Katleen Martens, Stefaan Sintobin, Felix Strackx, Erik Tack, Marleen Van den Eynde, Wim Van Dijck, Joris Van Hauthem, Christian Verougstraete, Linda Vissers, Wim Wienen

ONTHOUDINGEN:

Filip Anthuenis, Erik Arckens, Boudewijn Bouckaert, Ann Brussee, Karlos Callens, Bart Caron, Patricia Ceysens, Jean-Jacques De Gucht, Marnic De Meulemeester, Annick De Ridder, Gwenny De Vroe, Patricia De Waele, Peter Gysbrechts, Marino Keulen, Elisabeth Meuleman, Fientje Moerman, Lydia Peeters, Hermes Sanctorum, Herman Schueremans, Bart Tommelein, Vera Van der Borgh, Luckas Van Der Taelen, Dirk Van Mechelen, Sas van Rouveroij, Gerda Van Steenberge, Mercedes Van Volcem, Marc Vanden Bussche, Marleen Vanderpoorten, Lode Vereeck, Mieke Vogels, Filip Watteeuw, Khadija Zamouri

■

Stemming nr. 6:

JA-stemmen:

Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ludwig Caluwé, Vera Celis, Lode Ceysens, Sonja Claes, Griet Coppé, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Jos De Meyer, Mia De Vits, Else De Wachter, Bart De Wever, Kathleen Deckx, Tom Dehaene, Lieven Dehandschutter, Paul Delva, Mark Demesmaeker, Steve D'Hulster, Matthias Diependaele, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Cindy Franssen, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Lies Jans, Vera Jans, Patrick Janssens, Ward Kennes, Els Kindt, Jan Laurys, Marcel Logist, Chokri Mahassine, Bart Martens, Sabine Poleyn, Els Robeyns, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Ludo Sannen, Johan Sauwens, Katrien Schryvers, Willy Segers, Helga Stevens, Valerie Taeldeman, Güler

Turan, Marc Van de Vijver, Koen Van den Heuvel, Kris Van Dijck, Bart Van Malderen, Karim Van Overmeire, Eric Van Rompuy, Wilfried Vandaele, Jurgen Vanlerberghe, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Johan Verstreken, Veli Yüksel

NEEN-stemmen:

Frank Creyelman, Johan Deckmyn, Marijke Dillen, Pieter Huybrechts, Chris Janssens, Katleen Martens, Stefaan Sintobin, Felix Strackx, Erik Tack, Marleen Van den Eynde, Wim Van Dijck, Joris Van Hauthem, Christian Verougstraete, Linda Vissers, Wim Wienen

ONTHOUDINGEN:

Filip Anthuenis, Erik Arckens, Boudewijn Bouckaert, Ann Brussee, Karlos Callens, Bart Caron, Patricia Ceysens, Jean-Jacques De Gucht, Marnic De Meulemeester, Annick De Ridder, Gwenny De Vroe, Patricia De Waele, Peter Gysbrechts, Marino Keulen, Elisabeth Meuleman, Fientje Moerman, Lydia Peeters, Hermes Sanctorum, Herman Schueremans, Bart Tommelein, Vera Van der Borght, Luckas Van Der Taelen, Dirk Van Mechelen, Sas van Rouveroij, Gerda Van Steenberge, Mercedes Van Volcem, Marc Vanden Bussche, Marleen Vanderpoorten, Lode Vereeck, Mieke Vogels, Filip Watteeuw, Ulla Werbrouck, Khadija Zamouri

■

Stemming nr. 7:

JA-stemmen:

Frank Creyelman, Johan Deckmyn, Marijke Dillen, Pieter Huybrechts, Chris Janssens, Katleen Martens, Stefaan Sintobin, Felix Strackx, Erik Tack, Marleen Van den Eynde, Wim Van Dijck, Joris Van Hauthem, Christian Verougstraete, Linda Vissers, Wim Wienen

NEEN-stemmen:

Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ludwig Caluwé, Vera Celis, Lode Ceysens, Sonja Claes, Griet Coppé, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Jos De Meyer, Mia De Vits, Else De Wachter, Bart De Wever, Kathleen Deckx, Tom Dehaene, Lieven Dehandschutter, Paul Delva, Mark Demesmaeker, Steve D'Hulster, Matthias Diependaele, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Cindy Franssen, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans, Michèle Hostekint, Lies Jans, Vera Jans, Patrick Janssens, Ward Kennes, Els Kindt, Jan Laurys, Marcel Logist, Chokri Mahassine, Bart Martens, Sabine Poleyn, Els Robeyns, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Ludo Sannen, Johan Sauwens, Katrien Schryvers, Willy Segers, Helga Stevens, Valerie Taeldeman, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Koen Van den Heuvel, Kris Van Dijck, Bart Van Malderen, Karim Van Overmeire, Eric Van Rompuy, Wilfried Vandaele, Jurgen Vanlerberghe, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Johan Verstreken, Veli Yüksel

ONTHOUDINGEN:

Filip Anthuenis, Erik Arckens, Boudewijn Bouckaert, Ann Brussee, Karlos Callens, Bart Caron, Patricia Ceysens, Jean-Jacques De Gucht, Marnic De Meulemeester, Annick De Ridder, Gwenny De Vroe, Patricia De Waele, Peter Gysbrechts, Marino Keulen, Elisabeth Meuleman, Fientje Moerman, Lydia Peeters, Hermes Sanctorum, Herman Schueremans, Bart Tommelein, Vera Van der Borght, Luckas Van Der Taelen, Dirk Van Mechelen, Sas van Rouveroij, Gerda Van Steenberge, Mercedes Van Volcem, Marc Vanden Bussche, Marleen Vanderpoorten, Lode Vereeck, Mieke Vogels, Filip Watteeuw, Ulla Werbrouck, Khadija Zamouri

■

Stemming nr. 8:

JA-stemmen:

Frank Creyelman, Johan Deckmyn, Marijke Dillen, Pieter Huybrechts, Chris Janssens, Katleen Martens, Stefaan Sintobin, Felix Strackx, Erik Tack, Marleen Van den Eynde, Wim Van Dijck, Joris Van Hauthem, Christian Verougstraete, Linda Vissers, Wim Wienen

NEEN-stemmen:

Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ludwig Caluwé, Vera Celis, Lode Ceysens, Sonja Claes, Griet Coppé, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Jos De Meyer, Mia De Vits, Else De Wachter, Bart De Wever, Kathleen Deckx, Tom Dehaene, Lieven Dehandschutter, Paul Delva, Mark Demesmaeker, Steve D'Hulster, Matthias Diependaele, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Cindy Franssen, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Lies Jans, Vera Jans, Patrick Janssens, Ward Kennes, Els Kindt, Jan Laurys, Marcel Logist, Chokri Mahassine, Bart Martens, Sabine Poleyn, Els Robeyns, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Ludo Sannen, Johan Sauwens, Katrien Schryvers, Willy Segers, Helga Stevens, Valerie Taeldeman, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Koen Van den Heuvel, Kris Van Dijck, Bart Van Malderen, Karim Van Overmeire, Eric Van Rompuy, Wilfried Vandaele, Jurgen Vanlerberghe, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Johan Verstreken, Veli Yüksel

ONTHOUDINGEN:

Filip Anthuenis, Erik Arckens, Boudewijn Bouckaert, Ann Brussee, Karlos Callens, Bart Caron, Patricia Ceysens, Jean-Jacques De Gucht, Marnic De Meulemeester, Annick De Ridder, Gwenny De Vroe, Patricia De Waele, Peter Gysbrechts, Marino Keulen, Elisabeth Meuleman, Fientje Moerman, Lydia Peeters, Hermes Sanctorum, Herman Schueremans, Bart Tommelein, Vera Van der Borgh, Luckas Van Der Taelen, Dirk Van Mechelen, Sas van Rouveroij, Gerda Van Steenberge, Mercedes Van Volcem, Marc Vanden Bussche, Marleen Vanderpoorten, Lode Vereeck, Mieke Vogels, Filip Watteuw, Ulla Werbrouck, Khadija Zamouri

■

Stemming nr. 9:

JA-stemmen:

Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ludwig Caluwé, Vera Celis, Lode Ceysens, Sonja Claes, Griet Coppé, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Jos De Meyer, Mia De Vits, Else De Wachter, Bart De Wever, Kathleen Deckx, Tom Dehaene, Lieven Dehandschutter, Paul Delva, Mark Demesmaeker, Steve D'Hulster, Matthias Diependaele, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Cindy Franssen, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Lies Jans, Vera Jans, Patrick Janssens, Ward Kennes, Els Kindt, Jan Laurys, Marcel Logist, Chokri Mahassine, Bart Martens, Sabine Poleyn, Els Robeyns, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Ludo Sannen, Johan Sauwens, Katrien Schryvers, Willy Segers, Helga Stevens, Valerie Taeldeman, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Koen Van den Heuvel, Kris Van Dijck, Bart Van Malderen, Karim Van Overmeire, Eric Van Rompuy, Wilfried Vandaele, Jurgen Vanlerberghe, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Johan Verstreken, Veli Yüksel

NEEN-stemmen:

Frank Creyelman, Johan Deckmyn, Marijke Dillen, Pieter Huybrechts, Chris Janssens, Katleen Martens, Stefaan Sintobin, Felix Strackx, Erik Tack, Marleen Van den Eynde, Wim Van Dijck, Joris Van Hauthem, Christian Verougstraete, Linda Vissers, Wim Wienen

ONTHOUDINGEN:

Filip Anthuenis, Erik Arckens, Boudewijn Bouckaert, Ann Brusseeel, Karlos Callens, Bart Caron, Patricia Ceysens, Jean-Jacques De Gucht, Marnic De Meulemeester, Annick De Ridder, Gwenny De Vroe, Patricia De Waele, Peter Gysbrechts, Marino Keulen, Elisabeth Meuleman, Fientje Moerman, Lydia Peeters, Hermes Sanctorum, Herman Schueremans, Bart Tommelein, Vera Van der Borght, Luckas Van Der Taelen, Dirk Van Mechelen, Sas van Rouveroij, Gerda Van Steenberge, Mercedes Van Volcem, Marc Vanden Bussche, Marleen Vanderpoorten, Lode Vereeck, Mieke Vogels, Filip Watteeuw, Ulla Werbrouck, Khadija Zamouri

■

Stemming nr. 10:

JA-stemmen:

Frank Creyelman, Johan Deckmyn, Marijke Dillen, Pieter Huybrechts, Chris Janssens, Katleen Martens, Stefaan Sintobin, Felix Strackx, Erik Tack, Marleen Van den Eynde, Wim Van Dijck, Joris Van Hauthem, Christian Verougstraete, Linda Vissers, Wim Wienen

NEEN-stemmen:

Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ludwig Caluwé, Vera Celis, Lode Ceysens, Sonja Claes, Griet Coppé, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Jos De Meyer, Mia De Vits, Else De Wachter, Bart De Wever, Kathleen Deckx, Tom Dehaene, Lieven Dehandschutter, Paul Delva, Mark Demesmaeker, Steve D'Hulster, Matthias Diependaele, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Cindy Franssen, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Lies Jans, Vera Jans, Patrick Janssens, Ward Kennes, Els Kindt, Jan Laurys, Marcel Logist, Chokri Mahassine, Bart Martens, Sabine Poleyn, Els Robeyns, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Ludo Sannen, Johan Sauwens, Katrien Schryvers, Willy Segers, Helga Stevens, Valerie Taeldeman, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Koen Van den Heuvel, Kris Van Dijck, Bart Van Malderen, Karim Van Overmeire, Eric Van Rompuy, Wilfried Vandaele, Jurgen Vanlerberghe, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Johan Verstreken, Veli Yüksel

ONTHOUDINGEN:

Filip Anthuenis, Erik Arckens, Boudewijn Bouckaert, Ann Brusseeel, Karlos Callens, Bart Caron, Patricia Ceysens, Jean-Jacques De Gucht, Marnic De Meulemeester, Annick De Ridder, Gwenny De Vroe, Patricia De Waele, Peter Gysbrechts, Marino Keulen, Elisabeth Meuleman, Fientje Moerman, Lydia Peeters, Hermes Sanctorum, Herman Schueremans, Bart Tommelein, Vera Van der Borght, Luckas Van Der Taelen, Dirk Van Mechelen, Sas van Rouveroij, Gerda Van Steenberge, Mercedes Van Volcem, Marc Vanden Bussche, Marleen Vanderpoorten, Lode Vereeck, Mieke Vogels, Filip Watteeuw, Ulla Werbrouck, Khadija Zamouri

■

Stemming nr. 11:

JA-stemmen:

Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ludwig Caluwé, Vera Celis, Lode Ceysens, Sonja Claes, Griet Coppé, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Jos De Meyer, Mia De Vits, Else De Wachter, Bart De Wever, Kathleen Deckx, Tom Dehaene, Lieven Dehandschutter, Paul Delva, Mark Demesmaeker, Steve D'Hulster, Matthias Diependaele, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Cindy Franssen, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Lies Jans, Vera Jans, Patrick Janssens, Ward Kennes, Els Kindt, Jan Laurys, Marcel Logist, Chokri Mahassine,

Bart Martens, Sabine Poleyn, Els Robeyns, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Ludo Sannen, Johan Sauwens, Katrien Schryvers, Willy Segers, Helga Stevens, Valerie Taeldeman, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Koen Van den Heuvel, Kris Van Dijck, Bart Van Malderen, Karim Van Overmeire, Eric Van Rompuy, Wilfried Vandaele, Jurgen Vanlerberghe, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Johan Verstrecken, Veli Yüksel

NEEN-stemmen:

Frank Creyelman, Johan Deckmyn, Marijke Dillen, Pieter Huybrechts, Chris Janssens, Katleen Martens, Stefaan Sintobin, Felix Strackx, Erik Tack, Marleen Van den Eynde, Wim Van Dijck, Joris Van Hauthem, Christian Verougstraete, Linda Vissers, Wim Wienen

ONTHOUDINGEN:

Filip Anthuenis, Erik Arckens, Boudewijn Bouckaert, Ann Brusseel, Karlos Callens, Bart Caron, Patricia Ceysens, Jean-Jacques De Gucht, Marnic De Meulemeester, Annick De Ridder, Gwenny De Vroe, Patricia De Waele, Peter Gysbrechts, Marino Keulen, Elisabeth Meuleman, Fientje Moerman, Lydia Peeters, Hermes Sanctorum, Herman Schueremans, Bart Tommelein, Vera Van der Borgh, Luckas Van Der Taelen, Dirk Van Mechelen, Sas van Rouveroij, Gerda Van Steenberge, Mercedes Van Volcem, Marc Vanden Bussche, Marleen Vanderpoorten, Lode Vereeck, Mieke Vogels, Filip Watteeuw, Ulla Werbrouck, Khadija Zamouri

■

Stemming nr. 12:

JA-stemmen:

Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ludwig Caluwé, Vera Celis, Lode Ceysens, Sonja Claes, Griet Coppé, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Jos De Meyer, Mia De Vits, Else De Wachter, Bart De Wever, Kathleen Deckx, Tom Dehaene, Lieven Dehandschutter, Paul Delva, Mark Demesmaeker, Steve D'Hulster, Matthias Diependaele, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Cindy Franssen, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Lies Jans, Vera Jans, Patrick Janssens, Ward Kennes, Els Kindt, Jan Laurys, Marcel Logist, Chokri Mahassine, Bart Martens, Sabine Poleyn, Els Robeyns, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Ludo Sannen, Johan Sauwens, Katrien Schryvers, Willy Segers, Helga Stevens, Valerie Taeldeman, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Koen Van den Heuvel, Kris Van Dijck, Bart Van Malderen, Karim Van Overmeire, Eric Van Rompuy, Wilfried Vandaele, Jurgen Vanlerberghe, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Johan Verstrecken, Veli Yüksel

ONTHOUDINGEN:

Filip Anthuenis, Erik Arckens, Boudewijn Bouckaert, Ann Brusseel, Karlos Callens, Bart Caron, Patricia Ceysens, Frank Creyelman, Jean-Jacques De Gucht, Marnic De Meulemeester, Annick De Ridder, Gwenny De Vroe, Patricia De Waele, Johan Deckmyn, Marijke Dillen, Peter Gysbrechts, Pieter Huybrechts, Chris Janssens, Marino Keulen, Katleen Martens, Elisabeth Meuleman, Fientje Moerman, Lydia Peeters, Hermes Sanctorum, Herman Schueremans, Stefaan Sintobin, Felix Strackx, Erik Tack, Bart Tommelein, Marleen Van den Eynde, Vera Van der Borgh, Luckas Van Der Taelen, Wim Van Dijck, Joris Van Hauthem, Dirk Van Mechelen, Sas van Rouveroij, Gerda Van Steenberge, Mercedes Van Volcem, Marc Vanden Bussche, Marleen Vanderpoorten, Lode Vereeck, Christian Verougstraete, Linda Vissers, Mieke Vogels, Filip Watteeuw, Ulla Werbrouck, Wim Wienen, Khadija Zamouri

■

Stemming nr. 13:

JA-stemmen:

Erik Arckens, Frank Creyelman, Johan Deckmyn, Marijke Dillen, Pieter Huybrechts, Chris Janssens, Katleen Martens, Stefaan Sintobin, Felix Strackx, Erik Tack, Marleen Van den Eynde, Wim Van Dijck, Joris Van Hauthem, Gerda Van Steenberge, Christian Verougstraete, Wim Wienen

NEEN-stemmen:

Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ludwig Caluwé, Bart Caron, Vera Celis, Lode Ceysens, Sonja Claes, Griet Coppé, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Jos De Meyer, Mia De Vits, Else De Wachter, Bart De Wever, Kathleen Deckx, Tom Dehaene, Lieven Dehandschutter, Paul Delva, Mark Demesmaeker, Steve D'Hulster, Matthias Diependaele, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Cindy Franssen, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Lies Jans, Vera Jans, Patrick Janssens, Ward Kennes, Els Kindt, Jan Laurys, Marcel Logist, Chokri Mahassine, Bart Martens, Elisabeth Meuleman, Sabine Poleyn, Els Robeyns, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Hermes Sanctorum, Ludo Sannen, Johan Sauwens, Katrien Schryvers, Willy Segers, Helga Stevens, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Koen Van den Heuvel, Luckas Van Der Taelen, Kris Van Dijck, Bart Van Malderen, Karim Van Overmeire, Eric Van Rompuy, Wilfried Vandaele, Jurgen Vanlerberghe, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Johan Verstreken, Mieke Vogels, Filip Watteeuw, Veli Yüksel

ONTHOUDINGEN:

Boudewijn Bouckaert, Ann Brusseel, Karlos Callens, Patricia Ceysens, Jean-Jacques De Gucht, Marnic De Meulemeester, Annick De Ridder, Gwenny De Vroe, Patricia De Waele, Peter Gysbrechts, Marino Keulen, Fientje Moerman, Lydia Peeters, Herman Schueremans, Bart Tommelein, Vera Van der Borgh, Dirk Van Mechelen, Sas van Rouveroj, Marc Vanden Bussche, Marleen Vanderpoorten, Lode Vereeck, Ulla Werbrouck, Khadija Zamouri

■

Stemming nr. 14:

JA-stemmen:

Bart Caron, Elisabeth Meuleman, Hermes Sanctorum, Luckas Van Der Taelen, Mieke Vogels

NEEN-stemmen:

Erik Arckens, Robrecht Bothuyne, Boudewijn Bouckaert, Karin Brouwers, Ludwig Caluwé, Vera Celis, Lode Ceysens, Sonja Claes, Griet Coppé, Frank Creyelman, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Jos De Meyer, Mia De Vits, Else De Wachter, Patricia De Waele, Bart De Wever, Johan Deckmyn, Kathleen Deckx, Tom Dehaene, Lieven Dehandschutter, Paul Delva, Mark Demesmaeker, Steve D'Hulster, Matthias Diependaele, Marijke Dillen, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Cindy Franssen, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans, Michèle Hostekint, Pieter Huybrechts, Yamila Idrissi, Lies Jans, Vera Jans, Chris Janssens, Patrick Janssens, Ward Kennes, Els Kindt, Jan Laurys, Marcel Logist, Chokri Mahassine, Bart Martens, Katleen Martens, Sabine Poleyn, Els Robeyns, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Johan Sauwens, Katrien Schryvers, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Helga Stevens, Felix Strackx, Erik Tack, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Marleen Van den Eynde, Koen Van den Heuvel, Kris Van Dijck, Wim Van Dijck, Joris Van Hauthem, Bart Van Malderen, Karim Van Overmeire, Eric Van Rompuy, Gerda Van Steenberge, Wilfried Vandaele, Jurgen Vanlerberghe, Lode Vereeck, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Christian Verougstraete, Johan Verstreken, Linda Vissers, Ulla Werbrouck, Wim Wienen, Veli Yüksel

ONTHOUDINGEN:

Ann Brusseel, Karlos Callens, Patricia Ceysens, Jean-Jacques De Gucht, Marnic De Meulemeester, Annick De Ridder, Gwenny De Vroe, Peter Gysbrechts, Marino Keulen, Fientje Moerman, Lydia Peeters, Herman Schueremans, Bart Tommelein, Vera Van der Borght, Dirk Van Mechelen, Sas van Rouveroij, Mercedes Van Volcem, Marc Vanden Bussche, Marleen Vanderpoorten, Filip Watteeuw, Khadija Zamouri

■

Stemming nr. 15:

JA-stemmen:

Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ludwig Caluwé, Vera Celis, Lode Ceysens, Sonja Claes, Griet Coppé, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Jos De Meyer, Mia De Vits, Else De Wachter, Bart De Wever, Kathleen Deckx, Tom Dehaene, Lieven Dehandschutter, Paul Delva, Mark Demesmaeker, Steve D'Hulster, Matthias Diependaele, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Cindy Franssen, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Lies Jans, Vera Jans, Patrick Janssens, Ward Kennes, Els Kindt, Jan Laurys, Marcel Logist, Chokri Mahassine, Bart Martens, Sabine Poleyn, Els Robeyns, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Ludo Sannen, Johan Sauwens, Katrien Schryvers, Willy Segers, Helga Stevens, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Koen Van den Heuvel, Kris Van Dijck, Bart Van Malderen, Karim Van Overmeire, Eric Van Rompuy, Wilfried Vandaele, Jurgen Vanlerberghe, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Johan Verstreken, Veli Yüksel

NEEN-stemmen:

Erik Arckens, Boudewijn Bouckaert, Frank Creyelman, Patricia De Waele, Johan Deckmyn, Marijke Dillen, Pieter Huybrechts, Chris Janssens, Katleen Martens, Stefaan Sintobin, Felix Strackx, Erik Tack, Marleen Van den Eynde, Wim Van Dijck, Joris Van Hauthem, Lode Vereeck, Christian Verougstraete, Linda Vissers, Ulla Werbrouck, Wim Wienen

ONTHOUDINGEN:

Ann Brusseel, Karlos Callens, Bart Caron, Patricia Ceysens, Jean-Jacques De Gucht, Marnic De Meulemeester, Annick De Ridder, Gwenny De Vroe, Peter Gysbrechts, Marino Keulen, Elisabeth Meuleman, Fientje Moerman, Lydia Peeters, Hermes Sanctorum, Herman Schueremans, Bart Tommelein, Vera Van der Borght, Luckas Van Der Taelen, Dirk Van Mechelen, Sas van Rouveroij, Gerda Van Steenberge, Mercedes Van Volcem, Marc Vanden Bussche, Marleen Vanderpoorten, Mieke Vogels, Filip Watteeuw, Khadija Zamouri

■

Stemming nr. 16:

JA-stemmen:

Erik Arckens, Boudewijn Bouckaert, Ann Brusseel, Karlos Callens, Bart Caron, Patricia Ceysens, Frank Creyelman, Jean-Jacques De Gucht, Marnic De Meulemeester, Annick De Ridder, Gwenny De Vroe, Patricia De Waele, Johan Deckmyn, Marijke Dillen, Peter Gysbrechts, Pieter Huybrechts, Chris Janssens, Marino Keulen, Katleen Martens, Elisabeth Meuleman, Fientje Moerman, Lydia Peeters, Hermes Sanctorum, Herman Schueremans, Stefaan Sintobin, Felix Strackx, Erik Tack, Marleen Van den Eynde, Vera Van der Borght, Luckas Van Der Taelen, Wim Van Dijck, Joris Van Hauthem, Dirk Van Mechelen, Sas van Rouveroij, Gerda Van Steenberge, Mercedes Van Volcem, Marc Vanden Bussche, Marleen Vanderpoorten, Lode Vereeck, Christian Verougstraete, Linda Vissers, Mieke Vogels, Ulla Werbrouck, Wim Wienen, Khadija Zamouri

NEEN-stemmen:

Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ludwig Caluwé, Vera Celis, Lode Ceyskens, Sonja Claes, Griet Coppé, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Jos De Meyer, Mia De Vits, Else De Wachter, Bart De Wever, Kathleen Deckx, Tom Dehaene, Lieven Dehandschutter, Paul Delva, Mark Demesmaeker, Steve D'Hulster, Matthias Diependaele, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Cindy Franssen, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Lies Jans, Vera Jans, Patrick Janssens, Ward Kennes, Els Kindt, Jan Laurys, Marcel Logist, Chokri Mahassine, Bart Martens, Sabine Poleyn, Els Robeyns, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Ludo Sannen, Johan Sauwens, Katrien Schryvers, Willy Segers, Helga Stevens, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Koen Van den Heuvel, Kris Van Dijck, Bart Van Malderen, Karim Van Overmeire, Eric Van Rompuy, Wilfried Vandaele, Jurgen Vanlerberghe, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Johan Verstreken, Veli Yüksel

ONTHOUDINGEN:

Bart Tommelein, Filip Watteuw

■